

**T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI RUH SAĞLIĞI
HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ PROGRAMI**

**EVLİ BİREYLERİN ALGILADIKLARI EBEVEYN İLİŞKİLERİ,
ROMANTİK İLİŞKİDE AKILCI OLMAYAN İNANÇLARI VE
EVLİLİK DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tuba YILMAZ

DANIŞMAN

Doç. Dr. Yunus KAYA

AKSARAY-2025

**T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI RUH SAĞLIĞI
HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ PROGRAMI**

**EVLİ BİREYLERİN ALGILADIKLARI EBEVEYN İLİŞKİLERİ,
ROMANTİK İLİŞKİDE AKILCI OLMAYAN İNANÇLARI VE
EVLİLİK DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tuba YILMAZ

DANIŞMAN

Doç. Dr. Yunus KAYA

AKSARAY-2025

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Tuba YILMAZ tarafından savunulan Evli Bireylerin Algıladıkları Ebeveyn İlişkileri, Romantik İlişkide Akılcı Olmayan İnançları ve Evlilik Doyumları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi isimli çalışma, jürimiz tarafından Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans olarak oy birliği / oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

İmza

Jüri Başkanı: Doç. Dr. Saliha BOZDOĞAN
YEŞİLOT
Çukurova Üniversitesi

Onaylıyorum ☐ Onaylamıyorum ☐

Danışman: Doç. Dr. Yunus KAYA
Aksaray Üniversitesi

Onaylıyorum ☐ Onaylamıyorum ☐

Üye: Dr. Öğr. Üyesi İlknur GÖKŞİN
Aksaray Üniversitesi

Onaylıyorum ☐ Onaylamıyorum ☐

Bu tez, Aksaray Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmenliği'nin ilgili maddeleri uyarınca jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu tarih ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Funda ÇETİNKAYA

Enstitü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Evli Bireylerin Algıladıkları Ebeveyn İlişkileri, Romantik İlişkide Akılcı Olmayan İnançları ve Evlilik Doyumları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi yüksek lisans tezinin içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm. Beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

İmza

Tuba YILMAZ

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam süresince; ilgi ve desteğini esirgemeyen, her koşulda yanımda bulunan, bilgi ve deneyimiyle yol gösteren, insani ve ahlaki değerleri ile de örnek aldığım, birlikte çalışmaktan onur duyduğum ve ayrıca tecrübelerinden yararlanırken göstermiş olduğu hoşgörü ve sabırdan dolayı sevgili ve saygıdeğer danışmanım Doç. Dr. Yunus KAYA'ya,

İş ahlakını örnek aldığım, bilgi ve tecrübesini hiçbir zaman eksik etmeyen değerli hocam Doç. Dr. Arzu YÜKSEL'e,

Tezin uygulama sürecinde veri toplamamda yardımını esirgemeyen canım arkadaşım M. Defne KOYUNCU'ya her zaman bana destek olan Aslı KIRAÇ ve Ayşe AKTÜRK'e, çalışma arkadaşlarıma ve çalışmayı kabul eden tüm katılımcılara,

Her koşulda yanımda olan, bana güven veren, destekleyen ve beni motive eden canım anneme, babama, kardeşlerime ve nişanlıma,

Teşekkürlerimi sunarım.

Tuba YILMAZ

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TEŞEKKÜR	i
İÇİNDEKİLER	ii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÇİZELGELER DİZİNİ	vi
1. GİRİŞ	1
1.1. Çalışmanın Amacı ve Çalışma Soruları	3
2. GENEL BİLGİLER.....	4
2.1. Evlilik	4
2.2. Algılanan Ebeveyn İlişkileri ve Evlilik	5
2.3. Romantik İlişkide Akılcı Olmayan İnançlar	8
2.4. Evlilik Doyumu	11
2.4.1. Evlilik doyumuna yönelik kuramsal açıklamalar	15
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	19
3.1. Çalışmanın Türü ve Amacı.....	19
3.2. Çalışmanın Evreni ve Örneklemi	19
3.3. Veri Toplama Araçları.....	19
3.3.1. Tanıtıcı Bilgi Formu	20
3.3.2. Algılanan Ebeveyn İlişkisi Ölçeği (AEİÖ).....	20
3.3.3. Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (RAINÖ).....	20
3.3.4. Evlilik Yaşamı Ölçeği (EYÖ).....	21
3.4. Çalışma Verilerinin Toplanması	21
3.5. Çalışma Verilerinin Analizi.....	21
3.6. Çalışmanın Etik Yönü	22
3.7. Çalışmanın Sınırlılıkları	22
4. BULGULAR.....	23
5. TARTIŞMA	48
5.1. Evli Bireylerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Algılanan Ebeveyn İlişkileri Toplam Ve Alt Boyut Ölçek Puan Ortalamaları Tartışması	48
5.2. Evli Bireylerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançların Toplam ve Alt Boyut Ölçek Puan Ortalamaları Tartışması ..	51
5.3. Evli Bireylerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Evlilik Yaşamı Ölçeğinin Toplam Puan Ortalamasının Tartışılması	54
5.4. Algılanan Ebeveyn İlişkisi Ölçeği, Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Ölçeği Arasındaki İlişkinin Tartışılması.....	58

5.5. Evlilik Doyumu Üzerinde Algılanan Ebeveyn İlişkisinin ve Romantik İlişkide Akılcı Olmayan İnançların Etkisinin Değerlendirilmesi.....	61
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	63
6.1. Sonuçlar.....	63
6.2. Öneriler.....	66
KAYNAKÇA	67
EKLER	81
EK-1: Tanıtıcı Bilgi Formu	81
EK-2: Algılanan Ebeveyn İlişkisi Ölçeği	82
EK-3: Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Envanteri	84
EK-4: Evlilik Yaşamı Ölçeği	86
EK-5: Etik Kurul Onayı	88
EK-6: Onam Formu.....	89
EK-7: Algılanan Ebeveyn İlişkisi Ölçeği Kullanım İzni.....	92
EK-8: Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Envanteri Kullanım İzni....	93
EK-9: Evlilik Yaşamı Ölçeği Kullanım İzni	94
ÖZGEÇMİŞ.....	95

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EVLİ BİREYLERİN ALGILADIKLARI EBEVEYN İLİŞKİLERİ, ROMANTİK İLİŞKİDE AKILCI OLMAYAN İNANÇLARI VE EVLİLİK DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Tuba YILMAZ

Aksaray Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Hemşirelik Anabilim Dalı Ruh Sağlığı Hastalıkları Hemşireliği Programı

Danışman: Doç. Dr. Yunus KAYA

ÖZET

Bu araştırma; evli bireylerin algıladıkları ebeveyn ilişkileri, romantik ilişkide akılcı olmayan inançları ve evlilik doyumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı ve ilişki arayıcı bir çalışma olarak yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini Aksaray İli Merkez İlçesinde yaşayan ve araştırmaya dâhil edilme kriterlerini sağlayan 300 evli birey oluşturmuştur. Araştırma verileri SPSS-27 programı ile değerlendirilmiştir. AEİÖ-Anne Formunun alt boyutlarından İlgisiz Tutum ile RAİNÖ toplam ve Farklı Düşünmek, Cinsiyet Farklılıkları ve Sosyal Zaman Kullanımı puan ortalamaları arasında pozitif yönde ilişki saptanmıştır. Bağımlı Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam ve Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı arasında pozitif yönlü ilişki olduğu belirlenmiştir. AEİÖ-Baba formu alt boyutlarından İlgisiz Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam puan ve alt boyutlarından olan Farklı Düşünmek arasında pozitif yönlü ilişki belirlenmiştir. AEİÖ-Anne Formu alt boyutlarından İlgisiz Tutum puan ortalaması EYÖ toplam puan ortalamaları arasında negatif yönlü, Koruyucu ve Demokratik Tutum puan ortalamaları arasında pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. AEİÖ-Baba Formu alt boyutlarından İlgisiz Tutum puan ortalaması ile EYÖ toplam puan ortalamaları arasında negatif yönlü, Koruyucu, Demokratik ve Bağımlı Tutum puan ortalamaları arasında pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. EYÖ üzerinde RAİNÖ alt boyutlarından Farklı Düşünmek, Cinsiyet Farklılıkları ve Fiziksel Yakınlık puanlarının negatif yönde, Aşırı Beklentilerin ise pozitif yönde yordadığı ve bağımsız değişkenlerin EYÖ puan ortalamasının %26'sını açıkladığı saptanmıştır. Bu çalışma sonucuna göre, evlenecek olan bireylere yönelik aile danışmanlığı uygulamalarının yaygınlaştırılması ve ruh sağlığı hemşirelerinin aile danışmanlığı becerilerinin artırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, algılanan ebeveyn ilişkisi, romantik ilişkide akılcı olmayan inançlar, evlilik doyumu

Haziran, 2025; 95 sayfa

MASTER'S THESIS

THE RELATIONSHIP BETWEEN MARRIED INDIVIDUALS' PERCEIVED PARENTAL RELATIONSHIPS, IRRATIONAL BELIEFS IN ROMANTIC RELATIONSHIPS AND MARITAL SATISFACTION

Tuba YILMAZ

**Aksaray University
Institute of Health Sciences
Department of Nursing Mental Health Disease Nursing Program**

Supervisor: Assoc. Prof. Yunus KAYA

ABSTRACT

This study was conducted as a descriptive and correlational study to determine the relationship between perceived parental relationships, irrational beliefs in romantic relationships and marital satisfaction of married individuals. The sample of the study consisted of 300 married individuals living in the Central District of Aksaray Province and meeting the inclusion criteria. The research data were evaluated with SPSS-27 program. There was a positive correlation between the mean scores of Disinterested Attitude, one of the sub-dimensions of the PPRS-Mother Form, and IRBS total and Thinking Differently, Gender Differences and Social Time Use. There was a positive correlation between the mean scores of the Dependent Attitude sub-dimension and IRBS total and Physical Proximity and Social Time Use. There was a positive correlation between the mean score of the Indifferent Attitude sub-dimension, one of the sub-dimensions of the PPRS-Father Form, and the IRBS total score and the sub-dimensions of Thinking Differently. There was a negative correlation between the mean score of the Indifferent Attitude sub-dimension of the PPRS-Mother Form and the mean score of the total score of the MLS, and a positive correlation between the mean scores of the Protective and Democratic Attitude sub-dimensions. A negative correlation was found between the mean scores of Disinterested Attitude, one of the sub-dimensions of the PPRS-Father Form, and the mean scores of Protective, Democratic and Dependent Attitudes. It was found that Thinking Differently, Gender Differences and Physical Intimacy, and Excessive Expectations predicted negatively and positively, respectively, and that the independent variables explained 26% of the mean score of the MLS. According to the results of this study, it is thought that it is important to expand family counseling practices for individuals who will get married and to increase the family counseling skills of mental health nurses.

Keywords: Marriage, perceived parental relationship, irrational beliefs in romantic relationship, marital satisfaction

June, 2025; 95 pages

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 4.1 Evli bireylerin tanıtıcı özellikleri	23
Çizelge 4.2 Evli bireylerin ölçek puan ortalamaları ve ölçeklerin çarpıklık basıklık değerleri.....	24
Çizelge 4.3 Evli bireylerin cinsiyetine göre AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları analizi.....	25
Çizelge 4.4 Evli bireylerin cinsiyet değişkenine göre RAİNÖ toplam puan, RAİNÖ alt boyutlarının ve EYÖ toplam puan ortalamaları analizi.....	26
Çizelge 4.5 Evli bireylerin eğitim durumuna göre AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları analizi.....	27
Çizelge 4.6 Evli bireylerin eğitim durumuna göre RAİNÖ toplam puan, RAİNÖ alt boyutlarının ve EYÖ toplam puan ortalamaları analizi.....	28
Çizelge 4.7 Evli bireylerin evlenme şekline göre AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarının analizi	29
Çizelge 4.8 Evli bireylerin evlenme şekline göre RAİNÖ toplam puan, RAİNÖ alt boyutlarının ve EYÖ toplam puan ortalamaları analizi.....	30
Çizelge 4.9 Evli bireylerin çocuk sahibi olma durumuna göre AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarının analizi.....	31
Çizelge 4.10 Evli bireylerin çocuk sahibi olma durumuna göre RAİNÖ toplam, RAİNÖ alt boyutları ve EYÖ puan ortalamaları analizi	32
Çizelge 4.11 Evli bireylerin gelir durumuna göre AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları analizi.....	33
Çizelge 4.12 Evli bireylerin gelir durumuna göre RAİNÖ toplam, RAİNÖ alt boyut ve EYÖ toplam puan ortalamaları.....	35
Çizelge 4.13 Evli bireylerin aile içi ilişkilerine göre AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları analizi.....	37
Çizelge 4.14 Evli bireylerin aile içi ilişkilerine göre RAİNÖ toplam, alt boyut ve EYÖ toplam puan ortalamalarının analizi.....	40
Çizelge 4.15 Ölçüm araçları arasındaki ilişkinin korelasyon analizi sonuçları	43
Çizelge 4.16 Katılımcıların evlilik doyumu üzerinde bağımsız değişkenlerin etkisini belirlemeye yönelik basit doğrusal regresyon analizi bulguları.....	46

SİMGELER VE KISALTMALAR

AEİÖ	Algılanan Ebeveyn İlişkisi Ölçeği
APA	(American Psychology Associaton) Amerikan Psikoloji Birliği
EYÖ	Evlilik Yaşamı Ölçeği
ICN	(International Council Of Nurses) Uluslararası Hemşireler Birliği
n	Örneklem
p	Anlamlılık Düzeyi
r	Açıklanan Varyans
RAİNÖ	Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği
S	Standart Sapma
sd	Serbestlik Derecesi
SPSS	(Static Packets for Social Sciences) Sosyal Araştırmalar için İstatistiksel Program Paketi
t	T Testi ‘t’ değeri
TDK	Türk Dil Kurumu
vd	Ve diğerleri
$\bar{X}$	Aritmetik Ortalama

1. GİRİŞ

Toplumun en küçük birimini oluşturan aile yaşamı evlilik ile başlamaktadır (Canel, 2012). Evlilik yolu ile aile kurma ilk olarak MÖ. 2000’li yıllarda başlamış ve o günden bu güne yasal, dini, toplumsal ve kültürel uygulamalarla desteklenmiştir. Günümüzde de hala evlilik ve aile kurmak için hazır olan bireyler birtakım yasal, kültürel ve dini uygulamalar gerçekleştirmektedirler. Yasalara uygun şekilde iki yetişkin kişi evlilik yolu ile aile kurabilmekte ve yaşamlarını birleştirebilmektedir. Bu toplumsal, kültürel, dini ve yasal birliktelik ailenin çoğalmasına olanak veren bir birliktelik olarak ifade edilmektedir (Eskin, 2012; Güneş, 2011). İnsanların birçok temel duygusal ve ruhsal gereksinimleri bulunmaktadır. Bu gereksinimlerden olan; sevmek, sevilme, cinsellik, ait olma ve neslin devamını sağlama bireylerin evlenmeyi tercih etmesine neden olmaktadır (Güneş, 2011; Özen, 1990). Evlilik yaşantısının devam ettirilmesinde ve mutlu bir evliliğin sürdürülmesinde pek çok faktör etkilidir. Cinsiyet, kültür, evlenme şekli, çocuk sayısı, evlilikle ilgili inanç ve düşünceler, ebeveyn tutumları ve ebeveynlerin evlilik deneyimleri gibi faktörlerin evlilik doyumu dolayısıyla evlilik yaşantısı üzerinde etkili olduğu bilinmektedir (Demirli ve Kendir, 2016; Tuzcu, 2017).

Aile sistemleri kuramına göre, evlilik yaşamı sadece yetişkinleri değil çocukları da etkilemektedir (Minuchin, 1974). Çünkü evlilik sürecinde çocukların içinde büyüdüğü ailede var olan sorunlar çocukların fiziksel ve psikososyal gelişimini olumsuz olarak etkilerken, olumlu evlilik ilişkisi ve aile ortamı çocukların fiziksel ve psikososyal gelişimini olumlu etkilemektedir (Günay ve Erdem, 2021; Öngider, 2013). Aynı zamanda, çocuklar erken yaşlardan itibaren anne ve babasını rol model olarak onları taklit etmeye başlarlar. Böylelikle yetişkin dönemde nasıl erkek ya da nasıl kadın olmaları gerektiğine aynı zamanda karşı cinslerle nasıl ilişkiler kurması gerektiğine dair ilk deneyimlerinin temellerini aile ortamında atarlar (Gönültaş ve Akın, 2021; Çiftçi, 1991). Anne ve babanın ilişkilerindeki tutum ve davranışları bireyin evlilik yaşamında kendi ilişkilerini kurmasına ışık tutar ve sosyal yaşamdaki davranışlarına yön verir (Minuchin, 1974). Bireyin öğrendiği ve alışık olduğu bu ilişki modeli evlilik hayatını şekillendirmektedir. Bireylerin eş seçimlerinde; erken dönemde ebeveynlerle kurduğu ilişki, temel duygusal ve ruhsal gereksinimlerinin karşılanıp karşılanmaması ve kişinin bireysel özellikleri etkili olduğu gözlemlenirken bunun yanında bireyin yetiştiği aile ortamı, ebeveynlerinin evlilik ilişkisi anne ve babanın eğitim düzeyi, anne

ve baba tutumu (otoriter, demokratik, koruyucu vb.) gibi faktörlerin de eş seçiminde önemli bir yere sahip olduğu tespit edilmiştir (Korkulu, 2019; Tüzemen ve Özdağoğlu, 2010). Yapılan çalışmalarda, çocukların eş seçiminde kendi ebeveynlerine birçok açıdan benzer özellikte eşler seçme eğiliminde olduğu vurgulanmıştır (Bereczkei, 2004; Rushton ve Nicholson, 1988). Bireyler sadece eş seçiminde değil kurdukları ilişkilerde de algıladıkları ebeveyn ilişkisine benzer ilişkiler kurma eğilimindedirler, bu ilişkilerde görev ve sorumlulukları yerine getirme noktasında yine ebeveynlerini örnek alarak devam etmektedirler (Tosun ve Yazıcı, 2021).

Bireylerin kendi ebeveynlerinin evliliklerine yönelik algıları romantik ilişkilere yönelik birtakım inanç, tutum ve yorumlar geliştirmelerine neden olabilmektedir. Bu inanç ve tutumlar, bireylerin evlilikle ilgili duygu, düşünce, davranış ve beklentileri olarak ifade edilmektedir (Kahvecioğlu, 2014). Bu inanç ve tutumlar zaman zaman ilişkilerde sorunlara yol açabilmekte ve bireyin daha önceki olumsuz deneyimleri romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlara neden olabilmektedir. Bu inançların temelleri çocukluk dönemlerinde atılmaya başlarken, bireylerin bu inançlarının oluşmasındaki en önemli etkenleri ailesi, arkadaşları, yakın çevresi ve yaşadığı toplum oluşturmaktadır (Cui vd., 2008; Tosun ve Yazıcı, 2021). Bireylerin içinde bulunduğu toplumun getirdiği inançlar doğrultusunda cinsiyet rollerine göre beklentileri ve inançları farklılık göstermektedir. Örneğin, evlilikte kadınların daha eşitlikçi, erkeklerin ise daha geleneksel beklentilere sahip olduğu bilinmektedir ve ebeveynlerin ilişkisine yansıyan bu tutumlar çocukların yetişkinlikte geliştirdikleri mitsel inançlarına göre evlilik hayatlarını şekillendirmesinde etkilidir. Bireylerin öğrenmiş oldukları ve benimsedikleri bu inanç ve davranışlar evlilik doyumlarını etkileyen faktörler arasında yer almaktadır (Güneri vd., 1999; Öcal Yüceol, 2016; Tosun ve Yazıcı, 2021).

Evlilik doyumu; bireylerin evliliklerini devam ettirebilmesi, evlilik sürecinde temel duygusal gereksinimlerini karşılayabilmeleri, yaşam kalitelerinin ve iyilik hallerinin yüksek olabilmesi ve sağlıklı nesiller yetiştirebilmeleri açısından önemlidir (Buluş ve Bağcı, 2016). Evlilik doyumunu yordayan faktörler şöyle sıralanabilir; algılanan eş desteği, cinsel yaşam memnuniyeti ve eğitim düzeyi önemli yordayıcılardandır. Bununla birlikte, evlilik doyumunu algılanan ebeveyn ilişkileri ve romantik ilişkide akılcı olmayan inançların da bildirilmiştir (Buluş ve Bağcı, 2016; Çağ ve Yıldırım,

2013; Demirli ve Kendir, 2016). Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar güvenli bağlanma davranışını olumsuz etkileyerek kaygılı ve kaçınan bağlamaya ve evlilik doyumu üzerinde negatif yönde etkiye yol açmaktadır (Sarı ve Owen, 2016).

1.1. Çalışmanın Amacı ve Çalışma Soruları

Bu çalışma, evli bireylerin algıladıkları ebeveyn ilişkileri, romantik ilişkide akılcı olmayan inançları ve evlilik doyumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın amacı doğrultusunda aşağıda yer alan araştırma sorularına cevap aranmıştır.

1. Evli bireylerin algıladıkları ebeveyn ilişkileri ile romantik ilişkide akılcı olmayan inançları arasında ilişki var mıdır?
2. Evli bireylerin algıladıkları ebeveyn ilişkileri ile evlilik doyumları arasında ilişki var mıdır?
3. Evli bireylerin romantik ilişkide akılcı olmayan inançları ile evlilik doyumları arasında ilişki var mıdır?
4. Evli bireylerin evlilik doyumları üzerinde algıladıkları ebeveyn ilişkileri ve romantik ilişkide akılcı olmayan inançlarının etkisi var mıdır?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Evlilik

Evlilik; toplumun en küçük birimi olan ailenin oluşması için gerekli temel faktörlerden birisidir (Canel, 2012a). Evlilik; Tarihi MÖ. 2000’li yıllara kadar dayanan, insanlık tarihi içinde önemini kaybetmeden varlığını sürdüren, yasal, kültürel, dini ve geleneksel birçok uygulama ile gelişen ve toplum tarafından benimsenmiş bir olgudur. Yasalara uygun bir şekilde evlilik için gerekli şartları sağlayan iki birey evlilik yolu ile yeni bir aile kurarlar ve hayatlarını birleştirirler. Bu toplumsal, kültürel ve yasal birliktelik aile kurumunun devamlılığını sürdürmekte ve yeni nesillerin oluşmasına katkı sağlamaktadır (Eskin, 2012; Güneş, 2011). İnsanoğlunun birçok temel gereksinimi bulunmaktadır. Bu gereksinimlerden olan; sevmeye, sevilme, cinsellik, ait olma ve neslin devamını sağlama gibi gereksinimler bireylerin evlenmeyi tercih etmesinde rol alan etkili faktörlerdendir (Güneş, 2011; Özen, 1990). Ancak, evliliği sadece belirli gereksinimleri giderme olarak sınırlandırmak yanlış olur. Çünkü evlilik iki bireyin tek kişilik hayatlarını artık bir başkasıyla paylaşma ve yeni bir yaşam tarzı belirleme sürecidir. Bu nedenle, evlilik bireyleri biyopsikososyal olarak birçok yönden etkilemektedir. Özellikle, evlilik doyumu yüksek olan çiftler biyopsikososyal olarak yaşam kalitesi ve doyumu daha yüksek olmaktadır (Taşköprü, 2013).

Evlilik yaşantısı bir süreçtir ve önemli olan sürecin devam etmesi değil süreç içerisinde bireylerin mutlu ve doyum aldıkları bir evlilik yaşamı sürmeleridir. Bu süreci etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Cinsiyet, kültür, evlenme şekli, çocuk sayısı, evlilikle ilgili inanç ve düşünceler, ebeveyn tutumları ve ebeveynlerin evlilik deneyimleri gibi faktörlerin evlilik doyumunu dolayısıyla evlilik yaşantısını etkilediği bilinmektedir (Demirli ve Kendir, 2016; Taş, 2020; Tuzcu, 2017). Bu faktörlere ek olarak çiftlerin sağlıklı ve mutlu bir evlilik yaşantısı sürdürebilmesi için temel bileşenler; eşlerin birbirleriyle iyi bir iletişim kurması, sorunların çözümü konusunda kaçınmadan konuşması, karşılıklı sevgi ve saygı çerçevesini oluşturması, gelecekleri hakkında ortak bir payda da buluşması, verimli ve güzel vakit geçirmesinden oluşmaktadır (Canel, 2012b).

Evlilik hayatını etkileyen bu faktörler bir bütünün ayrılmaz parçaları gibidir. Bireylerin evlilik yaşantısı bireyi biyopsikososyal olarak oluşturan her bir elementten

etkilenir ve bu etkiler bireylerin evlilik yaşantısını ve evlilik doyumunu etkiler. Bireylerin evlilik yaşantıları üzerinde etkili olan etmenler arasında; içinde yetiştiği aile ortamı, algılanan ebeveyn tutumları, ebeveynlere yönelik bağlanma stilleri ve algılanan ebeveynlerin ilişkileri gelmektedir (Öziş, 2016; Sarı, 2012; Pekel Uludağlı ve Akbaş, 2019). Bir çocuk için en önemli öğrenme yöntemi sosyal öğrenme ve taklit ederek öğrenmedir. Birey içinde yetiştiği ailede birçok şeyi sorgulamadan ebeveynlerini kendine rol model alarak sosyal ve taklit etme yoluyla öğrenir. Bireyin içine doğduğu aile ve ebeveynlerin algılanan evlilik yaşantısı bireyin gelecekte nasıl bir evlilik yaşamı kuracağı, eş seçimlerinde nelere önem vereceği ve bir evlilik içindeki dinamiklerin nasıl olacağı hakkında birçok düşünceye sahip olmasını sağlamaktadır (Cırhinlioğlu, 2015). Bu nedenle, bireylerin algıladıkları ebeveyn ilişkileri ilerleyen yaşamlarında kuracakları duygusal ve yakın ilişkilerine ışık tutan önemli bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır (Öziş, 2016).

2.2. Algılanan Ebeveyn İlişkileri ve Evlilik

Bireylerin evlilik yaşantıları üzerinde birçok etmenin önemli rolü bulunmaktadır. Bu etmenlerden bir tanesi de bireylerin kendi ebeveynlerinin evlilik yaşantıları ve bu evlilik yaşantısı içerisinde ebeveynlerin birbirleri ile kurdukları ilişkilerdir. Bireyin algıladığı ebeveyn ilişkileri; kendini tanıma, diğerleri ile yakın ilişki kurma, romantik ilişki kurabilme ve romantik ilişkide sergilenen davranış kalıpları konusunda yol gösterici bir kılavuz olmaktadır (Sümer vd., 2010). Çünkü bireyler daha çocukluk yaşantısından itibaren çevresinden ve içinde bulunduğu aileden bir şeyler öğrenmeye başlamakta ve bu öğrenme yaşam için önemli beceriler kazandırmaktadır (Cırhinlioğlu, 2015; Öziş, 2016). Özellikle aile içerisinde çocuklar; kadın ya da erkek olma, bireyselliğini ortaya koyabilme, gündelik yaşantıda sorun çözme, baş etme, duygularını ifade etme, yakın duygusal ilişkiler kurabilme ve birçok açıdan ebeveynlerini rol model almakta ve bir sosyal öğrenme gerçekleşmektedir. Sosyal öğrenme davranışı çocuğun yetişkinliğe kadar olan gelişimsel süreçte birçok davranış kalıbı geliştirmesinde önemli ve pasif bir öğrenme yöntemidir. Bu öğrenme içerisinde çocuk yetişkin yaşantıya gelinceye kadar yakın ilişki kurma, güvenli bağlanma, kendi bireyselliğini ortaya koyma ve özerkleşme gibi benliğine birçok beceri kazandırmaktadır (Çolak Yılmaz ve Parlar, 2019; Özdemir vd., 2012; Sümer vd.,

2010). Çocuğun benlik algısının gelişmesinde birçok faktör etkilidir bunlardan biri de ebeveynlerin evlilik yaşantısıdır (Yılmaz, 2018).

Evlilik yaşantısı sadece çiftleri etkilemez aynı zamanda o evlilik içerisinde dünyaya gelen çocukları da etkiler. Bu nedenle ebeveynlerin çocuklarına yönelik tutum ve davranışları evlilik ilişkilerinin nasıl olduğuyla paralel olarak değişebilmektedir (Sezer, 2010; Sümer vd., 2010; Yılmaz, 2018). Bireyler evlilik yaşantısında mutsuz olduklarında, karşılıklı sevgi ve doyum sağlayıcı bir ilişki kuramadıklarında bu faktörler çocukların da o aile iklimi içerisinde yetişmesine ve ebeveynlerin mutsuzluklarına şahit olmasına neden olmaktadır. Bunun yanında ebeveynlerin evlilik ilişkilerindeki mutsuzlukları ve eşle doyum sağlayıcı ilişki kuramamaları çocuklarına yönelik tutum ve davranışların da büyük ölçüde olumsuz olmasına yol açabilmektedir. Olumsuz ebeveyn tutumları; çocukta benlik algısı sorunlarına, ebeveyn ile güvenli bağlanma ve ebeveynlerden özerkleşip bireyselleşebilme sorunlarına, psiksosyal, davranışsal ve akademik sorunlara yol açabilmektedir. Evlilik yaşantısı içerisinde ebeveynlerin çocuğa karşı sergilediği tutum ve davranışlar çocuğun benlik algısının gelişmesinde katkı sağlayan önemli bir faktördür (Sezer, 2010). Bu nedenle, ebeveynlerin evlilik yaşantıları sadece çiftleri değil evlilik ilişkisi içerisinde dünyaya gelen çocuğun biyopsikososyal gelişimini de olumlu ya da olumsuz olarak etkilemektedir (Candan, 2006; Herdem ve Bozgeyikli, 2013; Öngider, 2013).

Ebeveynlerin evlilik yaşantısı, bireylerin sadece çocukluk dönemindeki yaşantılarını etkilemez aynı zamanda yetişkinlik yaşantısını da etkiler (Yılmaz ve Büyükcebeci, 2019). Çocukluk döneminde karşılanan ya da karşılanmayan gereksinimler, bireylerin erken çocukluk dönemini sağlıklı atlatıp atlatabilmesinde yetişkinlik için önemli bir temel oluşturmaktadır (Deniz, 2020). Ebeveynlerin evlilik yaşantısı içerisinde ve ebeveynlerin kendisine yönelik tutumları nedeniyle çocuklar; kendilerine, diğer insanlara ve çevreye yönelik birtakım tutum ve inançlar geliştirebilmektedirler (Sabatelli ve Bartle Haring, 2003). Ebeveynlerin evlilik yaşantısında karşılıklı sevgi ve saygıya dayalı mutlu bir ilişkisinin olması sıcak bir aile ortamının temellerini oluşturmaktadır. Bu temeller üzerinde kurulu bir aile yapısı çocukların sağlıklı bir kendilik algısına sahip olabilmeleri için gerekli ve önemli bir etkidir. Bu aile ortamı sadece çocukların kendilik algılarını şekillendirmez aynı zamanda diğer insanlara ve dünyaya karşı da birtakım olumlu inançların gelişmesine neden olur. Ancak

çatışmaların olduğu, ebeveynlerin birbirlerine karşı olumsuz tutum ve davranışlar içerisinde olmaları ve evlilik içerisindeki sorunların çözülemediği durumlar; çocukların güvenli bir ortamda büyümesine, temel duygusal ve ruhsal gereksinimlerinin karşılanmasına engel olarak benlik algılarında, diğerleri ile kuracakları ilişkilerde ve psikososyal iyilik halinde sorunlara yol açabilmektedir (Adana ve Kutlu, 2009; Besen, 2016; Yılmaz, 2018). Bu nedenle, mutlu ve doyum sağlayıcı bir evlilik yaşantısı içerisinde yetişmeyen çocuklarda benlik algısı, güvenli bağlanma, güvenli ayrışma, yakın ilişki kurabilme, yalnızlık ve sosyal izolasyon gibi problemler ortaya çıkabilmektedir (Erbek vd., 2005). Benlik algısı zayıf olan ve güvenli bağlanamayan çocuklara yetişkin yaşantısında çevresi ile kurduğu duygusal ve yakın ilişkilerinde sorunlar yaşamakta dolayısıyla sağlıklı bir ilişki kurmakta ve sürdürmekte zorlanabilmektedir (Hazan ve Shaver, 1987).

Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda; çocuğun kendine, diğerlerine ve çevresine yönelik tutum ve davranışlarının şekillenmesinde içinde bulunduğu aile ortamı, ebeveynlerinin evlilik ilişkilerini nasıl algıladığı ve sosyal öğrenme süreçleri önemli oranda etkili olmaktadır. Bu nedenle, mutlu ve birbirlerinin gereksinimlerine duyarlı ailelerde büyüyen çocuklar yetişkin yaşantıda kendilik algısı yüksek, ruhsal ve psikososyal anlamda güçlü, sorun çözme becerileri gelişmiş, sosyal anksiyetesi düşük, duygusal ve yakın ilişkiler kurmada yetkin bireyler olmaktadır (Kırman ve Doğan, 2017). Ancak, mutsuz, çatışmaların olduğu, parçalanmış ve sorunların çözülmediği bir aile ortamında büyüyen çocuklar kendilik algısı düşük, karşılaştığı sorunların çözümü karşısında yetersiz kalan, sosyal çevresinde yakın ilişkiler kurmakta zorluk yaşayan bireylere dönüşmektedir (Şentürk, 2012). Erken dönemden itibaren ebeveynlerin mutsuz ve çatışmaların olduğu, çocukların gereksinimlerin karşılanmadığı ve olumsuz bir ebeveyn tutumu ile büyüdüğü aile ortamında çocuklar erken dönem deneyimleri doğrultusunda yakın ilişkilere yönelik birtakım inançlar geliştirmekte ve bu inançlar yaşantısına yön vermektedir. Erken dönem çocuklukta geliştirilen bu inançlar bireylerin yakın ve romantik ilişkilere yönelik birtakım tutumlar geliştirmelerine neden olmaktadır (Sabatelli ve Bartle Haring, 2003). Erken dönem olumsuz deneyimler ve tutumlar sonucu oluşan bu inançlar uyumu sağlamaya (adaptif) değil uyumu bozmaya yönelik (maladaptif) olmakta ve bireylerin yakın ve duygusal ilişkilerinde önemli sorunlara neden olabilmektedir.

Birey ilişkilerinde sürekli bir beklenti içine girerek karşı taraftan bu beklentilerin karşılanmasını beklemekte ve karşılanmadığında ise geliştirmiş olduğu inançlar çerçevesinde birtakım çıkarımlarda bulunmaktadır (Sarı, 2012). Yakın ilişkiler bağlamında değerlendirildiğinde bu inançlar romantik ilişkideki irrasyonel inançlar olarak adlandırılmaktadır.

2.3. Romantik İlişkide Akılcı Olmayan İnançlar

Bilişsel davranışçı ekole göre, birey dünyaya geldiğinde sadece hayatta kalabilecek özelliklere sahiptir. Bireyler, çevreyle kurduğu etkileşim sonuçlarında kendine, diğerlerine ve dünyaya yönelik birtakım varsayımlar oluştururlar (Köse vd., 2021). Bakım vereni tarafından sevilen, ilgi, bakım ve şefkat alan çocuğun kendine dair öğrendiği ilk şey sevilen, ilgi ve bakım alan bir varlık olduğu mesajıdır. Ancak, bakım vereni tarafından temel yaşamsal ve duygusal gereksinimi karşılanmayan çocuklar aynı zamanda bakım veren bu ihtiyaçlarını karşılarken bundan hoşnut olmadığına dair mesajlar alan çocuklar sevilmediği, ilgi, bakım ve değer hak etmediğine yönelik birtakım inançları gelişir. Bakım vereni ile güvene dayalı bağlar ve ilişkiler kurabilen çocuklar diğerlerine yönelik algısı güvenli olurken, bakım vereni ile güvene dayalı bağlar kuramayan çocukların diğerlerine yönelik algısı güvensizlik üzerine inşa edilmekte ve diğerlerine yönelik zarar verir, incitir ve aldatır inançlarını ortaya çıkarmaktadır. Dünyaya yönelik varsayımlar ise benzer şekilde yine bakım verenler üzerinden şekillenmekte ve zarar gören bir ilişki içinde olan çocukların algıladığı durum dünyanın tehlikeli olduğu inancı olabilmektedir. Bu inançlar çocuklar yetişirken çok fazla pekiştireçle desteklendiğinde artık bunlar temel inançlar olarak ortaya çıkmakta ve bireylerde birtakım irrasyonel inançları şekillendirmektedir (Kılıçarslan ve Can, 2021; Kırman ve Doğan, 2017; Köse vd., 2021).

İrrasyonel inançlar (akılcı olmayan inançlar); temel inançların etkisiyle ortaya çıkan, genellikle bireyin geçmiş yaşamında deneyimlediği ve çevresinde gözlemlediği olaylardan yola çıkarak oluşturduğu, gerçeği yansıtmayan ve çoğunlukla varsayımlar üzerinden oluşan çarpıtılmış düşünceler olarak tanımlanmaktadır (Ellis, 1962). Bu düşünceler; genelde katı, pragmatik (faydacı) olmayan, değişime dirençli, bireyin işlevselliğini olumsuz etkileyen, beklentiler ve zorunlulukları içermektedir (David vd., 2010). Akılcı olmayan bu inançlar; kişinin erken çocukluktan itibaren hayatına girmeye başlamakta, bireyin günlük yaşantısının her alanını ve psikososyal iyilik

halini önemli oranda etkilemektedir. Bu inançlar, gündelik hayatın her alanında bireyin kişilerarası ve romantik ilişkilerini etkilemekle birlikte yaşam kalitesi ve yaşam doyumunu da etkilemektedir (Korkut Owen, 2015). Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar çeşitli şekillerde açıklanmıştır. Romans ve DeBord'a (1995) göre romantik ilişkilere yönelik akılcı olmayan (irrasyonel) inançları; ilişkilerde her zaman açık ve dürüst olunmalı, partnerler birbirleri ile açık iletişim kurmadan onların ihtiyaçlarını anlamlı ve zihnini okuyabilmeli, her şeyi birlikte yapmalı, partnerler birbirlerinin bütün ihtiyaçlarını karşılamalı ve ilişkide her şey mükemmel olmalı şeklinde bireylerin aşırı genelleme, zihin okuma ve mutlakiyetçilik (-meli, -malı) gibi bilişsel çarpıtmaları bulunmaktadır (David vd., 2010).

Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların çeşitli türleri bulunmaktadır. Bunlar; aşırı beklentiler, sosyal zaman kullanımı, zihin okuma, farklı düşünmek, yakınlık ve cinsiyet farklılıkları sıralanabilir. Aşırı beklentiler içerisinde; partnerler duygusal yakınlık ve romantik ilişki içerisinde oldukları kişilerden karşı tarafın yapmasını istediği gerçek dışı isteklerdir. Bu beklentiler gerçekleşmediği takdirde bireyler ilişkilerinde sorun olduğunu düşünmekte ve ilişki doyumları azalmaktadır (Beck, 1988; Topakkaya vd., 2022). Sosyal zaman kullanımında; partnerler bütün sosyal aktiviteleri birlikte yapmalı ve birbirleri ile vakit geçirmekten her zaman çok zevk almalıdır. Partnerlerden biri tek başına bir sosyal zaman geçirmek istediğinde karşı taraf sevilmediğini ve bu yüzden birlikte vakit geçirmek istemediği gibi sağlıksız bir düşünceye kapılmaktadır (Holmes, 2002). Zihin okuma; partnerler her zaman diğer partnerin kendi ihtiyacını açıkça belirtmeden onun kendisinin ne istediğini bilmesini beklemekte ve bu doğrultuda ihtiyacının karşılanmasını arzu etmektedir (Collins ve Feeney, 2004; Sarı ve Korkut Owen, 2015). İnsanlar doğası gereği aynı durumda bile algıları, deneyimleri ve beklentileri nedeniyle birbirlerinden farklı düşünen varlıklardır. Ancak farklı düşünme konusunda irrasyonel inancı olan eşler romantik ilişkilerinin yolunda gidebilmesi için her konuda eşleriyle benzer düşünceleri gerektiğine inanmaktadırlar. Bu inanca sahip olan kişiler için partnerlerinin kendilerinden farklı bir düşünceye sahip olması ilişkilerinin yolunda gitmediğinin ve uyumlu bir çift olmadıklarını gösteren bir faktör olarak adlandırılmaktadır (Topakkaya vd., 2022). Romantik ilişkide akılcı olmayan diğer inançlar ise yakınlık ve cinsiyet farklılıklarıdır. Yakınlık ile ilgili akılcı olmayan inançları olan kişiler ilişki içerisinde cinsel ve yakın temaslara yönelik gerçekçi olmayan inançlara sahipken, cinsiyet

farklılıklarına yönelik akılcı olmayan inançlara sahip olan bireyler, erkek ve kadının yapısı ve sahip olduğu özellikleri bakımından bir birinden farklı olmasının ilişkilerde sorunlara yol açtığına inanmaktadırlar (Sarı ve Korkut Owen, 2015).

Bireylerin hem gündelik yaşamda hem de romantik ilişkilere dair tüm bu akılcı olmayan inançları incelendiğinde bu inançların temelinin çocukluk dönemine uzandığı görülmektedir. Birey akılcı olmayan inançları oluşurken en başta içinde yetiştiği aileden, ebeveynlerinin kendisine yönelik tutumlarından ve ebeveynlerinin evlilik ilişkilerinden etkilenecek bazı çıkarımlarda bulunmaktadır. Çocuğun içinde yaşamış olduğu aile onun ilk rol model aldığı bireyler olduğu için aile iklimi, ebeveynlerin kendine yönelik tutumları ve ebeveynlerin evlilik ilişkisi çocukta bazı inançların oluşmasını sağlamaktadır (Aydın, 2018; Hamamcı ve Bağcı, 2017). İnsan sosyal bir varlıktır ve çevresinde yaşanan olaylardan ve deneyimlerinden çıkarımlar yaparak bazı inançlar, varsayımlar ve tutumlar geliştirmektedir. Bu inanç, varsayım ve tutumların gerçekçi olmadığı ve bireyin uyumunu sağlamak yerine uyumunu bozduğu durumlar akılcı olmayan inançlar olarak tanımlanırken, romantik ilişkiye dair geliştirdiğinde romantik ilişkide akılcı olmayan inançlar olarak tanımlanmaktadır (Ellis, 1962; Şahan ve Kâhtalı, 2021).

Bireyin sahip olduğu romantik ilişkiye dair akılcı olmayan inançları zaman içerisinde romantik ilişkilerinde partnerlerine karşı sergilemiş olduğu tutum ve davranışı etkileyerek sorunlara ve anlaşmazlıklara sebep olabilmektedir. Bu sorunların başında partnerler arası iletişimin bozulması yer almaktadır. Dolayısıyla etkili bir iletişim kuramayan çiftler zamanla sorun çözme becerilerini de kaybederek ilişkiyi yönetmek ve sürdürmekte güçlük yaşamaktadırlar (Eken, 2019; Sarı ve Korkut Owen, 2016). Evlilik öncesinde ve evlilik yaşantısında kişi partnerine karşı aşırı bir beklenti içine girmekte ve bu beklentileri karşılanmadığında büyük bir hayal kırıklığı yaşamaktadır. Bu nedenle, irrasyonel inançlar evlilik doyumunu olumsuz etkilemektedir (Tikdari Nejad ve Khezri Moghadam, 2017). İrrasyonel inançlara sahip bireyler olaylara gerçekçi bir açıdan bakmak yerine varsayımlardan yola çıkarak ve olayları çarpıtarak çözülmesi zor bir hale getirdikleri için inançlarını kırmak ve asıl gerçeği görmek onlar için zorlu bir süreç haline gelmektedir. Bu durum ilişkide gitgide kısır bir döngüye ve anlaşmazlıklara yol açarak evlilikte doyumun azalmasına neden olabilmektedir. Çiftler bu irrasyonel inançların farkına varır ve bu inançları daha işlevsel, pragmatik ve

gerçekçi düşüncelerle değiştirmeyi başarabilirlerse ilişki doyumlarında pozitif yönde bir artış olabilmektedir. Tüm bu etkenler göz önünde bulundurulduğunda romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar evlilik doyumunu negatif yönde yordamaktadır (Addis ve Bernard, 2002; Filipović vd., 2015; Yılmaz vd., 2023).

2.4. Evlilik Doyumu

Evlilik, iki bireyin; hayatlarını, duygularını, hayatın getirdiği sorumlulukları ve hayat ile ilgili amaçlarını paylaştığı, karşılıklı olarak birbirlerinin sevmeye, sevilme, ait olma, değer görme, onaylanma, güvenlik ve cinsellik gibi ruhsal, duygusal, güvenlik ve fiziksel ihtiyaçlarının karşılandığı aralarında duygusal ve yasal bir bağın olduğu ilişkiyi ifade etmektedir (Yılmaz ve Bayraktar, 2021). Evlilik yaşantısının ve ilişkisinin devamlılığı büyük ölçüde çiftlerin evlilik doyumlarına bağlı olmaktadır. Evlilik doyumu, eşlerin birbirleriyle olan ilişkilerinden ve evliliklerinden duyduğu memnuniyet düzeyini ifade etmektedir (Fowers ve Olson, 1993). Bireylerin evlilik doyumlarını ve evliliklerinden duyduğu memnuniyet; evlilikte eşler arasındaki sevginin ifadesi, aidiyet, güven, anlayış, duygusal ve fiziksel bağlılık, eşler arası iletişim, kişinin evliliğe dair beklentisi, evliliğe dair algısı, romantik ilişkilere dair inanç, tutum ve algıları ve kendi ebeveynlerinin evliliği gibi birçok etmenden etkilenmektedir (Buluş ve Bağcı, 2016; Gürsoy vd., 2018; Kalkan, 2002; Karahan, 2007).

Evlilik doyumu, sağlıklı ve mutlu bir evlilik sürecinin devam edebilmesi için gereken önemli bir etkidir. Çiftlerin evlilik yaşantısı içerisinde fiziksel, ruhsal ve güvenlik gibi ihtiyaçlarının eşler tarafından karşılıklı olarak karşılanması mutlu ve huzurlu bir aile ortamının temellerini oluşturmaktadır (Arıdağ vd., 2019; Yıldız ve Duy, 2019). Bu nedenle, evlilik sadece neslin devamlılığını sürdürmek için yapılan bir eylem ve çiftler arasındaki yasal bağ olmanın ötesinde kişilerin hem duygusal hem de fiziksel açıdan ihtiyaçlarını karşılayabileceği bir ilişki olarak tanımlamak daha doğru olacaktır. Çiftlerin evlilik ilişkisi içerisinde partnerine yönelik tutum ve davranışları evliliğin süresini ve doyumunu önemli ölçüde etkilemektedir. Evlilik doyumu sadece evlilik yaşantısını değil çiftleri de birçok yönden etkilemektedir.

Evlilik doyumu yüksek olan çiftlerin; fiziksel ve ruhsal iyilik halinin artmasının yanında yaşam doyumu, mutluluk düzeyi, stresle baş etme ve problem çözme

becerilerinde artış olduğu bilinmektedir (Arıdağ vd., 2019; Parlar ve Akgün, 2018; Yıldız ve Baytemir, 2016). Sorunlar karşısında sağlıklı bir iletişim kurarak birlikte çözüm odaklı düşünen çiftlerin evlilik yaşantısı içerisinde daha mutlu olduğu ve boşanmaların daha az görüldüğü bilinmektedir (Buluş ve Bağcı, 2016). Partnerinin düşüncelerine saygılı, sağlıklı bir iletişim kurabilen ve ihtiyaç duyduğu şeylere karşı duyarlı olan eşler evlilik doyumunun artmasına ve bunun sonucu uzun süreli mutlu bir evlilik yaşantısının sürdürülmesine katkı sağlamaktadır. Evlilik doyumunun yüksek olması hem eşleri hem de gelecek nesilleri fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak olumlu olarak etkilmektedir (Çubukçu ve Korkmaz, 2020; Gürsoy ve Kalkan, 2018; Yıldız ve Duy 2019).

Evlilik doyumu, çiftler arasında evliliğin devam etmesinde önemli bir faktör olmasının yanında çocukların biyopsikososyal gelişimine de pozitif yönde etki etmektedir (Yavuzer ve Uçanok, 2015). Çünkü çocuk sadece erken gelişimsel dönemde değil hayatının her döneminde içinde büyüdüğü aile ortamından bir şeyler öğrenmekte ve bu öğrendiklerini kendi hayatında, kendi yakın ilişkilerinde kullanma ve deneyimleme eğiliminde olmaktadır. Bu nedenle çocukların içinde yetiştikleri aile ikliminin bireylerin hem içinde bulundukları hem de sonraki dönemlerde önemli etkileri olmaktadır (Akbaş ve Erdur Baker, 2016; Demirtaş ve Özgür, 2018). Mutlu bir evliliği olan ebeveyn ile sürekli çatışma ve anlaşmazlıkların olduğu bir evliliğe sahip ebeveynin çocuklarına karşı sergilemiş olduğu tutum ve davranışların aynı olması beklenemez. Mutlu bir evlilik içinde büyüyen çocukların biyopsikososyal gereksinimleri tutarlı ve zamanında karşılanırken, sürekli anlaşmazlık ve çatışmaların olduğu bir evlilikte çocuklarda psikososyal ve davranışsal sorunlar kaçınılmaz olabilmektedir (Karataş ve Arı, 2019; Özdemir ve Bayraktar, 2017). Çocuk yapısı gereği sosyal öğrenmeye açıktır ve ebeveynlerini kendine rol model olarak seçmektedir. Evlilikte var olan sorunlar çocukların hem içinde bulunduğu gelişimsel dönemde hem de gelecekte kuracağı yakın ilişkilerinde sorunlara neden olabilmektedir (Aytekin ve Kalkan, 2020). Bu nedenle, evlilik doyumunun yüksek olması ebeveynlerin yanında çocukları da olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir (Özdemir ve Bayraktar, 2017; Şenol ve Yıldırım, 2020; Yavuzer ve Uçanok, 2015).

Eşlerin birbirlerine olan tutum ve davranışları evliliği şekillendiren ve ilişkinin devamlılığını sağlayan önemli bir etmendir. Bireylerin birbirlerine yönelik tutum ve

davranışlarını etkileyen faktörlerin evlilik doyumunun sağlanmasında etkili olduğu bilinmektedir (Çelik ve Arı, 2017; Kalkan ve Ersanlı, 2009; Karahan, 2011). Evlilik doyumu; yaş, çocuk sahibi olma, eğitim düzeyi, aile, gelir seviyesi, dini inanç ve tutumlar, psikolojik sağlık, cinsel yaşam, bağlanma şekli, algılanan ebeveyn ilişkileri ve romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar gibi faktörlerden etkilenmektedir (Fışıloğlu ve Demir, 2000; Tutarel Kışlak, 2004; Polat ve Tümkaya, 2010; Uğur, 2012). Evli bireylerin, yaşı arttıkça sorumluluklarında daha çok arttığı ve evlilik doyumunda azalma olduğu görülmektedir. Bunun yanında çiftler arasındaki yaş farkı da evlilik doyumunu etkileyen bir faktördür. Çünkü farklı yaşlar insanların hayata karşı algı, tutum, düşünce, beklenti ve isteklerini farklılaştırabilmektedir (Fışıloğlu ve Demir, 2000; Kalkan ve Kaya, 2007; Yıldız ve Tanrıkulu, 2012). Yaşın yanında çiftler arasındaki cinsel ilişki ve cinsel ilişkiden alınan doyum doğrudan evlilik doyumunu etkilediği düşünülmektedir. Cinsel doyumun sağlanmaması çiftler arasında hayal kırıklığına, yetersizlik duygusuna yol açarak ruh sağlığını da olumsuz etkilemektedir. Ancak, cinsel doyumu yüksek olan çiftlerin evlilik doyumunda da artış olduğu bilinmektedir (Tutarel Kışlak, 2004). Bireylerin evlilik doyumu üzerinde etkili olan bir diğer etmen çocuk sahibi olma durumlarıdır. Çiftlerin çocuk sahibi olmaları evliliği hem olumlu hem de olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Çocuğun doğumuyla birlikte gelen mutluluk ve yaşama dair yaşama sevinci evliliği olumlu yönde yordarken; çocuğun bakımı ve sorumlulukları ile birlikte gelen yorgunluk hissi özellikle ilk başlarda annenin sadece bebek bakımıyla ilgilenmekten kendine ve eşine vakit ayıramaması da evliliği olumsuz yönden yordamaktadır (Şenol ve Yıldırım, 2020; Uğur, 2012). Ancak, bebek bakımı, ev işleri ve boş zaman aktiviteleri konusunda eşine duygusal ve fiziksel olarak yardımcı ve destek olan eşlerin evlilik doyumlarının artmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda, çiftlerin çocuk sahibi olmak için doğru zaman algısının da evlilik doyumu üzerinde etkisi olduğu bilinmektedir. Çocuğun, çiftlerin kendini maddi ve manevi açıdan hazır hissettiği bir dönemde dünyaya gelmesi evlilik doyumunu olumlu yönde etkilemektedir (Pekel Uludağlı ve Akbaş, 2019).

Evlilik doyumu üzerinde etkisi olan bir diğer etmen ise eğitimidir ve eğitim düzeyinin evlilik doyumu üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri olduğu bilinmektedir. Eğitim düzeyi yüksek çiftlerin eğitim düzeyi düşük çiftlere oranla evlilik doyumlarının daha yüksek olduğu bilinirken eğitim düzeyinin çok yüksek olması da evlilik doyumunu

olumsuz olarak etkileyebilmektedir (Kaya ve Kalkan, 2010; Kaya ve Buğa, 2021; Şendil ve Korkut, 2008; Şentürk, 2018). Eğitim düzeyinin yanında bireyin yetiştiği aile evlilik doyumunu etkilemekte ve bireyin kimliği içerisinde yetiştiği aile ve toplum içerisinde kişiliği şekillenmeye başlamaktadır. Bireyin içinde yetiştiği aile iklimi, eşler arasındaki ilişki ve ailenin çocuklarına yönelik tutumları çocuğun benlik ve kimlik gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Sağlıklı benlik ve kimlik algısına sahip bireylerin yetişkin yaşantıda romantik ve evlilik yaşantısında da başarılı olması beklenmektedir (Adana ve Kutlu, 2009; Sezer, 2010; Yılmaz ve Büyükcebeci, 2019). Sağlıklı benlik ve kimlik algısı bireyin doğrudan ruh sağlığını, ruh sağlığı da bireyin evlilik doyumunu etkilemektedir. Ruhsal problem yaşayan bireylerin duygu, düşünce ve davranış alanlarında sorunlar yaşadığı ve bu sorunların da evlilik doyumunu doğrudan etkilediği düşünülmektedir (Ersanlı ve Kalkan, 2008; Yalçın ve Karahan, 2007).

Evlilik doyumunu üzerinde ve bireylerin yakın ilişkileri üzerinde şüphesiz önemli etkisi olan etmenlerden birisi de güvenli bağlanma stilleridir. Erken dönemde bakım veren kişi ile kurulan yakın ilişki, bu ilişkiden alınan memnuniyet ve bakım verenin bu ilişkide çocuğa yönelik aynı ve tutarlı davranışları güvenli bağlanma davranışının kazanılmasına sağlar. Güvenli bağlar yakın ilişkiler için olmazsa olmaz olup bireyin ilişkide biyopsikososyal olarak ihtiyaçlarını karşılamasına ve aynı zamanda partnerlerinin de bu ihtiyaçlarını karşılamasına katkı sağlar. Bu nedenle güvenli bağlar yakın ilişki kurabilmenin anahtarı rolünde olup evlilik doyumunun da artmasına katkı sağlamaktadır (Bolattekin, 2014; Çağlayan ve İpek, 2019; Sarı, 2012). Ancak, erken çocukluk döneminde güvenli bağlar kurulamaması bireyin yetişkin yaşamında sağlıklı ve doyum sağlayıcı ilişkiler kurmakta zorlanmasına neden olabilmektedir (Ceyhan, 2010). Bakım vericiyle kurulan yakın ilişki kadar ebeveynlerin kendi aralarındaki ilişkilerinin de bireylerin evlilik yaşantısı üzerinde etkili olmaktadır. Birey, yetişmiş olduğu kök ailenin yapısını ve kendine has özelliklerini kuşaklararası taşıma eğilimindedir. Ebeveynlerin çocukla iletişimi yanında kendi aralarındaki iletişimi de çocuğun yetişkin yaşamında önemli bir yere sahiptir (Besen, 2016). Çocuğun ilişkilere ve evliliğe dair ilk deneyimleri kendi ebeveynlerinin arasındaki ilişki sonucunda ortaya çıkan sosyal öğrenmedir. Ebeveynlerin ilişkisi ve bu ilişkide eşlerin rolleri sonucunda çocukta bir sosyal öğrenme meydana gelerek evliliğe ve evlilikte algılanan rollere dair bir öğrenme meydana gelmektedir. Bu nedenle, bireylerin ebeveynlerinin evlilik ilişkilerini nasıl algıladığı ileriki yaşamında kuracağı romantik ilişkilerini veya

evliliklerindeki davranışlarını şekillendiren önemli bir faktördür (Bowlby, 1988; Karahan, 2005). Çatışmalar ve çözilemeyen problemlerle dolu bir evlilik ilişkisine şahitlik eden çocuk kendi ilişkilerinde de birçok sorun ve çatışmayla karşılaşmaktadır. Ebeveynlerin bu çatışmalar karşısında sergilemiş olduğu tutum ve davranışlar çocuğa örnek olmakta ve bir sorun karşısında aynı davranışları sergilemektedir. Örneğin şiddetli problem çözme yöntemi olarak kullanan ebeveynin davranışlarından etkilenen çocukların eşlerine karşı şiddet uygulama sıklığının daha fazla olduğu gözlemlenmiştir (Gümüş, 2021). Ebeveynlerin evlilik ilişkilerinde kullandığı iletişim biçimleri, problem çözme becerileri ve evlilik doyumlarının bireyin kendi evlilik yaşantısını olumlu veya olumsuz yönden yordadığı bilinmektedir (Çubukçu ve Korkmaz, 2020). Bireylerin kök ailede edindiği deneyimler evlilik doyumlarını önemli ölçüde etkilemektedir (Karahan, 2005).

Bilişsel ekole göre insanların düşünceleri duygularını duyguları da davranışlarını şekillendirmektedir. Akılcı olmayan inançların temelinde bireylerin kendilerine, diğerlerine ve dünyaya yönelik varsayımlar ve bu varsayımları desteklemek ya da çürütmek adına ortaya çıkan gerçekçi ve rasyonel olmayan düşünceleri vardır (Ellis, 1962). Evlilik doyumunu etkileyen etmenlerden birisi de bireylerin romantik ilişkiye dair akılcı olmayan inançlarıdır (Addis ve Bernard, 2002; Yılmaz vd., 2023). Çiftler ilişkilerinde gereksinimlerinin partnerleri tarafından karşılanmasını ve tatmin olma hissini yaşamak isterler. Ancak bu beklentiler zaman zaman gerçekçi ve rasyonel olmayarak hem yapılması güç hem de partneri zorlayıcı olabilen ve akılcı olmayan inançlardan beslenen gereksinimler olabilmektedir. Bu akılcı olmayan inançlar ve beklentiler evlilik ilişkisini ve dolayısıyla da evlilik doyumunu büyük ölçüde etkilemektedir (Filipović vd., 2015; Yılmaz vd., 2023).

2.4.1. Evlilik doyumuna yönelik kuramsal açıklamalar

Psikoanalitik kuram açısından değerlendirildiğinde S. Freud, psikoseksüel gelişim kuramında fallik dönemi (3-6 yaş); çocuğun cinsel farklılıkları keşfettiği, cinsel kimliğinin farkına vardığı ve cinsel organlara yönelik bir merak duygusuna kapıldığı gelişimsel dönem olarak tanımlamıştır. Bu dönemde çocuğun her şeye yönelik bitmek bilmeyen bir merak ve keşif duygusunun olduğunu belirtmiştir. Keşfetmeye çalıştığı şeylerden birisi de cinsiyet farklılıkları ve çocuğun kendi bedenidir. Aynı zamanda bu dönemde çocuk karşı cinsten olan ebeveynine karşı bir hayranlık ve sevgi duymaya

başlar psikoanalitik kuramda bu durum oedipus karmaşası olarak tanımlanır (Fisher ve Greenberg, 1996; Lantz vd., 2022). Erkek çocuklar annelerine, kız çocuklar ise babalarına yönelik bir hayranlık ve sevgi beslerler. Bu sevgi, yasak sevgi olarak da tanımlanır. Bu dönemde ebeveynler çocuğun cinselliğe yönelik merak ve keşif duygusunu görmezden gelir, cezalandırıcı, suçlayıcı ve umursamaz bir davranış sergilemeleri durumunda çocuk cinselliğe yönelik utanç duymaya başlayabilir (Kochanska ve Aksan, 2006; Yavuzer, 2019; Baumrind, 1991). Bu utanç duygusu yetişkin yaşamda çocuğun yakın duygusal ve romantik ilişki kurmasını engelleyerek yakın ve romantik ilişkilerden kaçınmaya veya sağlıklı ilişkiler kurmaya neden olabilmektedir. Aynı zamanda çocuğun bu dönemde anne ve babadan ayrışamaması yetişkin yaşamda evlilik gibi durumlarda evden ayrılmaya yönelik suçluluk duymasına neden olabilmektedir (Cassidy ve Berlin, 1994; Rholes vd., 2006). Bu dönemde erkek çocukları kız çocuklarından farklı olarak bir kastrasyon korkusu yaşadıkları ve sünnet ettirilmemeleri gerektiği belirtilmektedir. Erkek çocuğun bu dönemde sünnet ettirilmesi yetişkin yaşamda cinsel performans ve somatizasyon bozukluklarına neden olabilmektedir. Psikoanalitik kuram bağlamında değerlendirildiğinde çocukların fallik dönemi sağlıklı atlatamamaları yetişkin yaşamda evlilik yaşamlarını olumsuz yönde etkileyerek evlilik doyumunda azalmaya yol açabilmektedir (Karaca ve Arslan, 2017; Yalçın ve Uğur, 2020).

Yakın ilişkilerde ve evlilikte doyumunu etkileyen önemli bir diğer etmen ise güvenli bağlanmadır. Bağlanma davranışı, erken çocukluk döneminde bireyin anne ya da anne yerine geçen bakım verenleri ile kurduğu fiziksel ve duygusal ilişkiden temellenerek bireyin yetişkin yaşamında kuracağı ilişkilere yön vermektedir (Collins ve Feeney, 2000). Bowlby'e göre anne-bebek arasındaki bağın türü ve şekli bebeğin kişilik gelişiminde ve gelecekte kuracağı ilişkilerinde önemli bir yere sahiptir ve gelecekte kuracağı ilişkilerinde nasıl bir bağlanma şekli kullanacağının temellerini oluşturmaktadır (Bowlby, 1988). Bu bağlanma şekilleri; güvenli, kaygılı ve kaçınan olarak üçe ayrılmıştır. Güvenli bağlanma modeline sahip bireyler; ilişki kurmakta zorluk yaşamaz, güvene dayalı ve sevginin ifade edildiği bir ilişki kurarlar (Collins ve Read, 1990). Ancak, kaygılı ve kaçınan bağlanma modellerinde bireyler, yakın ilişkilerinde kaybetme korkusu nedeniyle sürekli olarak yakınlık kurmak isteyebilir ya da ilişki kurmaktan çekinir, fiziksel ve duygusal temasın olduğu ilişkiler kurmak istemez. Çünkü bu bağlanma stillerine sahip insanlar ya terkedilecekleri,

aldatılacakları ya da özgürlükleri ellerinden alınacak ve kısıtlanacaklarmış gibi bir düşünceye kapılmaktadırlar (Simpson, 1990; Bartholomew ve Horowitz, 1991). Bu yüzden bağlanma modelleri bireyin kuracağı duygusal ilişkilerinde çok önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmakta ve bu modellerin evlilik doyumu üzerinde etkili olduğu bilinmektedir (Mikulincer ve Shaver, 2007). Güvenli bağlanma stillerine sahip olan bireylerin evlilik doyumları yüksek olurken, kaygılı ve kaçınan bağlanma stillerine sahip olan bireylerin evlilik doyumları genellikle düşük olmaktadır (Deniz ve Hamarta, 2010; Sümer ve Güngör, 1999).

Evlilik ilişkisi ve evlilik doyumunun ele alındığı bir diğer kuram yükleme kuramıdır. Bu kurama göre nedensel ve sorumluluk yükleme olmak üzere iki türlü yükleme vardır. İlk olarak nedensel yükleme ele alındığında, birey olayların gerçekliğiyle değil olayı nasıl algıladığıyla ilgilenmektedir. Olayların algılamadaki bireysel farklılıklar olayların gerçekçi bir şekilde değerlendirmesine engel olabilmektedir. Bir diğer sorumluluk yüklemede ise, kişi yaşanan bir olay da kimin sorumlu olduğuyla ilgilenmektedir (Heider, 1958). Bu yüklemeler, evli çiftlerde yaşanan sorunların nasıl algılandığı ve sorumluluğun kim tarafından üstlenildiğiyle yakından alakalıdır. Yanlış yüklemeler ve yanlış algılar evlilik ilişkisi ve doyumunu önemli ölçüde etkileyerek evlilik doyumunun azalmasına neden olabilmektedir (Çelik ve Deniz, 2014).

Thibaut ve Kelley (1959) tarafından geliştirilen sosyal mübadele kuramı ise, evlilik veya mevcut ilişki içerisinde ödül ve bedel kavramlarının önemini ve ilişkinin devamlılığı için gerekliliğini açıklamaktadır. Çiftler evlilik yaşamı içinde beklentileri ve gereksinimleri karşılandığında ve mutlu bir ilişki sürdürdüklerinde bunu bir ödül olarak algılamaktadır. Evlilik ilişkisi için yapılan, ilişkiye zaman ayırma, maddi harcamalar gibi olaylar ve fedakârlıklar kişinin bedel olarak algıladığı durumlardır. Mutlu bir ilişki için ise ödülün çok bedelin az olduğu ve genellikle çiftlerin tercihlerinin de bu yönde değiştiği belirtilmiştir. Bu kurama göre çiftler ilişkilerini kendi algıladıkları ve belirledikleri bir karşılaştırma sistemine göre değerlendirir ve bedelin çok ödülün az olduğu ilişkilerde ilişki ya da evlilik doyumları daha düşük olarak düşünülür (Şendil ve Yalçın, 2010; Thibaut ve Kelley, 1959; Yıldırım ve Demir, 2013).

Evlilik doyumu ile ilgili ele alınan son kuram ise kuşaklar arası aktarım kuramıdır. Bu kuram, bireylerin kişilik özelliklerinin ve kurduğu ilişkilerinin kaynağını ebeveynlerinin evlilik ilişkisinden ve iletişiminden aldığını savunmaktadır. Bireyin yaşadığı sorunların temelinde kök aileden deneyimlediği ilişki örnekleri olduğu düşünülmektedir. Çocuk, bakım vericilerinden öğrendiği davranış biçimlerini, iletişim yöntemlerini ve sorun çözme becerilerini geleceğe aktararak hayatına bir yön çizmektedir (Bowen, 1978). Kuşaklar arası bu aktarım evlilik doyumunu olumlu veya olumsuz yönden etkisi altına almaktadır. Ebeveynlerin kendi aralarında ve çocukla olan iletişim biçimleri çocuğun fiziksel, sosyal ve ruhsal gelişiminde etkili bir faktör olup çocuğun gelecekte yakın ilişkileri kapsamında eşi ve kuracak olduğu çekirdek ailesiyle olan ilişkilerini de etkilemektedir (Akbaş ve Erdur Baker, 2016; Demirtaş ve Özgür, 2018). Mutlu gitmeyen bir evlilik iklimi içinde büyüyen çocuğun algıladığı evlilik biçimi ile mutlu ve sorunların çözümlenebildiği bir evlilik yaşantısı içinde büyüyen çocuğun evlilik biçimi aynı değildir (Güngör ve Özdemir, 2014). Bu yüzden kuşaklar arası aktarımın evlilik doyumu üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır.

Tüm bu kuramlar incelendiğinde, bireyin sosyal ve ruhsal gelişimini sağlıklı bir şekilde tamamlamasının ve yetişkin yaşamında kuracağı duygusal ve romantik ilişkilerinde sorunlar yaşamamasında etkili olan en önemli faktörler; yetişmiş olduğu aile ortamı, bağlanma stilleri, algıladığı ebeveyn ilişkisi ve geliştirmiş olduğu akılcı olmayan inançlar olarak sıralanabilir. Bu faktörler çiftlerin yakın ilişkilerini, evlilik hayatını ve evlilik doyumunu etkilemekle birlikte çiftlerin sosyal yaşamları ve psikolojik iyi oluşları üzerinde de etkisini göstermektedir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde; çalışmanın türü ve amacı açıklanmış, evren ve örneklem hakkında bilgilere yer verilmiş, veri toplama araçları tanıtılmış, veri analiz yöntemi ve çalışmanın sınırlılıkları açıklanmıştır.

3.1. Çalışmanın Türü ve Amacı

Bu çalışma; evli bireylerin algıladıkları ebeveyn ilişkileri, romantik ilişkide akılcı olmayan inançları ve evlilik doyumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılan tanımlayıcı ve ilişki arayıcı bir çalışmadır.

3.2. Çalışmanın Evreni ve Örneklemi

Çalışmanın evrenini Aksaray İli Merkez İlçesinde yaşayan evli bireyler oluşturmuştur. Çalışmanın örnekleme hesabı, değişken sayısına göre hesaplanmış olup 0,90 etki büyüklüğü, 0,90 güç ve 0,05 hata payı ile 277 kişiye ulaşılması gerektiği bulunmuştur. Olası hataların önüne geçmek amacıyla %10 daha fazla kişiye ulaşılması hedeflenmiştir. Veri toplama sürecinde 325 katılımcıya ulaşılmış olup 25 katılımcının çalışma sorularını tam olarak cevaplamaması ve dâhil edilme kriterlerine uymaması nedeni ile çalışma 300 katılımcıyla tamamlanmıştır. Çalışma örneklemine ise Ocak-Temmuz 2024 ulaşılmıştır. Çalışmaya dâhil olma kriterleri; bireyin iletişime ve iş birliğine açık olması, 18 yaş ve üzeri olması, en az 6 aylık evli olması, araştırmaya katılmaya gönüllü olması ve herhangi bir psikiyatrik hastalık tanısının olmaması olarak belirlenmiştir. Psikiyatrik hastalık tanısı olan, 6 aydan daha kısa süredir evli olan, çalışmaya katılmaya gönüllü olmayan, katıldıktan sonra araştırmadan ayrılmak isteyen ve veri toplama formunun tamamını doldurmayan katılımcılar çalışmaya dahil edilmemiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışma verileri; Tanıtıcı Bilgi Formu, Algılanan Ebeveyn İlişkisi Ölçeği, Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

3.3.1. Tanıtıcı Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından hazırlanan bu form; yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, gelir durumu, evlilik ve aile yaşantısını değerlendiren toplamda 10 sorudan oluşmaktadır.

3.3.2. Algılanan Ebeveyn İlişkisi Ölçeği (AEİÖ)

AEİÖ, Çelik ve Öziş (2016) tarafın geliştirilmiştir. Ölçek toplamda 37 maddeden oluşmuş olup hem anne hem de baba için ayrı ayrı cevaplandırılmaktadır. Ölçek; Otoriter, İlgisiz, Koruyucu, Demokratik ve Bağımlı Tutum olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır. Her bir madde için verilecek yanıtlar “Kesinlikle Katılmıyorum” (0) ile “Tamamen Katılıyorum” (3) arasında değişen dördümlük likert tipindedir. Ölçekte ters kodlanan madde bulunmamakta ve her bir alt boyuta ilişkin maddeler toplanarak o alt boyuta ilişkin puan elde edilmektedir. Ölçekte bulunan 1-3. maddeler otoriter, 4-12. maddeler ilgisiz, 13-18. maddeler koruyucu, 19-30. Maddeler demokratik ve 31-37. maddeler bağımlı tutuma ilişkin puan vermektedir. Alt boyutlardan elde edilen puan arttıkça o tutumun arttığı şeklinde yorumlanmaktadır. Ölçeğin Anne formunun Cronbach Alfa güvenirlik katsayıları sırasıyla; Otoriter Tutum 0,80, İlgisiz Tutum 0,88, Koruyucu Tutum 0,83, Demokratik Tutum 0,95 ve Bağımlı Tutum için 0,88 bulunmuştur. Baba formunun boyutlarının Cronbach Alfa güvenirlik katsayıları sırasıyla; Otoriter Tutum 0,73, İlgisiz Tutum 0,89, Koruyucu Tutum 0,81, Demokratik Tutum 0,95 ve Bağımlı Tutum için 0,86 bulunmuştur. Bu çalışma için Cronbach Alfa güvenirlik katsayıları Anne formu için sırasıyla; Otoriter Tutum 0,80, İlgisiz Tutum 0,86, Koruyucu Tutum 0,78, Demokratik Tutum 0,96 ve Bağımlı Tutum için 0,80 bulunmuştur. Baba formunun alt boyutlarının Cronbach Alfa güvenirlik katsayıları sırasıyla; Otoriter Tutum 0,80, İlgisiz Tutum 0,88, Koruyucu Tutum 0,77, Demokratik Tutum 0,95 ve Bağımlı Tutum için 0,81 bulunmuştur.

3.3.3. Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (RAINÖ)

RAINÖ, Sarı ve Owen (2015) tarafından geliştirilmiş olup toplamda 30 maddeden ve Aşırı Beklentiler, Sosyal Zaman Kullanımı, Zihin Okuma, Farklı Düşünmek, Fiziksel Yakınlık ve Cinsiyet Farklılıkları olmak üzere altı alt boyuttan oluşmaktadır. Her bir madde için verilecek yanıtlar “Hiç Katılmıyorum” (1) ile “Tamamen Katılıyorum” (5) arasında değişen beşli likert tipindedir. Ölçekte 1. ve 22. maddeler tersten kodlanarak puanlamaya dahil edilmektedir. Ölçekten toplam olarak en az 30 en fazla 150 puan

alınmaktadır. Ölçekten toplam puan ve alt boyutlardan alınan puanlar arttıkça romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar artış göstermektedir. Orijinal ölçeğin toplam puan Cronbach Alfa değeri 0,84 olarak bulunurken bu çalışma için ölçeğin Cronbach Alfa değeri 0,86 bulunmuştur. Bu çalışmada, alt boyutlarının Cronbach Alfa güvenirlik katsayıları sırayla; Farklı düşünmek 0,68, Zihin Okuma 0,81, Cinsiyet Farklılıkları 0,60, Fiziksel Yakınlık 0,48, Sosyal Zaman Kullanımı 0,78, Aşırı Beklentiler 0,84, olarak bulunmuştur.

3.3.4. Evlilik Yaşamı Ölçeği (EYÖ)

EYÖ, Tezer (1996) tarafından evli bireylerin evlilikten aldıkları doyumu belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, toplamda 10 maddeden oluşmakta ve tek boyutlu bir yapı göstermektedir. Her bir soru için verilecek yanıtlar “Kesinlikle Katılmıyorum” (1) ile “Kesinlikle Katılıyorum” (5) arasında değişen beşli likert tipindedir. Ölçekte yer alan 2., 4. ve 5. maddeler ters yönde puanlanmaktadır. Ölçekten en az 10 en fazla 50 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan yüksek puanlar bireylerin evlilik doyumlarının yüksek olduğunu gösterirken düşük puanlar evlilik doyumunun düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Orijinal ölçeğin Cronbach Alfa değeri 0,85 olarak bulunurken bu çalışma için ölçeğin Cronbach Alfa değeri 0,91 bulunmuştur.

3.4. Çalışma Verilerinin Toplanması

Aksaray Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu’ndan gerekli izinler alındıktan sonra Aksaray İli Merkez İlçesinde yaşayan ve çalışmaya dâhil olma kriterlerine uyan çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden evli bireylerden toplanmıştır. Tanıtıcı Bilgi Formu, Algılanan Ebeveyn İlişkisi Ölçeği, Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği, Evlilik Yaşamı Ölçeği ile oluşturulan veri toplama formları sözlü ve yazılı onam alınan katılımcılarla yüz yüze görüşme yapılarak toplanmıştır. Katılımcıların verilen anket formunu yaklaşık 20-25 dakikada cevapladığı gözlemlenmiştir. Araştırma verileri 10 Ocak 2024 ile 20 Temmuz 2024 tarihleri arasında toplanmıştır.

3.5. Çalışma Verilerinin Analizi

Çalışma verileri, SPSS-27 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Tanıtıcı özelliklerin analizinde; frekans, yüzde, ortalama, ortanca (min.-max) ve standart

sapma gibi tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği ise çarpıklık ve basıklık değerlerine göre incelenmiştir ve verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Bağımlı değişkenlerin bağımsız değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için iki gruplu değişkenlerde bağımsız örneklem t-test, üç ve daha fazla gruplu değişkenlerde One-Way ANOVA Analizi uygulanmıştır. Ancak, parametrik testler için yeterli gözlem sayısı olmadığında iki gruplu değişkenler için non-parametrik Mann Whitney U analizi, üç ve daha fazla gruplu değişkenlerde ise non-parametrik Kruskal Wallis-H analizi uygulanmıştır. Ölçeklerin birbirleri arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü tespit edebilmek için Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Bağımlı değişken üzerinde bağımsız değişkenlerin etkisini belirlemek için basit doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

3.6. Çalışmanın Etik Yönü

Çalışma verilerini toplamaya başlamadan önce Aksaray Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan Karar 2023/07-20 ile 26.12.2023 tarihinde izin alınmıştır. Çalışma süreci, Helsinki Bildirgesi'nde belirtilen etik yönergelere göre yürütülmüştür. Çalışma sürecinde kullanılan ölçekler için sorumlu yazarla e-posta yoluyla iletişime geçilmiş ve gerekli izinler alınmıştır. Daha sonrasında araştırmaya dâhil olma kriterlerini sağlayan evli bireylerden veriler toplanmadan önce çalışmanın amacı ve yöntemi açıklanarak sözlü ve aydınlatılmış yazılı onamları alınmıştır.

3.7. Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. İlk olarak, bu çalışma Aksaray İli'nde yaşayan evli bireylerle yürütüldüğü için elde edilen sonuçlar tüm evli bireyler için genellenemez. İkinci bir sınırlılık olarak bu çalışma sürecinde her ne kadar hem erkek hem de kadın cinsiyetine eşit olarak ulaşılmaya çalışılsa da erkeklerin araştırmaya katılımlarının kadınlara göre daha az olduğu görülmektedir. Son sınırlılık ise, çalışmadan elde edilen veriler veri toplama formları ve katılımcıların cevapları ile sınırlı kalmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde, çalışma verilerinin analizi sonucunda elde edilmiş olan bulgular incelenmiştir.

Çizelge 4.1 Evli bireylerin tanıtıcı özellikleri

Değişken	Ort±S.S.	Min	Max
Yaş	34,2±8,72	19	61
Evlilik Yılı	10,0±9,70	1	42
	Grup	n	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	227	75,7
	Erkek	73	24,3
Eğitim Düzeyi	Lise ve altı	91	30,3
	Lisans ve üstü	209	69,7
Gelir Düzeyi	Geliri giderinden az	49	16,3
	Geliri giderine eşit	171	57,0
	Geliri giderinden fazla	80	26,7
Evlenme Şekli	Görücü usulü	82	27,3
	Severek/flört ederek	218	72,7
Kaçınıcı Evlilik	İlk	284	94,7
	İkinci	8	2,7
	Üç ve üzeri	8	2,7
Çocuk Sahibi Olma Durumu	Evet	221	73,7
	Hayır	79	26,3
Aile Tipi	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	58,3
	Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	12,7
	Birbirlerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	6,3
	Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	22,7

Çizelge 4.1’de evli bireylerin tanıtıcı özellikleri incelenmiştir. Katılımcıların yaş ortalamasının 34,2±8,72 olduğu, evlilik süreleri ortalamalarının ise 10,0±9,70 olduğu bulunmuştur. Katılımcıların büyük çoğunluğunun (%75,7) kadın ve (%69,7) lisans ve üstü eğitime sahip olduğu bulunurken, yarısından fazlasının (%57,0) geliri giderine eşit olduğu bulunmuştur. Katılımcıların büyük çoğunluğu (%72,7) severek/flört ederek evlenirken, tamamına yakınının (%94,7) ise ilk evliliği olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun (%73,7) çocuk sahibi olduğu ve yarısından fazlası (%58,3) yetiştiği aile ortamını “Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi” şeklinde ifade ettiği belirlenmiştir.

Çizelge 4.1 Evli bireylerin ölçek puan ortalamaları ve ölçeklerin çarpıklık basıklık değerleri

	Ölçek	Ort.	S.S.	Çarpıklık	Basıklık
AEİÖ- Anne Formu	Otoriter Tutum	4,06	2,626	0,124	-0,827
	İlgisiz Tutum	5,20	5,486	1,066	0,633
	Koruyucu Tutum	8,86	4,234	0,333	-0,393
	Demokratik Tutum	20,28	9,816	0,100	-0,934
	Bağımlı Tutum	7,13	4,941	0,642	0,085
	Toplam Puan	45,53	17,439	0,224	-0,602
AEİÖ- Baba Formu	Otoriter Tutum	4,46	2,662	-0,062	-0,813
	İlgisiz Tutum	7,24	6,476	0,972	0,498
	Koruyucu Tutum	8,63	4,297	0,326	-0,366
	Demokratik Tutum	19,34	9,900	0,134	-0,814
	Bağımlı Tutum	8,23	5,362	0,762	0,265
	Toplam Puan	46,34	17,128	0,349	-0,251
RAİNÖ	Farklı Düşünmek	8,62	3,104	0,514	-0,264
	Zihin Okuma	19,58	5,006	-0,011	-0,337
	Cinsiyet Farklılıkları	9,00	2,666	0,063	-0,219
	Fiziksel Yakınlık	8,77	2,700	-0,147	-0,194
	Sosyal Zaman Kullanımı	14,29	4,960	0,520	-0,068
	Aşırı Beklentiler	30,16	5,908	-0,784	1,007
	Toplam Puan	90,42	15,218	0,115	0,137
EYÖ	Toplam Puan	38,54	8,563	-1,001	0,804

*p>0,05

Çizelge 4.2’de ölçeklerin toplam ve alt boyut puan ortalamaları, standart sapma değerleri ve normallik analizleri için yapılan çarpıklık ve basıklık bulgularına yer verilmiştir. Ölçeklerin basıklık ve çarpıklık değerleri -2 ile +2 sınırını arasında olduğu için verilerin normal dağılım gösterdiği varsayılarak analizlerde parametrik testler kullanılmıştır.

Çizelge 4.2 Evli bireylerin cinsiyetine göre AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları analizi

Ölçek		Grup	n	Ort.	S.S.	t	Sd	p
AEİÖ- Anne Formu	Otoriter T.	Kadın	227	4,11	2,631	0,544	298	0,587
		Erkek	73	3,92	2,623			
	İlgisiz T.	Kadın	227	4,96	5,384	-1,336	298	0,183
		Erkek	73	5,95	5,768			
	Koruyucu T.	Kadın	227	8,88	4,246	0,176	298	0,861
		Erkek	73	8,78	4,227			
	Demokratik T.	Kadın	227	20,03	10,047	-0,775	298	0,439
		Erkek	73	21,05	9,086			
	Bağımlı T.	Kadın	227	7,12	5,064	-0,048	298	0,962
		Erkek	73	7,15	4,569			
AEİÖ- Baba Formu	Otoriter T.	Kadın	227	4,56	2,642	1,142	298	0,254
		Erkek	73	4,15	2,717			
	İlgisiz T.	Kadın	227	7,41	6,554	0,784	298	0,434
		Erkek	73	6,73	6,246			
	Koruyucu T.	Kadın	227	8,78	4,356	1,009	298	0,314
		Erkek	73	8,19	4,108			
	Demokratik T.	Kadın	227	19,16	10,023	-0,556	298	0,579
		Erkek	73	19,90	9,551			
	Bağımlı T.	Kadın	227	8,09	5,476	-0,827	298	0,409
		Erkek	73	8,68	5,002			

*p<0,05

Çizelge 4.3’de katılımcıların AEİÖ Anne ve Baba Formu’nun alt boyut puan ortalamalarının cinsiyetine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için Bağımsız Örneklem t test analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonucunda katılımcıların cinsiyete göre AEİÖ Anne ve Baba Formu’nun alt boyut ve toplam puan ortalamalarının istatistiksel anlamda bir farklılık göstermediği bulunmuştur (p>0,05).

Çizelge 3.4 Evli bireylerin cinsiyet değişkenine göre RAINÖ toplam puan, RAINÖ alt boyutlarının ve EYÖ toplam puan ortalamaları analizi

	Ölçek	Grup	n	Ort.	S.S.	t	Sd	p
RAINÖ	Farklı Düşünmek	Kadın	227	8,56	3,110	-0,671	298	0,503
		Erkek	73	8,84	3,096			
	Zihin Okuma	Kadın	227	19,81	5,087	1,389	298	0,166
		Erkek	73	18,88	4,708			
	Cinsiyet Farklılıkları	Kadın	227	9,10	2,609	1,149	298	0,251
		Erkek	73	8,68	2,833			
	Fiziksel Yakınlık	Kadın	227	8,85	2,625	0,895	298	0,371
		Erkek	73	8,52	2,926			
	Sosyal Zaman Kullanımı	Kadın	227	14,08	5,028	-1,292	298	0,197
		Erkek	73	14,95	4,717			
	Aşırı Beklentiler	Kadın	227	30,19	5,851	0,146	298	0,884
		Erkek	73	30,07	6,124			
EYÖ	Toplam Puan	Kadın	227	90,58	15,421	0,315	298	0,753
		Erkek	73	89,93	14,660			
	Toplam Puan	Kadın	227	37,67	9,022	-3,802	298	0,000*
		Erkek	73	41,26	6,252			

*p<0,05

Çizelge 4.4’de katılımcıların RAINÖ toplam puan, RAINÖ alt boyutlarının ve EYÖ toplam puan ortalamalarının cinsiyetine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için Bağımsız Örneklem t test analizi gerçekleştirilmiştir. Cinsiyete göre RAINÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarının istatistiksel olarak farklılaşmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Katılımcıların cinsiyetine göre EYÖ toplam puan ortalamaları değerlendirilmiş olup cinsiyete göre puan ortalamalarının farklılaştığı bulunmuş ve erkeklerin puan ortalaması kadınlara göre anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Çizelge 4.4 Evli bireylerin eğitim durumuna göre AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları analizi

Ölçek		Grup	n	Ort.	S.S.	t	Sd	p
AEİÖ- Anne Alt Boyutu	Otoriter T.	Lise ve altı	91	4,60	2,70	2,373	298	0,018*
		Lisans ve üstü	209	3,83	2,56			
	İlgisiz T.	Lise ve altı	91	6,24	5,70	2,184	298	0,030*
		Lisans ve üstü	209	4,75	5,33			
	Koruyucu T.	Lise ve altı	91	8,77	4,28	-,236	298	0,814
		Lisans ve üstü	209	8,89	4,22			
	Demokratik T.	Lise ve altı	91	20,29	10,06	,007	298	0,995
		Lisans ve üstü	209	20,28	9,73			
	Bağımlı T.	Lise ve altı	91	8,18	5,22	2,447	298	0,015*
		Lisans ve üstü	209	6,67	4,75			
AEİÖ- Baba Alt Boyutu	Otoriter T.	Lise ve altı	91	4,53	2,57	0,289	298	0,773
		Lisans ve üstü	209	4,43	2,70			
	İlgisiz T.	Lise ve altı	91	7,86	6,68	1,084	298	0,279
		Lisans ve üstü	209	6,98	6,38			
	Koruyucu T.	Lise ve altı	91	8,81	4,30	0,478	298	0,633
		Lisans ve üstü	209	8,56	4,30			
	Demokratik T.	Lise ve altı	91	20,10	9,95	0,872	298	0,384
		Lisans ve üstü	209	19,01	9,88			
	Bağımlı T.	Lise ve altı	91	9,40	5,70	2,499	298	0,013*
		Lisans ve üstü	209	7,73	5,14			

*p<0,05

Çizelge 4.5’de katılımcıların eğitim durumlarına göre AEİÖ Anne ve Baba Formu puan ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığına değerlendirmek için Bağımsız Örneklem t test analizi yapılmıştır. Eğitim durumuna göre Anne Formu’nun alt boyutlarından olan Otoriter Tutum, İlgisiz Tutum ve Bağımlı Tutum puan ortalamalarının lise ve altı olanlarda eğitim durumu lisans ve üstü seviyede olanlara göre anlamlı şekilde yüksek olduğu belirlenmiştir (p<0,05). Eğitim durumuna göre Baba Formu’nun alt boyutlarından olan Bağımlı Tutum puan ortalaması lise ve altı olanlarda eğitim seviyesi lisans ve üstü olanlara göre istatistiksel olarak anlamlı ve yüksek olarak bulunmuştur. Ancak Anne Formu’nun toplam puan ve alt boyutlarından

olan Koruyucu Tutum, Demokratik Tutum puan ortalamaları ile Baba Formu'nun toplam puan ve Otoriter Tutum, İlgisiz Tutum, Koruyucu Tutum, Demokratik Tutum alt boyut puan ortalamaları anlamlı bir farklılık göstermemiştir ($p>0,05$).

Çizelge 4.5 Evli bireylerin eğitim durumuna göre RAINÖ toplam puan, RAINÖ alt boyutlarının ve EYÖ toplam puan ortalamaları analizi

	Ölçek	Grup	n	Ort.	S.S.	t	Sd	p
RAINÖ	Farklı Düşünmek	Lise ve altı	91	9,48	2,94	3,217	298	0,001*
		Lisans ve üstü	209	8,25	3,10			
	Zihin Okuma	Lise ve altı	91	19,96	5,12	-0,581	298	0,396
		Lisans ve üstü	209	19,42	4,95			
	Cinsiyet Farklılıkları	Lise ve altı	91	9,25	2,72	1,098	298	0,273
		Lisans ve üstü	209	8,89	2,64			
	Fiziksel Yakınlık	Lise ve altı	91	9,63	2,73	3,716	298	0,000*
		Lisans ve üstü	209	8,39	2,60			
	Sosyal Zaman Kullanımı	Lise ve altı	91	16,46	5,23	5,210	298	0,000*
		Lisans ve üstü	209	13,35	4,53			
	Aşırı Beklentiler	Lise ve altı	91	30,13	6,61	-0,048	298	0,962
		Lisans ve üstü	209	30,17	5,59			
EYÖ	Toplam Puan	Lise ve altı	91	94,91	16,25	3,434	298	0,001*
		Lisans ve üstü	209	88,46	14,34			
	Toplam Puan	Lise ve altı	91	37,33	7,89	-1,620	298	0,106
		Lisans ve üstü	209	39,07	8,80			

* $p<0,05$

Çizelge 4.6'da katılımcıların RAINÖ toplam puan, RAINÖ alt boyutlarının ve EYÖ toplam puan ortalamalarının eğitim durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için Bağımsız Örneklem t test analizi gerçekleştirilmiştir. Analize göre RAINÖ toplam puan ortalaması ve Farklı Düşünmek, Fiziksel Yakınlık, Sosyal Zaman Kullanımı alt boyutlarının puan ortalamaları katılımcıların eğitim durumlarına göre farklılık göstermiş ve eğitim seviyesi lise ve altı olanların lisans ve üstü eğitim seviyesine sahip olanlara göre puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı ve yüksek bulunmuştur. Ancak eğitim durumuna göre RAINÖ alt boyutlarından Zihin Okuma,

Cinsiyet Farklılıkları, Aşırı Beklentiler ve EYÖ toplam puan ortalamalarının farklılaşmadığı bulunmuştur ($p>0,05$).

Çizelge 4.6 Evli bireylerin evlenme şekline göre AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarının analizi

Ölçek		Grup	n	Ort.	S.S.	t	Sd	p
AEİÖ- Anne Alt Boyutu	Otoriter T.	Görücü usulü	82	4,34	2,704	1,126	298	0,261
		Severek/flört ederek	218	3,96	2,594			
	İlgisiz T.	Görücü usulü	82	6,02	5,398	1,600	298	0,111
		Severek/flört ederek	218	4,89	5,500			
	Koruyucu T.	Görücü usulü	82	9,12	4,420	0,665	298	0,507
		Severek/flört ederek	218	8,76	4,168			
	Demokratik T.	Görücü usulü	82	20,00	10,193	- 0,303	298	0,762
		Severek/flört ederek	218	20,39	9,693			
	Bağımlı T.	Görücü usulü	82	7,90	4,794	1,673	298	0,095
		Severek/flört ederek	218	6,83	4,975			
AEİÖ- Baba Alt Boyutu	Otoriter T.	Görücü usulü	82	4,45	2,833	- 0,035	298	0,972
		Severek/flört ederek	218	4,46	2,601			
	İlgisiz T.	Görücü usulü	82	7,65	6,675	0,660	298	0,510
		Severek/flört ederek	218	7,09	6,409			
	Koruyucu T.	Görücü usulü	82	9,17	4,797	1,237	298	0,218
		Severek/flört ederek	218	8,43	4,087			
	Demokratik T.	Görücü usulü	82	19,54	10,513	0,207	298	0,836
		Severek/flört ederek	218	19,27	9,683			
	Bağımlı T.	Görücü usulü	82	8,80	5,485	1,133	298	0,258
		Severek/flört ederek	218	8,02	5,312			

* $p<0,05$

Çizelge 4.7’ de katılımcıların evlenme şekline göre AEİÖ Anne ve Baba Formu puan ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığına değerlendirmek için Bağımsız Örneklem t test analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda katılımcıların evlenme şekline göre AEİÖ Anne ve Baba Formu’nun alt boyut ve toplam puan ortalamalarının istatistiksel anlamda bir farklılık göstermediği bulunmuştur ($p>0,05$).

Çizelge 4.7 Evli bireylerin evlenme şekline göre RAINÖ toplam puan, RAINÖ alt boyutlarının ve EYÖ toplam puan ortalamaları analizi

Ölçek		Grup	n	Ort.	S.S.	t	Sd	p
RAINÖ	Farklı Düşünmek	Görücü usulü	82	9,22	2,731	2,051	298	0,041*
		Severek/flört ederek	218	8,40	3,210			
	Zihin Okuma	Görücü usulü	82	18,74	4,682	- 1,788	298	0,075
		Severek/flört ederek	218	19,90	5,097			
	Cinsiyet Farklılıkları	Görücü usulü	82	9,28	2,869	1,131	298	0,259
		Severek/flört ederek	218	8,89	2,584			
	Fiziksel Yakınlık	Görücü usulü	82	9,87	2,226	4,904	298	0,000*
		Severek/flört ederek	218	8,35	2,751			
	Sosyal Zaman Kullanımı	Görücü usulü	82	15,60	4,845	2,826	298	0,005*
		Severek/flört ederek	218	13,80	4,925			
	Aşırı Beklentiler	Görücü usulü	82	29,32	6,577	- 1,513	298	0,131
		Severek/flört ederek	218	30,47	5,620			
EYÖ	Toplam Puan	Görücü usulü	82	92,02	14,240	1,120	298	0,263
		Severek/flört ederek	218	89,82	15,559			
	Toplam Puan	Görücü usulü	82	36,11	8,922	- 3,057	298	0,002*
		Severek/flört ederek	218	39,45	8,261			

*p<0,05

Çizelge 4.8’de katılımcıların evlenme şekline göre RAINÖ toplam puan, RAINÖ alt boyutlarının ve EYÖ toplam puan ortalamaları için yapılan Bağımsız Örneklem t test analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Analiz sonuçları incelendiğinde katılımcıların evlenme şekline göre Farklı düşünmek, Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı alt boyutları ile Evlilik Yaşam Ölçeği puan ortalamaları anlamlı olarak farklılık göstermiştir ($p<0,05$). Görücü usulü evlenen bireylerin severek/flört ederek evlenenlere göre Farklı düşünmek, Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı alt boyut puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı ve yüksek olduğu bulunmuştur. Severek/flört ederek evlenen bireylerin ise görücü usulü evlenenlere göre Evlilik Yaşam Ölçeği puan ortalamaları anlamlı olarak farklı ve yüksek olduğu belirlenmiştir. Ancak evlenme şekline göre RAINÖ toplam ve alt boyutlarından Zihin Okuma,

Cinsiyet Farklılıkları, Aşırı Beklentiler puan ortalamaları değerlendirildiğinde istatistiksel bir farklılık göstermemiştir ($p>0,05$).

Çizelge 4.8 Evli bireylerin çocuk sahibi olma durumuna göre AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarının analizi

	Ölçek	Grup	n	Ort.	S.S.	t	Sd	p
AEİÖ- Anne Alt Boyutu	Otoriter T.	Evet	221	3,96	2,646	-1,149	298	0,252
		Hayır	79	4,35	2,562			
	İlgisiz T.	Evet	221	5,51	5,541	1,649	298	0,100
		Hayır	79	4,33	5,267			
	Koruyucu T.	Evet	221	8,76	4,309	-0,690	298	0,490
		Hayır	79	9,14	4,031			
	Demokratik T.	Evet	221	19,78	10,062	-1,470	298	0,143
		Hayır	79	21,67	9,010			
	Bağımlı T.	Evet	221	7,32	4,965	1,142	298	0,255
		Hayır	79	6,58	4,861			
AEİÖ- Baba Alt Boyutu	Otoriter T.	Evet	221	4,33	2,748	-1,512	298	0,133
		Hayır	79	4,82	2,385			
	İlgisiz T.	Evet	221	7,65	6,591	1,813	298	0,071
		Hayır	79	6,11	6,040			
	Koruyucu T.	Evet	221	8,56	4,385	-0,517	298	0,606
		Hayır	79	8,85	4,061			
	Demokratik T.	Evet	221	18,63	9,958	-2,089	298	0,038*
		Hayır	79	21,33	9,517			
	Bağımlı T.	Evet	221	8,14	5,302	-0,478	298	0,633
		Hayır	79	8,48	5,554			

* $p<0,05$

Çizelge 4.9’da katılımcıların çocuk sahibi olma durumunun AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığına değerlendirmek için Bağımsız Örneklem t test analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına bakıldığında evli bireylerin çocuk sahibi olma durumuna göre AEİÖ Baba Formu’nun alt boyutlarından olan Demokratik Tutum alt boyut puan ortalamasının çocuk sahibi olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Çocuk sahibi olmayan

katılımcıların puan ortalaması çocuk sahibi olan katılımcılardan anlamlı şekilde farklı ve yüksek bulunmuştur. Fakat Demokratik Baba Tutumu hariç diğer AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları incelendiğinde çocuk sahibi olma durumuna göre bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Çizelge 4.9 Evli bireylerin çocuk sahibi olma durumuna göre RAINÖ toplam, RAINÖ alt boyutları ve EYÖ puan ortalamaları analizi

Ölçek		Grup	n	Ort.	S.S.	t	Sd	p
RAINÖ	Farklı Düşünmek	Evet	221	8,92	3,137	2,786	298	0,006*
		Hayır	79	7,80	2,871			
	Zihin Okuma	Evet	221	19,73	4,859	0,866	298	0,387
		Hayır	79	19,16	5,408			
	Cinsiyet Farklılıkları	Evet	221	9,22	2,611	2,416	298	0,016*
		Hayır	79	8,38	2,738			
	Fiziksel Yakınlık	Evet	221	9,12	2,677	3,852	298	0,000*
		Hayır	79	7,78	2,530			
	Sosyal Zaman Kullanımı	Evet	221	14,86	4,777	3,337	298	0,001*
		Hayır	79	12,72	5,154			
	Aşırı Beklentiler	Evet	221	30,03	5,824	-0,612	298	0,541
		Hayır	79	30,51	6,162			
	Toplam Puan	Evet	221	91,87	14,903	2,798	298	0,005*
		Hayır	79	86,35	15,446			
EYÖ	Toplam Puan	Evet	221	37,38	8,841	-4,549	298	0,000*
		Hayır	79	41,78	6,791			

* $p<0,05$

Çizelge 4.10'da katılımcıların çocuk sahibi olma durumuna göre RAINÖ toplam, RAINÖ alt boyutları ve EYÖ puan ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için Bağımsız Örneklem t test analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde katılımcıların çocuk sahibi olma durumuna göre RAINÖ alt boyutlarından; Farklı Düşünmek, Cinsiyet Farklılıkları, Fiziksel Yakınlık, Sosyal Zaman Kullanımı puan ortalamaları ve RAINÖ toplam puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($p<0,05$). Çocuk sahibi

olan bireylerin çocuk sahibi olmayan bireylere göre farklılık bulunan toplam ve alt boyut puan ortalamalarının anlamlı ve yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Çocuk sahibi olma durumuna göre EYÖ puan ortalaması anlamlı bir farklılık göstermekte olup çocuk sahibi olmayanların puan ortalaması olanlara göre daha anlamlı şekilde yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Ancak RAINÖ alt boyutlarından olan Zihin Okuma ve Aşırı Beklentiler puan ortalamalarının çocuk sahibi olma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur ($p>0,05$).

Çizelge 4.10 Evli bireylerin gelir durumuna göre AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları analizi

Ölçek		Grup	n	Ort.	SS	SD	F	p
AEİÖ-Anne Formu	Otoriter T.	Giderden az	49	4,04	2,865	2	0,404	0,668
		Gidere eşit	171	4,17	2,635	297		
		Giderden fazla	80	3,85	2,471	299		
	İlgisiz T.	Giderden az	49	5,37	5,968	2	0,066	0,936
		Gidere eşit	171	5,23	5,541	297		
		Giderden fazla	80	5,03	5,116	299		
	Koruyucu T.	Giderden az	49	8,63	4,689	2	1,468	0,232
		Gidere eşit	171	8,60	4,117	297		
		Giderden fazla	80	9,55	4,167	299		
	Demokratik T.	Giderden az	49	20,61	10,608	2	0,783	0,458
		Gidere eşit	171	19,70	9,761	297		
		Giderden fazla	80	21,33	9,456	299		
	Bağımlı T.	Giderden az	49	7,92	5,454	2	0,763	0,467
		Gidere eşit	171	7,01	4,788	297		
		Giderden fazla	80	6,90	4,952	299		

Çizelge 4.11 (devam). Evli bireylerin gelir durumuna göre AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları analizi

AEİÖ- Baba Formu	Otoriter T.	Giderden az	49	4,22	2,988	2	0,943	0,391
		Gidere eşit	171	4,64	2,627	297		
		Giderden fazla	80	4,21	2,524	299		
	İlgisiz T.	Giderden az	49	7,39	6,607	2	0,079	0,924
		Gidere eşit	171	7,32	6,707	297		
		Giderden fazla	80	7,00	5,945	299		
	Koruyucu T.	Giderden az	49	8,67	4,939	2	0,389	0,678
		Gidere eşit	171	8,46	4,184	297		
		Giderden fazla	80	8,98	4,149	299		
	Demokratik T.	Giderden az	49	20,41	10,192	2	0,453	0,636
		Gidere eşit	171	18,93	10,116	297		
		Giderden fazla	80	19,58	9,299	299		
	Bağımlı T.	Giderden az	49	9,45	5,997	2	3,006	0,051
		Gidere eşit	171	8,39	5,444	297		
		Giderden fazla	80	7,15	4,587	299		

*p<0.05

Çizelge 4.11’de katılımcıların gelir durumuna göre ölçek toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Bağımsız Örneklem Tek Yönlü Anova analizi sonuçları yer almaktadır. Katılımcıların gelir durumuna göre AEİÖ Anne ve Baba Formu toplam ve alt boyut puan ortalamalarının farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Çizelge 4.12 Evli bireylerin gelir durumuna göre RAİNÖ toplam, RAİNÖ alt boyut ve EYÖ toplam puan ortalamaları

Ölçek		Grup	n	Ort.	S.S.	SD	F	p
RAİNÖ	Farklı Düşünmek	Giderden az	49	9,14	3,082	2	0,975	0,378
		Gidere eşit	171	8,60	3,084	297		
		Giderden fazla	80	8,36	3,159	299		
	Zihin Okuma	Giderden az	49	20,12	5,195	2	0,571	0,565
		Gidere eşit	171	19,63	4,760	297		
		Giderden fazla	80	19,16	5,416	299		
	Cinsiyet Farklılıkları	Giderden az	49	9,61	2,849	2	3,393	0,035*
		Gidere eşit	171	9,09	2,617	297		
		Giderden fazla	80	8,41	2,574	299		
	Fiziksel Yakınlık	Giderden az	49	9,35	2,529	2	3,449	0,033*
		Gidere eşit	171	8,89	2,717	297		
		Giderden fazla	80	8,15	2,682	299		
	Sosyal Zaman Kullanımı	Giderden az	49	15,10	5,001	2	3,860	0,022*
		Gidere eşit	171	14,66	4,943	297		
		Giderden fazla	80	13,01	4,793	299		
	Aşırı Beklentiler	Giderden az	49	30,18	7,480	2	0,117	0,890
		Gidere eşit	171	30,27	5,736	297		
		Giderden fazla	80	29,89	5,217	299		
	Toplam Puan	Giderden az	49	93,51	16,302	2	3,286	0,039*
		Gidere eşit	171	91,14	15,010	297		
		Giderden fazla	80	86,99	14,535	299		
EYÖ	Toplam Puan	Giderden az	49	33,43	10,792	2	11,562	0,000*
		Gidere eşit	171	39,22	8,045	297		
		Giderden fazla	80	40,21	6,885	299		

*p<0.05

Çizelge 4.12’de katılımcıların gelir durumuna göre ölçek toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarının belirlenmesi için yapılan Bağımsız Örneklem Tek Yönlü Anova analizi sonuçları yer almaktadır. Katılımcıların gelir düzeylerine göre RAİNÖ toplam puan ve alt boyutlarından; Cinsiyet Farklılıkları, Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı puan ortalamalarının farklılaştığı belirlenmiştir ($p<0,05$). Geliri giderinden az olan katılımcıların geliri giderinden fazla olan katılımcılara göre RAİNÖ toplam puan, Cinsiyet Farklılıkları ve Fiziksel Yakınlık alt boyut puan ortalamalarının anlamlı şekilde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Geliri giderine eşit olan katılımcıların geliri giderinden fazla olan katılımcılara göre Sosyal Zaman Kullanımı alt boyut puan ortalaması anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur. Katılımcıların gelir durumuna EYÖ toplam puan ortalamasının anlamlı şekilde farklılık gösterdiği bulunmuş olup geliri giderine eşit olan katılımcıların puanı ortalaması geliri giderinden az olan katılımcılara göre anlamlı şekilde farklı ve yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Ancak katılımcıların gelir düzeylerine göre Farklı Düşünmek, Zihin Okuma ve Aşırı Beklentiler alt boyut puan ortalamalarının farklılaşmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Çizelge 4.13 Evli bireylerin aile içi ilişkilerine göre AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları analizi

Ölçek		Grup	n	Ort.	S.S.	H	S D	P
AEİÖ-Anne Formu	Otoriter T.	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	4,06	2,63	2,368	3	0,500
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	4,55	2,50			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	3,47	3,12			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	3,97	2,55			
	İlgisiz T.	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	3,40	4,73	55,051	3	0,000*
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	7,95	5,96			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	6,16	5,59			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	8,03	5,21			
	Koruyucu T.	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	9,50	4,35	11,473	3	0,009*
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	7,18	3,67			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	8,05	4,18			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	8,37	3,95			
	Demokratik T.	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	22,46	9,66	20,619	3	0,000*
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	15,18	7,71			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	20,42	12,12			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	17,49	8,96			
	Bağımlı T.	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	7,83	5,16	12,204	3	0,007*
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	4,66	3,60			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	7,79	4,85			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	6,50	4,59			

Çizelge 4.13 (devam). Evli bireylerin aile içi ilişkilerine göre AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları analizi

AEİÖ-Baba Formu	Otoriter T.	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	4,13	2,67	7,499	3	0,058
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	5,34	2,71			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	5,37	2,71			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	4,56	2,48			
	İlgisiz T.	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	4,45	4,66	81,095	3	0,000*
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	10,66	6,62			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	12,58	9,08			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	11,04	5,88			
	Koruyucu T.	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	9,47	4,30	20,595	3	0,000*
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	6,82	3,88			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	5,95	4,62			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	8,24	3,79			
	Demokratik T.	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	22,21	9,33	33,109	3	0,000*
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	14,76	6,59			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	12,26	13,27			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	16,51	9,18			
	Bağımlı T.	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	9,15	5,32	16,845	3	0,001*
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	5,61	3,76			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	6,47	5,14			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	7,84	5,72			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	46,76	19,04			

*p<0.05

Çizelge 4.13’de katılımcıların aile içi ilişkilerine göre ölçek ve alt puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek için Kruskal Wallis-H analizi gerçekleştirilmiştir. Evli bireylerin aile içi ilişkilerine göre AEİÖ Anne Formu alt boyutlarından; İlgisiz Tutum, Koruyucu Tutum, Demokratik Tutum ve Bağımlı Tutum puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı bulunmuştur ($p<0,05$). Gruplar arası farkı belirlemek için gerçekleştirilen post hoc analizi sonuçlarına göre içinde yaşadığı aileyi “Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi” şeklinde tanımlayan katılımcıların diğer aile içi ilişkilere sahip katılımcılara göre Koruyucu Tutum, Demokratik Tutum ve Bağımlı Tutum alt boyut puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklı ve yüksek olduğu tespit edilmiştir. İçinde bulunduğu aileyi “Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu” şeklinde tanımlayan katılımcıların ise İlgisiz Tutum puanı ortalaması “Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi” aile tipine sahip katılımcılara göre anlamlı bir şekilde farklı ve yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Ancak katılımcıların aile içi ilişkilerine göre AEİÖ Anne Formu toplam puan ve Otoriter Tutum puan ortalamaları istatistiksel anlamda bir farklılık belirlenmemiştir ($p>0,05$). Evli bireylerin aile içi ilişkilerine göre AEİÖ Baba Formu’nun alt boyutlarından İlgisiz Tutum, Koruyucu Tutum, Demokratik Tutum ve Bağımlı Tutum alt boyut puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı saptanmıştır ($p<0,05$). “Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu” şeklinde ifade edilen aile tipine sahip katılımcıların İlgisiz Tutum puan ortalaması “Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi” aile tipine sahip olan katılımcılara göre anlamlı ve yüksek olduğu bulunmuştur. “Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi” şeklinde tanımlanan aile tipine sahip katılımcıların Koruyucu Tutum, Demokratik Tutum ve Bağımlı Tutum alt boyut puan ortalamaları “Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu” şeklindeki aile tipine sahip katılımcılara göre anlamlı ve yüksek olduğu bulunmuştur. Ancak katılımcıların aile içi ilişkilerine göre AEİÖ Baba Formu toplam ve Otoriter Tutum alt boyut puan ortalamalarının farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Çizelge 4.14 Evli bireylerin aile içi ilişkilerine göre RAINÖ toplam, alt boyut ve EYÖ toplam puan ortalamalarının analizi

Ölçek		Grup	n	Ort.	S.S.	H	SD	P
RAINÖ	Farklı Düşünmek	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	8,22	2,93	19,824	3	0,000*
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	8,79	3,02			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	7,53	4,09			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	9,88	2,96			
	Zihin Okuma	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	19,66	5,02	1,084	3	0,781
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	18,97	5,14			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	18,89	5,42			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	19,93	4,84			
	Cinsiyet Farklılıkları	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	8,76	2,62	5,262	3	0,154
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	9,00	2,54			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	9,11	3,13			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	9,57	2,68			
	Fiziksel Yakınlık	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	8,61	2,80	8,690	3	0,034*
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	8,16	2,49			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	10,11	3,04			
		4.Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	9,15	2,30			
	Sosyal Zaman Kullanımı	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	14,17	4,78	12,804	3	0,005*
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	12,63	4,54			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	12,58	4,36			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	16,03	5,33			

Çizelge 4.14 (devam). Evli bireylerin aile içi ilişkilerine göre RAINÖ toplam, alt boyut ve EYÖ toplam puan ortalamalarının analizi

	Aşırı Beklentiler	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	30,44	5,59	4,921	3	0,178
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	29,47	5,89			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	32,05	7,07			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	29,28	6,32			
	Toplam Puan	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	89,85	14,81	4,597	3	0,204
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	87,03	14,95			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	90,26	16,24			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	93,84	15,83			
EYÖ	Toplam Puan	Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi	175	40,43	7,51	22,453	3	0,000*
		Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu	38	37,00	8,49			
		Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı	19	34,84	13,99			
		Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi	68	35,57	8,05			

*p<0.05

Çizelge 4.14’de katılımcıların aile içi ilişkilerine göre ölçek ve alt puan ortalamaları arasındaki farkı belirlemek için Kruskal Wallis-H analizi gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların aile içi ilişkilerine göre RAINÖ alt boyutlarından; Farklı Düşünmek, Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı bulunmuştur ($p<0.05$). Gruplar arası farkı belirlemek için gerçekleştirilen post hoc analizi sonuçlarına göre “Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi” şeklinde ifade edilen aile tipinde yaşayan bireylerin Farklı Düşünmek puanı ortalaması “Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi” şeklinde tanımlanan aile tipinde yaşayan katılımcılara göre anlamlı şekilde farklı ve yüksek olduğu bulunmuştur. “Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı” şeklindeki aile tipinde yaşayan evli bireylerin Fiziksel Yakınlık puanı ortalaması, “Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi” olarak ifade edilen aile tipinde yaşayan katılımcılara göre anlamlı şekilde

farklı ve yüksek bulunmuştur. “Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi” şeklinde tanımlanan aile tipinde yaşayan katılımcıların Sosyal Zaman Kullanımı puanı ortalaması, “Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu” şeklindeki aile tipinde yaşayan katılımcılara göre anlamlı şekilde farklı ve yüksek olduğu belirlenmiştir. Evli bireylerin aile içi ilişkilerine göre EYÖ puan ortalaması değerlendirildiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). “Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi” şeklinde tanımlanan aile tipinde yaşayan evli bireylerin EYÖ puan ortalaması, “Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi” aile tipinde yaşayan evli bireylere göre ölçek Puanı ortalaması anlamlı bir şekilde farklı ve yüksek bulunmuştur. Ancak RAINÖ toplam puan ve alt boyutlarından; Zihin Okuma, Cinsiyet Farklılıkları, Aşırı Beklentiler puan ortalamalarının katılımcıların aile içi ilişkilerine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir($p>0,05$).

Çizelge 4.15 Ölçüm araçları arasındaki ilişkinin korelasyon analizi sonuçları

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
AEİÖ-Anne Formu	1. Otoriter T.	1,00																			
	2. İlgisiz T.	,25** 0,00	1,00																		
	3. Koruyucu T.	,17** 0,00	,05 0,35	1,00																	
	4. Demokratik T.	,14* 0,02	-,17** 0,00	,75** 0,00	1,00																
	5. Bağımlı T.	,17** 0,00	,01 0,88	,43** 0,00	,48** 0,00	1,00															
	6. Toplam Puan	,40** 0,00	,24** 0,00	,80** 0,00	,85** 0,00	,69** 0,00	1,00														
AEİÖ-Baba Formu	7. Otoriter T.	,49** 0,00	,20** 0,00	,10 0,11	,12* 0,4	,17** 0,00	,27** 0,00	1,00													
	8. İlgisiz T.	,10 0,90	,70** 0,00	-,12* 0,44	-,17** 0,00	-,01 0,80	,10 0,80	,35** 0,00	1,00												
	9. Koruyucu T.	,13* 0,23	-,19** 0,00	,75** 0,00	,63** 0,00	,38** 0,00	,60** 0,00	,07 0,24	-,19** 0,00	1,00											
	10. Demokratik T.	,16** 0,00	-,25** 0,00	,60** 0,00	,81** 0,00	,39** 0,00	,66** 0,00	,05 0,36	-,29** 0,00	,75** 0,00	1,00										
	11. Bağımlı T.	,22** 0,00	-,04 0,50	,36** 0,00	,45** 0,00	,73** 0,00	,57** 0,00	,13 0,24	-,11 0,70	,54** 0,00	,62** 0,00	1,00									
	12. Toplam Puan	,30** 0,00	,10 0,88	,60** 0,00	,69** 0,00	,56** 0,00	,76** 0,00	,38** 0,00	,20** 0,00	,76** 0,00	,81** 0,00	,76** 0,00	1,00								
RAİÖ	13. Farklı Düşünmek	,01 0,85	,24** 0,00	-,05* 0,41	-,09 0,10	,08 0,13	,04 0,50	,02 0,71	,18** 0,00	-,04 0,54	-,08 0,15	,10 0,87	,02 0,71	1,00							
	14. Zihin Okuma	,08 0,17	,01 0,84	,12* 0,04	,13* 0,02	,10 0,10	,14* 0,02	,10 0,08	,05 0,40	,13* 0,03	,12* 0,04	,10 0,10	,16** 0,00	,24** 0,00	1,00						
	15. Cinsiyet Farklılıkları	,03 0,62	,13* 0,02	-,02 0,72	-,01 0,88	,02 0,77	,04 0,49	,06 0,32	,10 0,09	-,07 0,22	-,07 0,22	-,04 0,50	-,02 0,68	,25** 0,00	,34** 0,00	1,00					
	16. Fiziksel Yakınlık	,06 0,32	,04 0,49	,14* 0,02	,12* 0,04	,16** 0,00	,16** 0,00	,04 0,51	,08 0,16	,11 0,06	,10 0,10	,20** 0,00	,16** 0,00	,27** 0,00	,28** 0,00	,22** 0,00	1,00				
	17. Sosyal Zaman Kullanımı	,05 0,42	,15** 0,00	,06 0,30	,02 0,68	,25** 0,00	,15** 0,00	-,02 0,72	,08 0,17	,07 0,21	,03 0,61	,22** 0,00	,13* 0,03	,45** 0,00	,24** 0,00	,16** 0,00	,42** 0,00	1,00			
	18. Aşırı Beklentiler	,09 0,13	-,02 0,74	,16** 0,00	,18** 0,00	,03 0,60	,15** 0,00	,10 0,07	,04 0,50	,12* 0,04	,14* 0,02	,06 0,34	,15** 0,00	-,05 0,36	,42** 0,00	,28** 0,00	,25** 0,00	,11 0,05	1,00		
	19. Toplam Puan	,10 0,10	,12* 0,04	,13* 0,02	,12* 0,04	,17** 0,00	,20** 0,00	,09 0,13	,12* 0,03	,11 0,06	,10 0,11	,16** 0,00	,19** 0,00	,50** 0,00	,73** 0,00	,54** 0,00	,60** 0,00	,64** 0,00	,64** 0,00	1,00	
EYÖ	20. Toplam Puan	,08 0,19	-,18** 0,00	,14* 0,02	,17** 0,00	,03 0,64	,09 0,11	,06 0,30	-,18** 0,00	,16** 0,00	,22** 0,00	,11 0,05	,13* 0,02	-,34** 0,00	,01 0,82	-,18** 0,00	-,17** 0,00	-,14* 0,02	,25** 0,00	-,08 0,20	1,00

Çizelge 4.15'te ölçüm araçları arasındaki ilişkiyi değerlendirmek için yapılan korelasyon analizi sonuçları yer almaktadır. AEİÖ-Anne Formu Otoriter Tutum alt boyut puan ortalamaları ile RAİNÖ toplam puan, alt boyutları ve EYÖ toplam puan ortalamaları arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

AEİÖ-Anne Formu İlgisiz Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam puan ($r=0,12$, $p<0,05$), alt boyutlarından; Farklı Düşünmek ($r=0,24$, $p<0,01$), Cinsiyet Farklılıkları ($r=0,13$, $p<0,05$) ve Sosyal Zaman Kullanımı ($r=0,15$, $p<0,01$) puan ortalamaları arasında pozitif yönde zayıf ilişki saptanmıştır. İlgisiz Tutum puan ortalaması ile EYÖ toplam puan ortalaması ($r= -0,18$, $p<0,01$) arasında negatif yönlü zayıf ilişki belirlenmiştir.

AEİÖ-Anne Formu Koruyucu Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam puan ($r=0,13$, $p<0,05$), alt boyutlarından; Zihin Okuma ($r=0,12$, $p<0,05$), Fiziksel Yakınlık ($r=0,14$, $p<0,05$) ve Aşırı Beklentiler ($r= 0,16$, $p<0,01$) arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunurken, Farklı Düşünmek ile ($r= -0,05$, $p<0,05$) arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki belirlenmiştir. Koruyucu Tutum ile EYÖ toplam puan ortalaması ($r=0,14$, $p<0,01$) arasında pozitif yönlü zayıf ilişki saptanmıştır.

AEİÖ-Anne Formu Demokratik Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam puan ($r=0,12$, $p<0,05$), alt boyutlarından; Zihin Okuma ($r=0,13$, $p<0,05$), Fiziksel Yakınlık($r=0,12$, $p<0,05$) ve Aşırı Beklentiler ($r=0,18$, $p<0,01$) arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmuştur. Demokratik Tutum ile EYÖ toplam puan ortalaması ($r=0,17$, $p<0,01$) arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki belirlenmiştir.

AEİÖ-Anne Formu Bağımlı Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam puan ($r=0,17$, $p<0,01$), alt boyutlarından, Fiziksel Yakınlık ($r=0,16$, $p<0,01$) ve Sosyal Zaman Kullanımı ($r=0,25$, $p<0,01$) arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

AEİÖ- Baba Formu Otoriter Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam puan, alt boyut ve EYÖ toplam puan ortalamaları arasında bir ilişki bulunamamıştır ($p>0,05$).

AEİÖ- Baba Formu İlgisiz Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam puan ($r=0,12$, $p<0,05$) ve alt boyutlarından olan Farklı Düşünmek ($r=0,18$, $p<0,01$) arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunurken EYÖ toplam puan ortalaması ($r=-0,18$, $p<0,01$) ile negatif yönlü zayıf bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

AEİÖ- Baba Formu Koruyucu Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam puan ve alt boyutlarından Farklı Düşünmek, Cinsiyet Farklılıkları, Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı arasında bir ilişki bulunamamıştır. Ancak RAİNÖ alt boyutlarından Zihin Okuma ($r=0,13$, $p<0,05$) , Aşırı beklentiler ($r=0,12$, $p<0,05$) ve EYÖ toplam puan($r=0,16$, $p<0,01$) ortalaması arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu saptanmıştır.

AEİÖ- Baba Formu Demokratik Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam puan ve alt boyutlarından Farklı Düşünmek, Cinsiyet Farklılıkları, Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı arasında bir ilişki bulunamamıştır.

AEİÖ- Baba Formu Demokratik Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ alt boyutlarından Zihin Okuma ($r=0,12$, $p<0,05$) , Aşırı beklentiler ($r=0,14$, $p<0,05$) ve EYÖ toplam puan($r=0,22$, $p<0,01$) ortalaması arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu saptanmıştır.

AEİÖ- Baba Formu Bağımlı Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam puan ($r=0,16$, $p<0,01$) ve alt boyutlarından Fiziksel Yakınlık ($r=0,20$, $p<0,01$) ve Sosyal Zaman Kullanımı ($r=0,22$, $p<0,01$) arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.

AEİÖ- Baba Formu Bağımlı Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ alt boyutlarından Farklı Düşünmek, Zihin Okuma, Cinsiyet Farklılıkları ve Aşırı Beklentiler puan ortalamaları ve EYÖ toplam puan ortalaması arasında bir ilişki bulunmamıştır.

RAİNÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları ile EYÖ toplam puan ortalaması arasındaki ilişki değerlendirildiğinde, Farklı Düşünmek alt boyut puan ortalaması ile arasında negatif yönlü orta düzey ($r= -0,34$, $p<0,01$), Cinsiyet Farklılıkları alt boyut puan ortalaması ile arasında negatif yönlü zayıf düzey ($r= -0,18$, $p<0,01$), Fiziksel Yakınlık alt boyut puan ortalaması ile arasında negatif yönlü zayıf düzey ($r= -0,17$, $p<0,01$), Sosyal Zaman Kullanımı alt boyut puan ortalaması ile arasında negatif yönlü

zayıf düzey ($r = -0,14$, $p < 0,05$) bulunurken, Aşırı Beklentiler alt boyut puan ortalaması ile arasında pozitif yönlü zayıf düzey ($r = 0,25$, $p < 0,01$) ilişki bulunmuştur.

Çizelge 4.16 Katılımcıların evlilik doyumu üzerinde bağımsız değişkenlerin etkisini belirlemeye yönelik basit doğrusal regresyon analizi bulguları

Yordanan		Yordayan	Std. Olm.		Std.	T	VIF	p	F	R
			B	S.H.	B				(p)	AdjR ²
Evlilik Yaşam Ölçeği	AEİÖ- Anne Formu	(Sabit)	37,001	2,904		12,741		0,000*	6,138 (0,000*)	0,51 (0,26)
		Otoriter	0,055	0,208	0,017	0,264	1,546	0,792		
		İlgisiz	-0,032	0,126	-0,021	-0,258	2,470	0,797		
		Koruyucu	0,132	0,219	0,065	0,603	4,452	0,547		
		Demokratik	-0,068	0,113	-0,078	-0,603	6,378	0,547		
		Bağımlı	-0,064	0,159	-0,037	-0,401	3,219	0,689		
	AEİÖ-Baba Formu	Otoriter	0,240	0,209	0,075	1,148	1,616	0,252		
		İlgisiz	-0,133	0,107	-0,100	-1,241	2,491	0,215		
		Koruyucu	-0,085	0,214	-0,043	-0,398	4,380	0,691		
		Demokratik	0,132	0,119	0,152	1,104	7,275	0,271		
		Bağımlı	0,098	0,168	0,062	0,587	4,197	0,558		
	RAİNÖ	Farklı Düşünmek	-0,631	0,173	-0,229	-3,650	1,498	0,000*		
		Zihin Okuma	0,040	0,105	0,023	,383	1,436	0,702		
		Cinsiyet Farklılıkları	-0,494	0,185	-0,154	-2,666	1,268	0,008*		
		Fiziksel Yakınlık	-0,553	0,191	-0,174	-2,889	1,388	0,004*		
		Sosyal Zaman Kullanımı	0,052	0,110	0,030	0,473	1,540	0,636		
		Aşırı Beklentiler	0,418	0,087	0,289	4,792	1,384	0,000*		

Çizelge 4.16’ da EYÖ puanı üzerinde bağımsız değişkenlerin etkisini değerlendirmek amacıyla uygulanan doğrusal regresyon analizinden elde edilen bulgulara yer

verilmiştir. Bu bulgular ışığında oluşturulan modelin anlamlı olduğu bulunmuştur ($F=6,138$, $p=0,00$) Bağımsız değişkenlerin EYÖ puan ortalamasının %26'sını açıkladığı bulunmuştur. Modele göre RAINÖ alt boyutlarından Farklı Düşünmek ($\beta=-,631$; $p<0,05$), Cinsiyet Farklılıkları ($\beta=-,494$; $p<0,05$) ve Fiziksel Yakınlık ($\beta=-,553$; $p<0,05$) puanlarının EYÖ puanını anlamlı ve negatif yönlü yordadığı bulunurken, Aşırı Beklentiler alt boyutu puanının ise EYÖ puanını anlamlı ve pozitif yönlü yordadığı belirlenmiştir ($\beta=,418$; $p<0,05$).

5. TARTIŞMA

Bu bölümde, elde edilen çalışma bulguları literatür ışığında tartışılmıştır.

5.1. Evli Bireylerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Algılanan Ebeveyn İlişkileri Toplam Ve Alt Boyut Ölçek Puan Ortalamaları Tartışması

Katılımcıların tanıtıcı özelliklerine göre AEİÖ Anne ve Baba Formu'nun puan ortalamaları literatür ışığında tartışılmıştır.

Katılımcıların AEİÖ Anne ve Baba Formu'nun alt boyut puan ortalamalarının cinsiyetine göre farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiş ve cinsiyete göre AEİÖ Anne ve Baba Formu'nun alt boyut puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu durumun, ebeveyn ilişkisinin cinsiyetler arasında benzer şekilde algılandığını düşündürmektedir. Literatür incelendiğinde benzer sonuçlar elde edildiğine rastlanmıştır. Gültekin (2015) tarafından ergenlerle gerçekleştirilen çalışmada ergenlerin algıladıkları anne-baba ilişkilerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Literatürde yer alan diğer çalışma sonuçlarında da benzer sonuçlara rastlanmış olup bireylerin cinsiyetine göre algılanan ebeveyn ilişkisi farklılaşmamaktadır (Aydın ve Akbaş, 2011; Demirtaş, 2020; Sezer ve Yıldırım, 2018). Ancak, literatürde bireylerin cinsiyetine göre algılanan ebeveyn ilişkisinin farklılaştığını gösteren bazı çalışmalar da bulunmaktadır. Gülay (2023) yetişkinlerle yaptığı çalışmasında erkeklerin algıladıkları ebeveyn ilişkisinde Bağımlı Anne tutum puan ortalamasının kadınlara göre daha yüksek olduğunu bulmuştur. Çiçek (2021) aktardığına göre, Jouriles vd. (1989) ebeveyn çatışması ve saldırganlığının çocuklar üzerindeki etkisini incelediği çalışmasında cinsiyete göre algılanan ebeveyn ilişkisinin farklılaşıp farklılaşmadığı direkt olarak değerlendirilmemiştir. Ancak, ebeveyn ilişkilerinin çocuklar üzerine etkilerinin cinsiyete göre farklılaştığı ve ebeveyn ilişkisinde var olan sorunların erkek çocuklarda daha çok davranışsal sorunlar, kız çocuklarda ise daha çok duygusal ve içe dönük sorunlara neden olduğunu bulmuşlardır.

Katılımcıların eğitim durumuna göre AEİÖ Anne ve Baba Formu alt boyut puan ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiş ve eğitim durumuna göre Anne Formu'nun alt boyutlarından olan Otoriter Tutum, İlgisiz Tutum ve Bağımlı Tutum puan ortalamalarının farklılaştığı belirlenmiştir. Otoriter Tutum, İlgisiz Tutum

ve Bağımlı Tutum puan ortalamaları lise ve altı eğitim düzeyine sahip olanlarda lisans ve üstü seviyede eğitim düzeyine sahip olanlara göre anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır. Baba Formu puan ortalamasının eğitim durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiş ve alt boyutlarından Bağımlı Tutum puan ortalaması lise ve altı eğitim düzeyine sahip olanlarda lisans ve üstü seviyede eğitim düzeyine sahip olanlara göre anlamlı şekilde yüksek olarak bulunmuştur. Eşler arasında; otoriter, ilgisiz ve bağımlı tutum gibi işlevsel olmayan aile iklimi içerisinde büyüyen çocuklarda hem psikososyal hem de akademik yaşantıda sorunlar ortaya çıkabilmektedir bu durum ise kişilerin eğitim yaşantısında sorunlara yol açarak daha düşük eğitim düzeyine neden olabilmektedir. Literatür incelendiğinde de çalışma bulgusunu destekler nitelikte çalışma sonuçları yer almaktadır (Altunbulak ve Aydoğan, 2015). Öztürk'ün (2019) üniversite öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmada, AEİÖ Anne Formu puan ortalamalarının bireylerin eğitim durumlarına göre farklılık gösterdiği saptanmıştır. Benzer şekilde, Yılmaz (2022) ebeveyn tutum algılarının bireyin öğrenim düzeyine bağlı olarak değişebildiğini, özellikle yükseköğrenim gören bireylerin ebeveynlerini daha destekleyici ve anlayışlı olarak değerlendirdiğini belirtmiştir. Gümüş (2021) üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmasında ön lisans öğrencilerin lisans ve yüksek lisans öğrencilerine göre anne ve babasının ilişkisinde annesini daha otoriter ve koruyucu olarak algılayarak, babasını ise daha otoriter olarak algıladıkları tespit etmiştir. Çalışma bulgularının aksini gösteren çalışma sonuçları da literatürde yer almakta olup Anne Formu alt boyutlarından olan Koruyucu Tutum, Demokratik Tutum puan ortalamaları ile Baba Formu alt boyutlarından Otoriter Tutum, İlgisiz Tutum, Koruyucu Tutum ve Demokratik Tutum puan ortalamalarının bireylerin eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı belirlenmiştir (Akar, 2022; Demir Solmaz, 2002; Karabulut, 2020).

Katılımcıların evlenme şekline göre AEİÖ Anne ve Baba Formu puan ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiş ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bu durumun, çalışmaya katılan çoğu katılımcının severek/flört ederek evlenmesinden kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde çalışma bulgusunu destekleyen bir çalışma sonucuna rastlanmamıştır. Öte yandan literatürde yer alan bazı çalışmalarda bireylerin evlenme şekline göre AEİÖ puan ortalamasının farklılaştığı bulunmuş olup Demir vd. (2019) yapmış olduğu çalışmada evlenme biçimlerinin algılanan ebeveyn ilişkilerine göre çeşitlendiği ve flört ederek evlenen

bireylerin ebeveyn ilişkilerini daha olumlu algılama eğiliminde olduğunu bulmuşlardır. Benzer şekilde, Şahin (2020) tarafından yapılan çalışmada, romantik ilişki temelli evlilik yapan bireylerin algıladıkları ebeveyn ilişkilerinin daha olumlu olduğu bulunmuştur. Karaca (2018) ise yapmış olduğu çalışmasında severek\flört ederek evlenen bireylerin ebeveynlerinin ilişkilerini daha olumlu algıladıklarını bulmuştur.

Katılımcıların gelir durumuna göre AEİÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarını farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiş ve bireylerin gelir durumlarına göre AEİÖ Anne ve Baba Formu alt boyut puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu durumun, bireylerin evlendikten sonra eşleriyle birlikte sahip oldukları ekonomik seviyenin içinde yetiştikleri ailelerden farklı olabilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ancak Gümüş (2021) farklı bir örneklem grubu olan üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmasında algılanan ebeveyn ilişkisinin gelir düzeyine göre farklılaştığını bulmuş ve öğrencilerin gelir düzeyi arttıkça algıladıkları ebeveyn ilişkilerinin daha fazla koruyucu ve demokratik tutuma sahip olduğunu bulmuştur.

Katılımcıların aile içi ilişkilerine göre AEİÖ Anne ve Baba Formu alt boyutlarından; İlgisiz Tutum, Koruyucu Tutum, Demokratik Tutum ve Bağımlı Tutum puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı bulunmuştur. Anne ve Baba Formunda, içinde yaşadığı aileyi “Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi” şeklinde tanımlayan katılımcıların diğer aile içi ilişkilere sahip katılımcılara göre Koruyucu Tutum, Demokratik Tutum ve Bağımlı Tutum alt boyut puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklı ve yüksek olduğu tespit edilmiştir. İçinde bulunduğu aileyi “Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu” şeklinde tanımlayan katılımcıların ise İlgisiz Tutum puanı ortalaması “Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi” aile tipine sahip katılımcılara göre anlamlı bir şekilde farklı ve yüksek bulunmuştur. Ancak katılımcıların aile içi ilişkilerine göre AEİÖ Anne ve Baba Formu Otoriter Tutum puan ortalamaları istatistiksel anlamda bir farklılık belirlenmemiştir. Bu durumun, bireylerin içinde yetiştiği kök ailesinde ebeveynler arasında sevgi, destek ve hoşgörünün olması algılanan ebeveyn tutumlarının olumlu şekilde yorumlanmasına yol açarken eşler arasında anlaşmazlığın, fiziksel ve duygusal şiddetin olması sevgi ve desteğin olmaması algılanan ebeveyn

ilişkilerinin olumsuz olarak yorumlanmasını neden olmaktadır. Literatür incelendiğinde ise çalışma bulgularına benzer sonuçlara ulaşan çalışmalar olduğu görülmektedir (Öselemiş ve Türkdoğan, 2024; Yıldız ve Duy, 2015). Johnson ve Wahl (2004) tarafından yapılan bir çalışmada, ebeveynlerinin ilişkilerinde ki çatışmaya şahit olan bireylerin, evliliklerinde ortaya çıkan sorunlar karşısında daha az çözüm odaklı oldukları ve çocuklarına karşı daha az duyarlı ebeveynlik gösterdikleri bulunmuştur. Ghoroghi (2012) evli bireylerle yürütmüş olduğu çalışmasında bireylerin içinde yetiştiği aile ikliminde algıladığı ve deneyimlediği aile ilişkilerini kendi kurduğu aileye aktardığını bulmuştur. Türkiye örneğinde yapılan araştırmalar da bu durumu desteklemektedir. Örneğin, Gerdan ve Çamur (2024) yaptıkları çalışmada, bireylerin kök ailede gözlemlemiş olduğu eşler arası iletişimi ve deneyimlerini kurmuş oldukları aileye aktarma eğilimde olduklarını bulmuştur. Ancak yapılan bazı araştırmalar çalışmamızın aksine algılanan ebeveyn ilişkisinin bireyin gelecek yaşamı üzerinde tek başına etkili olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yalçın ve Tanrıku (2017) yapmış oldukları çalışmada bireylerin çatışmalı bir ebeveyn ilişkisi içinde büyüse dahi bunu her zaman kendi ilişkisine yansıtmadığını bulmuşlardır. Amato (2006) yapmış olduğu çalışmada boşanmış veya çatışmalı bir evlilik ilişkisi içinde olan ebeveynlere sahip bireylerin diğer çevresel faktörler ve kişilik özelliklerinin de etkisiyle her zaman evliliğe dair bu olumsuz deneyimlerini kendi evliliklerine yansıtmadıklarını bulmuştur.

5.2. Evli Bireylerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançların Toplam ve Alt Boyut Ölçek Puan Ortalamaları Tartışması

Bu bölümde katılımcıların tanıtıcı özelliklerine göre RAİNÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığı literatür doğrultusunda tartışılmıştır. Cinsiyete göre RAİNÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır. Bu durum, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların gelişmesinde kadın ve erkek arasında bir fark olmadığını düşündürmektedir. Literatür incelendiğinde çalışmamızda olduğu gibi cinsiyete göre romantik ilişkiye dair irrasyonel inançların farklılaşmadığını gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Bilge ve Arslan, 2000; Dinç, 2018; Saraç vd., 2015). Ancak yapılan bazı çalışmalar da ise cinsiyete göre romantik ilişkilere dair irrasyonel inançların farklılaştığı sonucuna varılmıştır (Atakan ve Asker, 2020; Safaei ve Khodabakhshi, 2012; Sjørup ve Christensen, 2009; Yılmaz, 2021).

Literatürde hem yetişkinlerde hem de üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmalarda bireylerin cinsiyetine göre irrasyonel inançların farklılaştığı ve kadınların romantik ilişkilere dair irrasyonel inançlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Bilge ve Arslan, 2016; Hamarta vd. 2009; Tanhan, 2014).

Katılımcıların RAINÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarının eğitim durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiştir. Eğitim durumuna göre RAINÖ toplam puan, Farklı Düşünmek, Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı alt boyutlarının puan ortalamalarının farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Eğitim seviyesi lise ve altı olanların lisans ve üstü eğitim seviyesine sahip olanlara göre puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı ve yüksek bulunmuştur. Bu durumun bireylerin eğitim seviyesi yükseldikçe etkili ve açık iletişim kurma becerilerinin, kendini tanıma, duygularını tanıma ve davranışların altında ihtiyaçları belirleme ile ilgili farkındalıklarının yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ancak eğitim durumuna göre RAINÖ alt boyutlarından; Zihin Okuma, Cinsiyet Farklılıkları ve Aşırı Beklentiler puan ortalamalarının farklılaşmadığı bulunmuştur. Literatür taramasında çalışmamızı destekler nitelikte çalışmalar olduğu bulunmuş olup bireylerin eğitim seviyesine göre akılcı olmayan inançlarının farklılaştığı bulunmuştur (Gregory, 1975; Küçükarslan ve Gizir, 2014; Sinanoğlu ve Sinanoğlu, 2012; Shermer, 2002). Yılmaz (2021) yetişkinlerle yapmış olduğu çalışmada eğitim durumuna göre romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların farklılık gösterdiğini bulmuş olup lise mezunu bireylerin romantik ilişkide akılcı olmayan inançlarının lisansüstü eğitim seviyesine sahip olan bireylere göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Ancak, Tunçel (2014) yaptığı çalışmada, eğitim düzeyine göre akılcı olmayan inançların farklılaşmadığını bulmuştur.

Katılımcıların evlenme şekline göre RAINÖ toplam ve alt boyutlarının farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirildiğinde, katılımcıların evlenme şekline göre Farklı Düşünmek, Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı alt boyut puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu sonuca göre, görücü usulü evlenen bireylerin severek/flört ederek evlenenlere göre Farklı Düşünmek, Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı alt boyut puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı ve yüksek olduğu bulunmuştur.

Bu durumun, görücü usulü evlenen bireylerin severek/flört ederek evlenen bireylere göre eğitim seviyelerinin daha düşük olmasından ve eğitim seviyesinin düşük olan bireylerin etkili ve açık iletişim yöntemlerini kullanmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ancak evlenme şekline göre RAINÖ toplam ve alt boyutlarından Zihin Okuma, Cinsiyet Farklılıkları, Aşırı Beklentiler puan ortalamaları değerlendirildiğinde bir farklılık göstermemiştir. Literatür incelendiğinde evlilik şekline göre RAINÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığıyla ilgili sınırlı sayıda çalışma bulunmuştur. Şahin (2017) evli bireylerle yapmış olduğu çalışmada evlenme şekline göre romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların farklılaşmadığını bulmuştur.

Katılımcıların gelir durumuna göre RAINÖ ölçek toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirildiğinde, katılımcıların gelir düzeylerine göre RAINÖ toplam, Cinsiyet Farklılıkları, Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı alt boyut puan ortalamalarının farklılaştığı bulunmuştur. Gelir düzeyi düşük olan katılımcıların gelir düzeyi yüksek olan katılımcılara göre RAINÖ toplam puan, Cinsiyet Farklılıkları ve Fiziksel Yakınlık alt boyut puan ortalamalarının anlamlı şekilde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Gelir düzeyi orta olan katılımcıların gelir düzeyi yüksek olan katılımcılara göre Sosyal Zaman Kullanımı alt boyut puan ortalaması anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bireylerin gelir seviyeleri ile eğitim düzeyleri paralel olarak düşünüldüğünde gelir seviyesinin düşük olması eğitim seviyesinin de düşük olmasına, eğitim seviyesinin düşük olması bireylerin etkili ve açık iletişim yöntemlerini bilmemesine neden olduğu ve bu durumda akılcı olmayan inançlara neden olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda, ekonomik sıkıntılar ve sorunlar, eşler arası sorunlara ve çatışmalara neden olarak akılcı olmayan inançların gelişmesine zemin hazırladığı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde çalışmamızı destekler nitelikte çalışmalara rastlanmamış olup gelir durumuna göre akılcı olmayan inançların farklılaşmadığını gösteren çalışmalar bulunmuştur (Çağ ve Yıldırım, 2013; Dinç, 2018; Yılmaz, 2021).

Katılımcıların aile içi ilişkilerine göre RAINÖ alt boyutlarından; Farklı Düşünmek, Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı bulunmuştur.

“Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi” şeklinde ifade edilen aile tipinde yaşayan bireylerin Farklı Düşünmek puanı ortalaması “Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi” şeklinde tanımlanan aile tipinde yaşayan katılımcılara göre anlamlı şekilde farklı ve yüksek olduğu bulunmuştur. “Annem ya da babam diğerine fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı” şeklindeki aile tipinde yaşayan evli bireylerin Fiziksel Yakınlık puanı ortalaması, “Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi” olarak ifade edilen aile tipinde yaşayan katılımcılara göre anlamlı şekilde farklı ve yüksek bulunmuştur. “Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi” şeklinde tanımlanan aile tipinde yaşayan katılımcıların Sosyal Zaman Kullanımı puanı ortalaması, “Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu” şeklindeki aile tipinde yaşayan katılımcılara göre anlamlı şekilde farklı ve yüksek olduğu belirlenmiştir. Ancak RAINÖ toplam puan ve alt boyutlarından; Zihin Okuma, Cinsiyet Farklılıkları, Aşırı Beklentiler puan ortalamalarının katılımcıların aile içi ilişkilerine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bireylerin içinde yetişmiş olduğu kök aile yapısı çocukluk çağlardan itibaren akılcı olmayan inançların gelişmesinde etli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, sevgi, hoşgörü ve huzurlu bir aile iklimi içinde yetişen bireylerin şiddet, çatışma ve sorunların olduğu bir aile ikliminde yetişenlere göre irrasyonel inanç tutumları geliştirme düzeyinin daha düşük olduğu görülmüştür. Literatür incelendiğinde çalışma sonuçları ile uyumlu literatür bulgularını rastlanılmış olup bireylerin içinde yetiştikleri aile ortamı ve kök ailelerinde gördükleri deneyimleri akılcı olmayan inançlarının gelişmesi için zemin hazırladığı sonuçlarına ulaşılmıştır (Altınok ve Hamamcı, 2018; Cui ve Fincham, 2010; Cui vd., 2011; Turner ve Langhinrichsen Rohling, 2011; Simon ve Furman, 2010). Ancak literatür incelendiğinde bireylerin aile içi ilişkilerine göre romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların farklılaşmadığını gösteren çalışmalara rastlanılmamıştır.

5.3. Evli Bireylerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Evlilik Yaşamı Ölçeğinin Toplam Puan Ortalamasının Tartışılması

Katılımcıların cinsiyetine göre EYÖ toplam puan ortalamaları değerlendirilmiş olup cinsiyete göre puan ortalamalarının farklılaştığı bulunmuş ve erkeklerin puan ortalaması kadınlara göre anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır.

Erkeklerin evlilik doyumlarının yüksek olmasının nedeninin, erkeklerin evlilikle

birlikte daha düzenli bir hayata geçmesi ancak kadınların toplumsal cinsiyet rolleri gereği evlilik yeni birtakım sorumlulukların yüklenmesi anlamına da gelmektedir. Bu durum kadınların evlilik doyumlarının erkeklere göre daha düşük olmasına neden olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda çalışma bulgularımızdan birisi olan kadınların RAINÖ puan ortalaması erkeklere göre daha yüksek olduğu bu durumunda kadınların evlilik doyumlarının düşük olmasına yol açtığı düşünülmektedir. Zhumgalbekov ve Efilti (2023) evli bireylerle yapmış oldukları çalışmada evlilik doyumunun cinsiyete göre farklılık gösterdiğini ve erkeklerin evlilik doyumlarının kadınlara göre daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Literatür incelendiğinde çalışmamızı destekler nitelikte başka çalışmaların da olduğu tespit edilmiştir erkeklerin evlilik doyumlarının kadınlardan daha yüksek olduğu bulunmuştur (Akan vd., 2023; Bedir Akpınarlı ve Eryücel, 2024; Çağ, 2011; Gökmen, 2001; Jose ve Alfons, 2007; Üncü, 2007; Schumm vd., 1998; Şentürk, 2018). Ancak literatür de çalışma bulgularıyla ters düşen çalışma sonuçları da yer almakta olup kadınların evlilik doyumlarının erkeklerden daha yüksek olduğunu gösteren çalışma sonuçları da yer almaktadır (Çağ ve Yıldırım, 2013; Efilti ve Cumgalbekov, 2021; Güven, 2005; Kaya ve Buğa, 2021; Tutarel Kışlak ve Çabukça, 2002).

Katılımcıların eğitim durumuna göre EYÖ toplam puan ortalamasının farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiş ve eğitim durumuna göre EYÖ toplam puan ortalamasının farklılık göstermediği bulunmuştur. Bu durumun evlilik doyumunun yordayıcısı olarak eğitim düzeyinin tek başına etkili olmadığını düşündürmektedir. Balcı Arvas ve Hökelekli (2017) yapmış oldukları çalışma sonucunda eğitim durumuna göre bireylerin evlilik doyumunun farklılık göstermediğine ulaşmışlardır. Literatür taramasında da çalışma bulgularını destekleyen daha fazla çalışma sonucuna rastlanmış olup bireylerin eğitim durumlarına göre evlilik doyumlarının farklılaşmadığı bulunmuştur (Akan vd., 2023; Bett vd., 2017; Bedir Akpınarlı ve Eryücel, 2024; Çağ, 2011; Nazlı ve Altunsu Sönmez, 2024; Timm ve Keiley, 2011; Tutarel Kışlak ve Çabukça, 2002) Ancak, literatürde eğitim durumuna göre bireylerin evlilik doyumlarının farklılaştığını gösteren çalışma örnekleri de bulunmaktadır (Çağ ve Yıldırım, 2013; Demirli ve Kendir, 2016; Jose ve Alfons, 2007; Kaya ve Buğa, 2021; Öztahtacı, 2017; Şendil ve Korkut, 2008; Şentürk, 2018; Taşköprü, 2013; Üncü, 2007; Yanar Güngör, 2019).

Katılımcıların evlenme şekline göre EYÖ toplam puan ortalamasının farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiş ve evlenme şekline göre EYÖ toplam puan ortalamasının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Severe/flört ederek evlenen bireylerin ise görücü usulü evlenenlere göre EYÖ topla puan ortalamaları anlamlı olarak daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durumun, severe ve anlaşarak evlenen bireylerin evlilikle ilgili beklentilerinin ortak olmasından, birbirlerini daha iyi tanımalarından, birbirleriyle etkili iletişim kurabilmelerinden ve çiftler arası uyumun daha yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Kaya ve Buğa (2021) yapmış oldukları çalışmaya göre evlenme şeklinin evlilik doyumu üzerine etkili olduğu ve severe evlenen bireylerin evlilik doyumlarının diğer evlenme şekillerine nazaran daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Literatür incelemesinde çalışma bulgularını destekler nitelikte daha fazla çalışma sonuçları yer almakta olup evlenme şekline göre evlilik doyumunun farklılık gösterdiği ve severe evlenen bireylerin evlilik doyumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Demirli ve Kendir, 2016; Güven, 2010; Haylı vd., 2017; Mert ve Altunsu Sönmez, 2025; Şendil ve Korkut, 2008; Yanar Güngör, 2019). Ancak, Kaplan (2016) yapmış olduğu çalışmada ise görücü usulü evlenen bireylerin evlilik doyumunun daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bunun yanında literatürde çalışma bulgularının aksine evlenme şekline göre evlilik doyumunun farklılık göstermediği sonucunu bulan çalışmalar da yer almaktadır (Akan vd., 2023; Çağ, 2011; Duran Bozkurt, 2014; Gültekin ve Parlar, 2019; Öztahtacı, 2017; Sancaktar, 2016).

Katılımcıların çocuk sahibi olma durumuna göre EYÖ toplam puan ortalamasının farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiş olup çocuk sahibi olma durumuna göre EYÖ toplam puan ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Çocuk sahibi olmayan katılımcıların EYÖ puan ortalamasının çocuk sahibi olanlara göre anlamlı şekilde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun, bireylerin evlilik gibi kendi dinamikleri ve sorumlulukları olan bir ilişki biçimine adapte olması hali hazırda zorlu bir süreçken bir çocuğun varlığı yeni sorumluluklar ve rollerin eklenmesiyle bireyler arasında ortaya çıkan çatışmalar ve anlaşmazlıkların evlilik doyumunu olumsuz etkilemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Kaynak Malatyalı ve Büyükaşahin Sunal (2020) yaptıkları çalışmada çocuk sahibi olmanın evlilik doyumunu etkilediğini ve çocuk sayısının artmasıyla birlikte evlilik doyumunda azalma olduğunu bulmuşlardır. Literatürde çalışma bulgusunu destekler nitelikte araştırmalar olduğu

bulunmaktadır çocuk sahibi olma durumuna göre evlilik doyumunun farklılaştığı bulunmuştur (Mert ve Altunsu Sönmez, 2025; Sancaktar, 2016; Şendil ve Korkut, 2008). Buna karşın, Demirli ve Kendir (2016) yapmış oldukları çalışmada çalışmamızın aksine çocuk sahibi olan evli bireylerin evlilik doyumunun çocuk sahibi olmayan evli bireylere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ancak literatürde çocuk sahibi olma durumuna göre evlilik doyumunun farklılık göstermediği sonucunu bulan çalışmalara da rastlanmıştır (Çağ ve Yıldırım, 2013; Terzi İlhan ve Işık, 2022; Urgancı ve Eker, 2018).

Katılımcıların gelir düzeyine göre EYÖ toplam puan ortalamasının farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiş ve gelir düzeyine göre EYÖ toplam puan ortalamasının anlamlı şekilde farklılık gösterdiği bulunmuştur. Gelir düzeyi orta olan katılımcıların EYÖ puan ortalaması gelir düzeyi düşük katılımcılara göre anlamlı şekilde farklı ve yüksek olduğu bulunmuştur. Evlilikte ekonomik sorunların varlığı temel birtakım gereksinimlerin karşılanmasına engel olmakla birlikte eşler arasında çatışmaların da kaçınılmaz olmasına ve evlilik doyumunun azalmasına neden olduğu düşünülmektedir. Demirli ve Kendir (2016) evli bireylerle yapmış oldukları çalışma sonucunda gelir düzeyine göre bireylerin evlilik doyumlarının farklılaştığını ve gelir düzeyi arttıkça evlilik doyumunun da arttığını belirtmişlerdir. Literatür taramasında çalışmamızı destekler nitelikte daha fazla çalışma sonucuna erişilmiştir (Erbek vd., 2005; Girgin ve Aytek Şık, 2018; Kaplan, 2016; Polat, 2019; Sancaktar, 2016; Şendil ve Korkut, 2008). Fakat literatürde gelir düzeyine göre evlilik doyumunun farklılık göstermediği çalışmalar da mevcuttur (Balcı Arvas ve Hökelekli, 2017; Çağ ve Yıldırım, 2013).

Evli bireylerin içinde yetiştikleri kök ailelerinin aile içi ilişkilerine göre EYÖ toplam puan ortalamasının farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiş ve anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. “Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi” şeklinde tanımlanan aile tipinde yaşayan evli bireylerin EYÖ puan ortalaması, “Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgi de göstermezlerdi” aile tipinde yaşayan evli bireylere göre ölçek puan ortalaması anlamlı şekilde farklı ve yüksek bulunmuştur.

Bireylerin kök ailelerinde ebeveynlerin kendileri arasındaki iletişim ve ilişki doyumu çocuğun gelecek yaşamında kuracağı ilişkilerinin şekillenmesinde önemli bir faktördür. Birey kök ailede deneyimlediği evlilik modelini kendi evlilik yaşamına

yansıtmakta olduğu ve sevginin, hoşgörünün hakim olduğu bir ailede yetişen bireyin evlilik doyumunun daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Altınok ve Hamamcı (2018) genç yetişkinlerle yapmış oldukları çalışmada anne-baba çatışmasının varlığı ve bu çatışmanın algılanması ile bireyin ilişki doyumunu değerlendirmişler ve anne-baba arasındaki ilişkinin sorunları bireylerin gelecekte kuracağı yakın ilişkilerini olumsuz yönde etkilediğini bulmuşlardır. Literatür incelendiğinde kök ailenin evlilik doyumu üzerine etkilerini inceleyen ve benzer sonuçlar bulan çalışmalara rastlanılmıştır (Amato ve Booth, 2001; Cui vd., 2008; Güngör Cihan, 2007; Dennison vd., 2014; Öselemiş ve Türkdoğan, 2024; Story vd., 2004).

5.4 Algılanan Ebeveyn İlişkisi Ölçeği, Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Ölçeği Arasındaki İlişkinin Tartışılması

Bu bölümde AEİÖ, RAİNÖ ve EYÖ puan ortalamaları arasındaki ilişki literatür ışığında tartışılmıştır.

Katılımcıların AEİÖ-Anne Formunun alt boyutlarından İlgisiz Tutum ile RAİNÖ toplam ve Farklı Düşünmek, Cinsiyet Farklılıkları ve Sosyal Zaman Kullanımı alt boyut puan ortalamaları arasında pozitif yönde ilişki saptanmıştır. Koruyucu Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam ve alt boyutlarından; Zihin Okuma, Fiziksel Yakınlık ve Aşırı Beklentiler arasında pozitif yönlü ilişki bulunurken, Farklı Düşünmek ile arasında negatif yönlü ilişki belirlenmiştir. Demokratik Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam puan ve alt boyutlarından; Zihin Okuma, Fiziksel Yakınlık ve Aşırı Beklentiler arasında pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Bağımlı Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam ve alt boyutlarından, Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı arasında pozitif yönlü ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu durumun, erken çocukluk döneminde algılanan ebeveyn ilişkilerinin ve bu ilişkide anne tutumlarının ve romantik ilişkiye dair yorumlarının bireylerin romantik ilişkiye yönelik inançlarının gelişmesinde etkili olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ancak, Otoriter Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır. Tosun ve Yazıcı (2021) üniversite öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmada koruyucu ve bağımlı anne tutumları ile romantik ilişkide akılcı olmayan inançlarla arasında pozitif yönlü ilişki olduğunu bulmuşlardır.

Bu bulgu çalışma bulgularını destekler niteliktedir. Literatür incelemesinde çalışmamızın konusunu doğrudan ele alan daha fazla çalışmaya rastlanmasa da ilişkili olduğu düşünülen çalışmalar bulunmuş ve tartışılmıştır. Altınok ve Hamamcı (2018) yaptıkları çalışmada algılanan anne-baba çatışmasının ilişki doyumunu ve akılcı olmayan inançları olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Cui ve Fincham (2010) yapmış oldukları çalışmada, ebeveynlerin evlilik ilişkilerinin çatışmalı, kopuk veya parçalanmış olması çocuğun yetişkin hayatında romantik ilişkiler kurma bağlamında zorlanmasına, kaygılı ve kaçınan davranışlar göstererek akılcı olmayan birtakım inançlar geliştirmesine neden olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Algılanan ebeveyn ilişkisi ve tutumları bireylerin romantik ilişkiye dair akılcı olmayan inançlarının gelişmesine katkı sağlamakla birlikte anneyi bağımlı olarak algılayan bireylerin evlilikte problem çözme becerilerinde azalma olduğu görülmüştür (Tükel, 2018).

Katılımcıların AEİÖ-Baba formu alt boyutlarından İlgisiz Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam puan ve alt boyutlarından olan Farklı Düşünmek arasında pozitif yönlü ilişki belirlenmiştir. Koruyucu Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ alt boyutlarından, Zihin Okuma ve Aşırı beklentiler ortalamaları arasında pozitif yönlü ilişki olduğu saptanmıştır. Demokratik Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ alt boyutlarından Zihin Okuma, Aşırı beklentiler ortalamaları arasında pozitif yönlü ilişki olduğu saptanmıştır. Baba Formu Bağımlı Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAİNÖ toplam puan ve alt boyutlarından Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur. Bu durumun, babanın anneye yönelik tutumunun bireyin romantik ilişkide yapması ya da yapmaması gerekenleri belirlemesinin yanında partnerinin de kendisine yapması ya da yapmaması gerekenleri belirlemesine neden olduğu ve bu deneyimlerin romantik ilişkiye dair inanç ve tutumlarının şekillendirmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ancak, AEİÖ-Baba Formu alt boyutlarından Otoriter Tutum puan ortalaması ile RAİNÖ toplam ve hiçbir alt boyut puan ortalaması arasında ilişki bulunmamıştır. Tosun ve Yazıcı (2021) üniversite öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmada otoriter ve bağımlı baba tutumlarının romantik ilişkide akılcı olmayan inançlarla pozitif yönlü ilişkisinin olduğunu bulmuşlardır. Doğrudan çalışmada kullanılan parametreleri ele almasa da Altınok ve Hamamcı (2018) yaptıkları çalışmada algılanan anne-baba çatışmasının ilişki doyumunu ve akılcı olmayan inançları olumsuz yönde etkilediği sonucuna

ulaşmıştır. Bu çalışma, sonucu algılanan ebeveyn ilişkisi ile romantik ilişkide akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişkiyi ortaya koymuştur.

Katılımcıların AEİÖ-Anne Formu alt boyutlarından İlgisiz Tutum puan ortalaması ile EYÖ toplam puan ortalamaları arasında negatif yönlü ilişki bulunurken, Koruyucu ve Demokratik Tutum puan ortalamaları ile arasında pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. AEİÖ-Baba Formu alt boyutlarından İlgisiz Tutum puan ortalaması ile EYÖ toplam puan ortalamaları arasında negatif yönlü ilişki bulunurken, Koruyucu, Demokratik ve Bağımlı Tutum puan ortalamaları ile arasında pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Evlilik, sadece eşleri değil aynı zamanda çocuğun yetişkin yaşamında kuracağı romantik ilişkilerindeki bağların temelini oluşturmaktadır. Bireyin kök ailesindeki ebeveyn ilişkisi içinde ebeveynlerin birbirlerine karşı sergilemiş olduğu tutum ve davranışlar bireyin yetişkin yaşamında yapacağı evliliğe ve eşiyle kuracağı ilişkiye yol gösterdiği için bireyin evlilik doyumu üzerinde etkili bir faktör olduğunu düşündürmektedir. Literatürde yer alan çalışma sonuçları çalışma bulgularını destekler niteliktedir. Altınok (2014) yapmış olduğu çalışmada algılanan ebeveyn ilişkisinin çatışmalı olmasının bireyin ilişki doyumunu olumsuz yönde etkilediğini bulmuştur. Öziş (2016) çalışmasında algılanan ebeveyn tutumlarının evlilik doyumu üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşmış ve özellikle ilgisiz baba tutumunun evlilik doyumunu negatif yönde etkilediği sonucunu bulmuştur. Gürbüz (2021) evli bireylerle gerçekleştirdiği çalışmasında kök aile deneyimleri ile romantik ilişkiler ve evlilik doyumu arasında ilişki olduğunu bulmuştur. Gümüş (2021) üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmasında, algılanan ebeveyn ilişkisi ile flört şiddeti arasında anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuş olup anne ve baba tutumlarının ilgisiz ve bağımlı olmasının üniversite öğrencilerinin daha fazla flört şiddetine maruz kalmasına, anne ve baba tutumlarının demokratik olması ise daha az flört şiddetine maruz kalmasına neden olduğunu bulmuştur. Bu bulgu, maruz kalınan flört şiddeti ilişki doyumunun da azalmasına neden olabileceği şeklinde yorumlanmıştır. Çiçek (2021) evli bireylerle yapmış olduğu çalışmasında algılanan ebeveyn ilişkisi ve evlilik doyumu arasında ilişki olduğunu bulmuş olup ebeveynlerini demokratik olarak algılayanların evlilik doyumunu daha yüksek, ilgisiz olarak algılayanların ise evlilik doyumunu daha düşük olduğunu tespit etmiştir. Tatarhan (2024) üniversite öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmasında algılanan ebeveyn ilişkisi ve evlilik kaygısı arasında ilişki olduğu belirlenmiş, evlilik kaygısının evlilik doyumunu azaltıcı etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların EYÖ toplam puan ortalaması ile RAINÖ alt boyutlarından Farklı Düşünmek, Cinsiyet Farklılıkları, Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı arasında negatif yönlü ilişki bulunurken, Aşırı Beklentiler ile arasında pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Romantik ilişkilere yönelik akılcı olmayan inançlar bireyin ilişkilerinde gerçekçi olmayan beklentilere ve farklılıklara yönelik olumsuz algısının oluşmasına neden olduğu için evlilik doyumunun da azalmasına katkı sağladığı düşünülmektedir. Buna karşın, Aşırı beklentiler alt boyutunun Türk toplumundaki evlilik kavramının kültürel etkisiyle evlilik doyumunu arttırdığı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde, yapılan çalışmalarda evlilik doyumu ile romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasında ilişki olduğu bulunmuştur. Sarı (2008) yapmış olduğu çalışmada bireylerin romantik ilişkilerde aşırı beklentiler ve farklı düşünmek akılcı olmayan inançları arttıkça ilişki doyumunun arttığını bulmuştur. Beştav (2007) ise yapmış olduğu çalışmada evlilik doyumu ve RAINÖ arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu bulmuştur. Saraç vd. (2015) üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada RAINÖ alt boyutlarından olan Aşırı Beklentiler ile ilişki doyumu arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu bulurlarken Fiziksel Yakınlık, Cinsiyet Farklılıkları, Farklı Düşünmek arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu bulmuşlardır. Bu çalışma bulgusu bizim çalışma bulgumuzla benzer olup elde edilen sonuçları desteklemektedir. Gürbüz (2021) evli bireylerle yapmış olduğu çalışmasında evlilik doyumu ile romantik ilişkide akılcı olmayan inançlar arasında negatif yönlü bir ilişki belirlenmiştir. Topakkaya vd. (2022) romantik ilişki yaşamakta olan yetişkinlerle yapmış oldukları çalışmada RAINÖ alt boyutlarından Aşırı Beklentiler ile evlilik doyumu arasında pozitif yönde ilişki bulurken Cinsiyet Farklılıkları ve Farklı Düşünme ile evlilik doyumu arasında negatif yönde ilişki belirlemişlerdir. Sarı ve Korkut Owen (2016) üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdikleri çalışmada RAINÖ ve evlilik doyumunun arasında ilişki olduğunu bulmuştur. Öte yandan bizim çalışma sonuçlarımızın aksine evlilik doyumu ve RAINÖ arasında ilişki yoktur şeklinde sonuçlara ulaşan çalışmalarında mevcut olduğu tespit edilmiştir (Arslan, 2020; Üngüder, 2017).

5.5. Evlilik Doyumu Üzerinde Algılanan Ebeveyn İlişkisinin ve Romantik İlişkide Akılcı Olmayan İnançların Etkisinin Değerlendirilmesi

EYÖ puanı üzerinde bağımsız değişkenlerin etkisini değerlendirmek amacıyla uygulanan doğrusal regresyon analizi sonucunda oluşturulan modelin anlamlı olduğu bulunmuştur. Bağımsız değişkenlerin EYÖ puan ortalamasının %26'sını açıkladığı

saptanmıştır. Modele göre RAİNÖ alt boyutlarından Farklı Düşünmek, Cinsiyet Farklılıkları ve Fiziksel Yakınlık puanlarının EYÖ puanını anlamlı ve negatif yönlü yordadığı bulunurken, Aşırı Beklentiler alt boyutu puanının ise EYÖ puanını anlamlı ve pozitif yönlü yordadığı belirlenmiştir.

Bireylerin romantik ilişkiye yönelik oluşturduğu akılcı olmayan inançlar katı, uyum bozucu olduğu ve rasyonel olmadığı için yetişkin yaşantıda kuracağı yakın ilişkileri olumsuz etkilemektedir. Bu durumun, bireylerin evlilik doyumunun da azalmasına neden olduğu düşünülmektedir. Literatürde çalışma bulgusu ile uyumu sonuçlar yer almaktadır. Saraç vd. (2015) üniversite öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmada RAİNÖ alt boyutlarından olan Aşırı Beklentilerin ile ilişki doyumu üzerinde pozitif, Fiziksel Yakınlık, Cinsiyet Farklılıkları ve Farklı Düşünmenin negatif etkisinin olduğunu bulmuşlardır. Elde edilen bu bulgu bizim bulgularımızla tutarlıdır. Gürbüz (2021) evli bireylerle yapmış olduğu çalışmasında ise romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ile evlilik doyumu arasında negatif yönlü bir ilişki bulmuştur. Literatürde yer alan çalışmalar incelendiğinde de çalışmamızı destekler nitelikte sonuçlara ulaşılmış olup romantik ilişkide akılcı olmayan inançların evlilik doyumunu negatif yönde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır (Beştav, 2007; Müezzın vd., 2023; Sarı ve Korkut Owen, 2016). Ancak Üngüder (2017) evli bireylerle yapmış oldu çalışmasında romantik ilişkide akılcı olmayan inançların ilişki mutluluğunu yordamadığını tespit etmiştir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Bu çalışma, evli bireylerin algıladıkları ebeveyn ilişkileri ile romantik ilişkide akılcı olmayan inançları ve evlilik doyumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiş ve aşağıda yer alan sonuçlar elde edilmiştir.

Katılımcıların yaş ortalamasının $34,2 \pm 8,72$ olduğu, evlilik süreleri ortalamalarının ise $10,0 \pm 9,70$ olduğu bulunmuştur. Katılımcıların büyük çoğunluğu kadın ve lisans ve üstü eğitime sahip olduğu bulunurken, yarısından fazlasının geliri giderine eşit olduğu bulunmuştur. Katılımcıların büyük çoğunluğu severek/flört ederek evlenirken, tamamına yakınının ise ilk evliliği olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun çocuk sahibi olduğu ve yarısından fazlası yetiştirdiği aile ortamını “Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcıların tanıtıcı özelliklerine göre AEİÖ Anne ve Baba Formu’nun puan ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiş ve cinsiyet, evlenme şekli, gelir durumuna göre AEİÖ Anne ve Baba formu’nun puan ortalamalarının farklılık göstermediği bulunurken, eğitim durumu, aile içi ilişkiler, çocuk sahibi olma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Katılımcıların tanıtıcı özelliklerine göre RAİÖ toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiş ve eğitim durumu, evlenme şekli, aile içi ilişkiler ve gelir düzeyine göre farklılaştığı bulunurken cinsiyete göre farklılık göstermediği bulunmuştur.

Katılımcıların tanıtıcı özelliklerine göre EYÖ toplam puan ortalamasının farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiş ve eğitim durumuna göre farklılık göstermediği bulunmuştur. Ancak cinsiyet, evlenme şekli, çocuk sahibi olma, gelir düzeyi ve aile içi ilişkiler bağlamında farklılık gösterdiği bulunmuştur.

AEİÖ, RAİÖ ve EYÖ arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon çalışması aşağıda yer almaktadır.

- AEİÖ Anne-Baba Formu Otoriter Tutum alt boyut puan ortalamaları ile RAINÖ toplam puan, alt boyutları ve EYÖ toplam puan ortalamaları arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır.
- AEİÖ-Anne Formu İlgisiz Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAINÖ toplam puan, alt boyutlarından; Farklı Düşünmek, Cinsiyet Farklılıkları ve Sosyal Zaman Kullanımı puan ortalamaları arasında pozitif yönde zayıf ilişki saptanmıştır. İlgisiz Tutum puan ortalaması ile EYÖ toplam puan ortalaması arasında negatif yönlü zayıf ilişki belirlenmiştir.
- AEİÖ-Anne Formu Koruyucu ve Demokratik Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAINÖ toplam puan alt boyutlarından; Zihin Okuma, Fiziksel Yakınlık ve Aşırı Beklentiler arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunurken, Koruyucu tutum ile Farklı Düşünmek arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki belirlenmiştir. Koruyucu ve demokratik Tutum ile EYÖ toplam puan ortalaması arasında pozitif yönlü zayıf ilişki saptanmıştır.
- AEİÖ-Anne Formu Bağımlı Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAINÖ toplam puan alt boyutlarından, Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu belirlenmiştir.
- AEİÖ Anne Formu'nun toplam puan ortalaması ile RAINÖ toplam puan, alt boyutlarından; Zihin Okuma, Fiziksel Yakınlık, Sosyal Zaman Kullanımı ve Aşırı Beklentiler arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu saptanmıştır.
- AEİÖ- Baba Formu İlgisiz Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAINÖ toplam puan ve alt boyutlarından olan Farklı Düşünmek arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunurken EYÖ toplam puan ortalaması ile negatif yönlü zayıf bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.
- AEİÖ- Baba Formu Koruyucu Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAINÖ toplam puan ve alt boyutlarından Farklı Düşünmek, Cinsiyet Farklılıkları, Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı arasında bir ilişki bulunamamıştır. Ancak RAINÖ alt boyutlarından Zihin Okuma, Aşırı beklentiler ve EYÖ toplam puan ortalaması arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu saptanmıştır.
- AEİÖ- Baba Formu Demokratik Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAINÖ toplam puan ve alt boyutlarından Farklı Düşünmek, Cinsiyet Farklılıkları,

Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı arasında bir ilişki bulunamamıştır.

- AEİÖ- Baba Formu Demokratik Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAINÖ alt boyutlarından Zihin Okuma, Aşırı beklentiler ve EYÖ toplam puan ortalaması arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu saptanmıştır.
- AEİÖ- Baba Formu Bağımlı Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAINÖ toplam puan ve alt boyutlarından Fiziksel Yakınlık ve Sosyal Zaman Kullanımı arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.
- AEİÖ- Baba Formu Bağımlı Tutum alt boyut puan ortalaması ile RAINÖ alt boyutlarından Farklı Düşünmek, Zihin Okuma, Cinsiyet Farklılıkları ve Aşırı Beklentiler puan ortalamaları ve EYÖ toplam puan ortalaması arasında bir ilişki bulunmamıştır.
- AEİÖ- Baba Formu'nun toplam puan ortalaması ile RAINÖ alt boyutlarından olan Farklı Düşünmek ve Cinsiyet Farklılıkları puan ortalamaları arasında bir ilişki tespit edilmemiştir.
- AEİÖ-Baba Formu'nun toplam puan ortalaması ile RAINÖ toplam puan ve alt boyutlarından Zihin Okuma, Fiziksel Yakınlık, Sosyal Zaman Kullanımı, Aşırı Beklentiler arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu belirlenmiştir. AEİÖ-Baba Formu'nun toplam puan ortalaması ile EYÖ toplam puan ortalaması arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu bulunmuştur.

EYÖ puanı üzerinde bağımsız değişkenlerin etkisini değerlendirmek amacıyla uygulanan basit doğrusal regresyon analizinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bu bulgular ışığında oluşturulan modelin anlamlı olduğu belirlenmiştir. Bağımsız değişkenlerin EYÖ puan ortalamasının %26'sını açıkladığı bulunmuştur. Modele göre RAINÖ alt boyutlarından Farklı Düşünmek, Cinsiyet Farklılıkları ve Fiziksel Yakınlık puanlarının EYÖ puanını anlamlı ve negatif yönlü yordadığı bulunurken, Aşırı Beklentiler alt boyutu puanının ise EYÖ puanını anlamlı ve pozitif yönlü yordadığı belirlenmiştir.

6.2. Öneriler

Araştırma da elde edilen bulgular ışığında araştırmacılara ve evli bireylere yönelik öneriler aşağıda yer almaktadır.

- Evlenecek olan bireylere yönelik aile danışmanlığı uygulamalarının yaygınlaştırılması ve ruh sağlığı hemşirelerinin aile danışmanlığı becerilerinin artırılmasına yönelik uygulamaların yapılması,
- Çift terapilerine gelen bireylere daha etkili bir danışmanlık hizmeti sunmak için romantik ilişkide akılcı olmayan inanç sistemleri ve Aşırı Beklentiler, Fiziksel Yakınlık, Cinsiyet Farklılıkları ve Farklı Düşünmek alt boyutlarının etkisinin göz önünde bulundurulması,
- Algılanan ebeveyn ilişkisi, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ve evlilik doyumunun bir bütün olarak ele alındığı çalışma sayısının sınırlı sayıda olması bu alanda eksikler ortaya çıkarabileceğinden farklı örneklem grubuyla ve değişkenlerle yeni araştırmaların yapılması,
- Evli bireylerin evlilikleri üzerinde algılanan ebeveyn ilişkilerinin ve akılcı olmayan inançlarının kültürel etkisini derinlemesine değerlendiren nitel tasarımlı çalışmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Adana, F., & Kutlu, Y. (2009). Anne-baba tutumlarının adölesanların kendilik kavramı üzerine etkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(2), 18-23.
- Addis, J., & Bernard, M. E. (2002). Marital adjustment and irrational beliefs. *Journal of rational-emotive and cognitive-behavior therapy*, 20, 3-13.
- Akan, M., Ünal, S., & Güner, H. (2023). Evlilik doyumu kadın ve erkeklerde farklı mı seyreder? *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (44), 513-538.
- Akar, Z. (2022). Lise öğrencilerinde algılanan ebeveyn ilişkisi ile sosyal kaygı düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Akbaş, T., & Erdur Baker, Ö. (2016). Evlilik doyumu ve çocukların duygusal düzenleme becerileri arasındaki ilişki. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 7(45), 34-49.
- Aktan, T., & Asker, H. (2020). Üniversite öğrencilerinde işlevsel olmayan romantik inançlarla çelişik duygulu cinsiyetçiliğin ve ilişki deneyiminin ilişkisi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(3), 635-653.
- Altınok, A., & Hamamcı, Z. (2018). Anne-baba çatışması ile genç yetişkinlerin romantik ilişki doyumu arasındaki ilişkilerin değerlendirilmesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı*, 25(1), 17-28.
- Altunbulak, C., & Aydoğan, İ. (2015). İlköğretim ikinci kademedeki boşanmış ve tam aileye sahip öğrencilerin okul başarıları ve okulda karşılaştıkları problemlerin incelenmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 75-102.
- Amato, P. R. (2006). Marital discord, divorce, and children's well-being: Results from a 20-year longitudinal study of two generations. *Families Count: Effects On Child And Adolescent Development*, 179-202.
- Amato, P. R., & Booth A. (2001). The legacy of parents' marital discord: Consequences for children's marital quality.. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 81(4), 627-638.
- Arıdağ, N. Ç., Erus, S. M., & Seydooğulları, S. Ü. (2019). Eş desteğinin evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş ile ilişkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(71), 1014-1024.
- Aydın, B. (2018). Ergenlerin başarı ve rahatlık ile ilgili bilişsel hatalarının anne-baba davranışları ile ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(3), 1149-1165.
- Aydın, B., & Akbaş, T. (2011). Algılanan Ebeveyn İlişkileri Ölçeği'nin uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 754-773.
- Aytekin, S., & Kalkan, M. (2020). Düşük evlilik doyumunun çocukların davranış sorunlarına etkisi. *Aile Psikolojisi Dergisi*, 12(3), 123-137.

- Balcı Arvas, F., & Hökelekli, H. (2017). Dindarlık ile evlilik doyumu ve evlilikte sorun çözme ilişkisi üzerine bir inceleme. *Journal of Values Education*, 15(34), 129-160
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226-244.
- Baumrind, D. (1991). *The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. Journal of Early Adolescence*, 11(1), 56-95.
- Beck, A. T. (1988). *Love is never enough: How couples can overcome misunderstandings, resolve conflicts, and solve relationship problems through cognitive therapy*. Harper Collins.
- Bedir Akpınarlı, B., & Eryücel, S. (2024). Marital adjustment, spiritual well-being, and locus of control in married couples. *Religions*, 15(11), 1376.
- Berezkei, T., Gyuris, P., & Weisfeld, G. E. (2004). Sexual imprinting in human mate choice. *Proceedings of the Royal Society of London. Series B: Biological Sciences*, 271(1544), 1129-1134.
- Besen, S. (2016). Çocukluk döneminde aile içinde yoğun tartışma ortamını deneyimlemenin, yetişkinlik döneminde kişinin evliliklerinde problem çözmenin ne olan etkisinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Beştav, F. G. (2007). Romantik ilişki doyumu ile cinsiyet, bağlanma stilleri, rasyonel olmayan inançlar ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bett, G., Kiptiony, G., & Sirera, M. (2017). Relationship between demographic characteristics and marital satisfaction for career couples in kericho county, Kenya. *IOSR Journal Of Humanities And Social Science*, 22(12), 53-60.
- Bilge, F., & Arslan, A. (2016). Yetişkinlerin akılcı olmayan düşüncelerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2.16, 23-31
- Bolattekin, A. (2014). Anne-babanın bağlanma stilleri, anne-baba tutumları ve çocuklarındaki davranış problemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bowen, M. (1978). *Family therapy in clinical practice*. Jason Aronson.
- Bowlby, J. (1988). *A secure base: Parent-child attachment and healthy human development*. Basic Books.
- Bozkurt, E. (2014). Evli ve çalışan bireylerin tükenmişlik düzeyleri ile evlilik doyumları arasındaki ilişki. Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Buluş M., & Bağcı, B. (2016). Evlilik doyumu: Aile yılmazlığı ve etkili iletişim becerilerinin rolü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40).

- Candan, G. (2006). 8-11 yaşındaki parçalanmış ve tam aile çocuklarının anne-babalarının kabul ve reddetme davranışını algılayışı. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Canel, A. N. (2012). Evlilik ve aile hayatı. *Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayınları*, İstanbul.
- Cassidy, J., & Berlin, L. J. (1994). The insecure/ambivalent pattern of attachment: Theory and research. *Child development*, 65(4), 971-991.
- Ceyhan, E. (2010). Yetişkin bağlanma stilleri ile evlilik doyumu arasındaki ilişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 109-118.
- Cirhinlioğlu, F. G. (2015). *Çocuk Gelişimi ve Ruh Sağlığı*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Collins, N. L., & Read SJ. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), 644-663.
- Collins, N. L., & Feeney, B. C. (2000). A safe haven: An attachment theory perspective on support seeking and caregiving in intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(6), 1053-1073.
- Cui M., & Fincham F.D. (2010). The differential effects of parental divorce and marital conflict on young adult romantic relationships. *Personal Relationships*, 17(3), 331-343.
- Cui, M., Fincham F.D., & Pasley, B. K. (2008). Young adult romantic relationships: The role of parents' marital problems and relationship efficacy. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34(9), 1226-1235.
- Cui, M., Fincham, F. D., & Durtschi, J. A. (2011). The effect of parental divorce on young adults' romantic relationship dissolution: What makes a difference?. *Personal Relationships*, 18(3), 410-426.
- Çağlayan, Y. İ., & İpek, M. (2019). Çiftlerde bağlanma stilleri, evlilik ile evlilik uyumu ilişkisinin incelenmesi. *Aydın Sağlık Dergisi*, 5(2), 161-180.
- Çağ, P. (2011). Evli bireylerde eş desteği ve evlilik doyumu. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çağ, P., & Yıldırım, İ. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Turkish Psychological Counseling & Guidance Journal*, 4(39).
- Çelik İ., & Deniz, M. E. (2014). Evli bireylerde evlilik doyumunun yordayıcısı olarak evlilikteki atıf biçimleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(1), 189-206.
- Çelik, E., & Arı, R. (2017). Evlilikte karşılıklı kabul, takdir ve evlilik doyumu ilişkisi. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 37(2), 98-114.
- Çelik, E., & Öziş, G. (2016). Algılanan ebeveyn ilişkisi ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 5(2).

- Çiçek, E. (2021) Algılanan ebeveyn ilişki tutumlarıyla çatışma çözüm stilleri ve evlilik doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Yakın Doğu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Lefkoşa.
- Çiftçi, O. (1991). Çocuğun sosyalleşmesinde ailenin rolü. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 2(2).
- Çolak Yılmaz, B., & Parlar, H. (2019). Kadınların evlilikte kullandıkları başa çıkma yöntemleri ile algıladıkları anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi İstanbul örneği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(35), 731-744.
- Çubukçu F., & Korkmaz F. (2020). Evlilikte iletişim becerilerinin evlilik doyumuna etkisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 27(4), 45-58.
- Dam, H. (2008) Öğrencinin okul başarısında aile faktörü. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7(14),75-99.
- David, D., Lynn S. J., & Ellis, A. (2010). Rational and irrational beliefs: Research, theory, and clinical practice. Oxford University Press.
- Demir Solmaz, F. (2002). Lise son sınıf öğrencilerinin kimlik statüleri ile anne-baba tutumlarını algılamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demir, A., Kaya, G., & Öztürk, M. (2019). Evlenme şeklinin algılanan ebeveyn ilişkisi üzerindeki etkisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 25(2), 45–60.
- Demirli, C., & Kendir, M. (2016). Evlilik doyumu üzerinde anne baba tutumunun etkisinin incelenmesi. *Education Sciences*, 11(3), 96-113.
- Demirtaş, A. S. (2020). Lise öğrencilerinde algılanan ebeveyn ilişkileri ile psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Psikoloji Dergisi*, 12(1), 112-128.
- Demirtaş, H. A., & Özgür H. (2018). Aile işlevleri ve evlilik doyumunun çocukların sosyal becerileri üzerindeki etkisi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 85-101.
- Deniz, B. (2020). Ebeveynlerin çocukluk yaşantılarının aile uyumu, evlilik yaşamı ve çocuk yetiştirme tutumları ile ilişkisinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Deniz, M. E., & Hamarta, E. (2010). Bağlanma stilleri ile evlilik uyumu arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10(3), 1031–1051.
- Dennison, R. P., Koerner, S. S., & Segrin, C. (2014). A dyadic examination of family-of-origin influence on newlyweds' marital satisfaction. *Journal Of Family Psychology*,28(3), 429–435.
- Dinç, N. (2018). Evli bireylerin irrasyonel inanışları ile pozitif algıları arasındaki ilişki. Yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Efiliti, E., & Cumgalbekov, A. (2021). Evli çiftlerin evlilik uyumları ile aile ilişkilerinin incelenmesi. Uluslararası Aile ve Değerler Sempozyumu Bildiri Kitabı. Bışkek.
- Eken, Ö. (2019). Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ve ilişki doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ellis, A. (1962). Reason and emotion in psychotherapy. Lyle Stuart.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N., & Alpkan R.L. (2005). Evlilik doyumu. *Düşünen Adam: Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 18(1), 39-47.
- Eskin, M. (2012). Evlilik terapisi için başvuran çiftlerin evlilik doyumu ve evlilik terapisiyle hakkındaki görüşleriyle ilişkili etmenler. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 15(4), 226-237.
- Fışiloğlu H., & Demir, A. (2000). Evlilik uyumu: Cinsiyet, evlilik süresi ve evlilik öncesi tanışma süresi açısından bir değerlendirme. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(45), 99-110.
- Filipović, S., Vukosavljević-Gvozden, T., & Opačić, G. (2015). Irrational beliefs, dysfunctional emotions, and marital adjustment: A structural model. *Journal of Family Issues*, 37 (16), 2333-2350.
- Fisher, S., & Greenberg, R. P. (1996). Freud Scientifically Reappraised: Testing the Theories and Therapy. Wiley, New York.
- Fowers, B. J., & Olson, D. H. (1993). ENRICH Marital Satisfaction Scale: A brief research and clinical tool. *Journal of Family psychology*, 7(2), 176.
- Gerdan, B., & Çamur, G. (2024). Kök aile ilişkisinin bugünkü evlilik yaşantısına etkisi. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 5(1), 1-18.
- Ghoroghi, S., Hassan, S. A., & Baba, M. (2012). Function of family-of-origin experiences and marital adjustment among married Iranian students of University Putra Malaysia. *International Journal Of Psychological Studies*, 4(3), 94.
- Girgin, B., & Şık B. A. (2018). Çatalca'da yaşayan evli bireylerin bağlanma stilleri, romantik kıskançlık düzeyleri ve evlilik doyumları arasındaki ilişki. *Aydın Sağlık Dergisi*, 4(2), 41-54.
- Gönültaş, O., Uzun, K., & Akın M. S. (2021). Ergenlerin aile içi ilişki algılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 391-405.
- Gregory, C. J. (1975). Changes in superstitious beliefs among college women. *Psychological Reports*, 37(3), 939-944.
- Gültekin, D. T., & Parlar, H. (2019). Evlenme biçimi ve evlenme süresi bağlamında evlilik öncesi sürecin kadınlardaki evlilik doyumuna etkisi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, 2(1), 38-56.
- Gültekin, F. (2015). Ergenlerde anne baba ilişkileri ile benlik saygısı ve saldırganlık arasındaki ilişki. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43), 45-59.

- Gümüş, R. (2021). Üniversite öğrencilerinde flört şiddetinin öz anlayış ve algılanan ebeveyn ilişkisinin çeşitli demografik değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Günay, A.R., & Erdem A. (2021). Evlilik uyumu, çocuk yetiştirme tutumu ve aile işlevselliği arasındaki ilişki. *Ekev Akademi Dergisi*, (86), 149-170.
- Güneri, O. Y., Sümer, Z. H. & Yıldırım, A. (1999). Sources of self-identity among Turkish adolescents. *Adolescence*. 34(135), 535-46.
- Güneş, F. (2011). Aile Sosyolojisi. İçinde: Aile, evlilik, akrabalık ve hane. eskişehir: *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınevi*, 28-48.
- Güngör Cihan, H. (2007). Evlilik doyumunu açıklamaya yönelik bir model geliştirme. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güngör, H., & Özdemir, Y. (2014). Kuşaklararası aktarım süreci bağlamında aile içi ilişkilerin evlilik doyumuna etkisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 10(4), 25–38.
- Gürbüz, F. (2021). İlişkilere yönelik akılcı olmayan inançların kök aile deneyimlerinin fonksiyonelliği ile anne babaya bağlanmanın evlilik doyumuna ile olan ilişkisinde aracı rolü. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gürsoy, F., & Kalkan, M. (2018). Evli bireylerde evlilik uyumu, iletişim ve problem çözme becerileri arasındaki ilişki. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 8(50), 23-36.
- Gürsoy, F., Kaya, A., & Öztürk, E. (2018). Evlilikte iletişim kalitesinin evlilik doyumuna etkisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 21(3), 45-60.
- Güven, N. (2005). İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve evlilikte problem çözme becerilerinin evlilik doyumuna ile ilişkisi. Yüksek lisans tezi Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güven, T. (2010). Eşler arası şiddete yönelik nedensellik-sorumluluk yüklemeleri ve evlilik doyumuna. Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hamamcı, Z., & Bağcı, C. (2017). Analyzing the relationship between parent's irrational beliefs and their children's behavioral problems and family function. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 16(3), 733–740.
- Hamarta, E., Arslan, C., Saygın, Y., & Özyeşil, Z. (2009). Benlik saygısı ve akılcı olmayan inançlar bakımından üniversite öğrencilerinin stresle başa çıkma yaklaşımlarının analizi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7(18), 25-42.
- Haylı, R. G., Durmuş, E., & Kış, A. (2017) Evlilik doyumunun evlenme biçimi açısından incelenmesi: Bir meta-analiz çalışması. *Electronic Turkish Studies*, 12(28).
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987) Romantic love conceptualized as an attachment process. *J Pers Soc Psychol*. 52(3), 511-24.

- Heider, F. (1958). *The Psychology of İnterpersonal Relations*. Wiley.
- Herdem, F.S., & Bozgeyikli, H. (2013). İlköğretime devam eden parçalanmış ve tam aile çocuklarının rehberlik ihtiyaçlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 7-35.
- Holmes, B. M. (2002). Romantic ideals and mate preferences: A look at how they influence relationship quality. *Personal Relationships*, 9(3), 345–363.
- Johnson, M. K., & Wahl, M. (2004). The relationship between parental conflict and children's future romantic relationships. *Journal Of Family Psychology*, 18(3), 361–372.
- Jose, O., & Alfons, V. (2007). Do demographics affect marital satisfaction?. *Journal Of Sex & Marital Therapy*, 33(1), 73-85.
- Jouriles, E.N., Murphy, C.M., & O'Leary, K.D. (1989). Interspousal aggression, marital discord, and child problems. *J Consult Clin Psychol*, 57(3):453-5.
- Kahvecioğlu, C. (2014). Eş seçiminin, terk edilme şeması, baskın nöral sistemler, evlilik mitleri ve bağlanma stilleri açısından incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kalkan, M. (2002). Evlilik ilişkisini geliştirme programının, evlilerin evlilik uyum düzeyine etkisi. Doktora tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Kalkan, M., & Ersanlı, E. (2009). Evlilik ilişkilerinde empati ve benlik saygısının evlilik uyumuna etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9(2), 629-638.
- Kalkan, M., & Kaya, A. (2007). Yaş, evlilik süresi ve evlilik doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 8(29), 45–57.
- Kaplan, K. (2016). Evli bireylerde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların, evlilik doyumuna ve psikolojik iyi oluş durumuna etkisinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karabulut, G. (2020). Üniversite öğrencilerinin algıladıkları ebeveyn ilişkileri ile psikolojik sağlamlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Karaca, A., & Arslan, C. (2017). Çocukluk dönemi yaşantılarının evlilik doyumu üzerindeki etkisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 33(2), 45–60.
- Karaca, S. (2018). Evlenme şekli ve ebeveyn ilişkisi algısı arasındaki ilişki. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 14(1), 77–90.
- Karahan, T. F. (2011). Eşler arası olumlu tutumların evlilik doyumu üzerindeki etkileri. *Aile ve Toplum Dergisi*, 7(25), 33-45.
- Karahan, T.F. (2007). Evlilik ve aile yaşamına yönelik bir eğitim programının evlilik uyumu üzerindeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(1), 187-210.
- Karataş, Z., & Arı, R. (2019). Evlilik doyumu ve çocuklarda davranışsal sorunlar: Ebeveyn görüşleri. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 39(1), 43-59.

- Kaya, A. G., & Buğa, A. (2021). Anne babaların ebeveyn davranışlarının ve evlilik doyumlarının incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 21(51), 371-410.
- Kaynak Malatyalı, M., & Büyüksahin Sunal, A. (2020). Evli çiftlerde bağlanma boyutları ile evlilik doyumu arasındaki ilişkide evlilik gücünün aracı rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 35(85), 65-78
- Kılıçarslan, İ., & Can, F. (2021). Genç yetişkinlerde romantik ilişkide akılcı olmayan inançlar, stresle başa çıkma tarzları ve erken dönem uyumsuz şemalar arasındaki ilişkinin incelenmesi. *International Journal of Economics Administrative and Social Sciences*, 4(2), 118-141.
- Kırman, A., & Doğan, Ö. (2017). Anne-baba çocuk ilişkileri: bir meta-sentez çalışması. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 4(1), 28-49.
- Kochanska, G., & Aksan, N. (2006). Children's conscience development: A neurobehavioral approach. *Developmental Psychology*, 42(1), 137-151.
- Korkulu, A. (2019). Anne baba tutumunun eş seçiminde sınırlandırıcı inançlar ile ilişkisi. Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Korkut Owen, F. (2015). Bilişsel davranışçı yaklaşıma göre işlevsel olmayan düşünceler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(44), 12-21.
- Köse, S., Çetinkaya, R., & Gündüz, B. (2021). Bilişsel davranışçı psikoterapi: Bir derleme çalışması.
- Küçükarslan, M., & Gizir, C. A. (2014). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Psychological Counseling And Guidance Journal*, 5(42).
- Lantz, S. E., Kaur, J., & Ray, S. (2022). *Freud's Developmental Theory*. StatPearls. National Center for Biotechnology Information.
- Mert, A., & Altunsu Sönmez, Ö. (2025). Evli çiftlerde evlilik uyumuna, evlilik çatışması ve çatışma çözüm stillerinin etkisi. *Journal off Academşc Social Science Studiesi* 18(103), 301-322.
- Mikulincer, M., & Shaver P. R. (2007). *Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change*. Guilford Press.
- Minuchin, S. (1974). *Families and Family Therapy*. Cambridge, MA, Harvard University.
- Nar. Ö. H., Topkaya, N., Şahin, E. (2022). Romantik ilişki yaşayan bireylerde ilişki doyumunun yordayıcıları: İlişkiye özgü akılcı olmayan inançlar ve bilişsel esneklik. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 5(1), 1-28.
- Nazlı, B., & Altunsu Sönmez, Ö. (2024). Evlilik doyumunu belirleyen bağlanma stilleri ve duygusal zekâ: Evli öğretmenler üzerine bir inceleme. *Journal of Academic Social Science Studies*, 17(101), 357-370.

- Öcal Yüceol, S. E. (2016). Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar ile ilişki doyumu ve romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişkiler. Yüksek lisans tezi İstanbul Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öngider, N. (2013). Boşanmanın çocuk üzerindeki etkileri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5(2), 140-161.
- Öselemiş, F. E., & Türkdoğan T. (2024). Kök aile işlevselliği, benlik ayrımlaşması ve ilişki doyumu: Nişanlı ve evli bireylerde bir aracılık modeli. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (62), 405-431.
- Özdemir, O., Özdemir, P. G., Kadak, M. T., & Nasıroğlu, S. (2012). Kişilik gelişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 566-589.
- Özdemir, Y., & Bayraktar, F. (2017). Aile içi ilişki kalitesinin çocukların duygusal güvenlik algısı ve sosyal uyumu üzerindeki etkisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 30(2), 101-115.
- Özen S. (1990). Aile kurumuna bazı sosyolojik yaklaşımlar, aile yazıları: Temel kavramlar, yapı ve tarihi süreç. *Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırmaları Kurumu Yayınları*.
- Öziş, G. (2016). Evlilik yaşam doyumunun algılanan ebeveyn ilişkisi, psikolojik dayanıklılık ve dinsel inanç gücü açısından incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Öztahtacı, D. (2017). Evli kadınlarda evlilik doyumu, yetişkin bağlanma stilleri ve depresyon düzeyinin ilişkisinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Öztürk, Ö. (2019). Erken dönem uyumsuz şemalar, algılanan ana-babalık biçimleri ve duygu düzenlemenin psikolojik iyi oluşu yordama gücünün incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Parlar, H., & Akgün, Ş. (2018). Evlilikte bilinçli farkındalık, evlilik doyumu ve problem çözme becerileri ilişkilerinin incelenmesi. *APJEC- Academic Platform Journal of Education and Change*, 1(1), 11-21.
- Pekel Uludağlı, N., & Akbaş, G. (2019). Evlilik ile çocuk sahibi olmaya ilişkin sosyal saat algısı ve evlilik doyumu. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 42, 183-219.
- Polat, D. (2019). Evli bireylerin evlilik uyumları aldatma eğilimleri ve çatışma eğilimleri arasındaki ilişkilerin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Polat, R., & Tümkaya, S. (2010). Sosyal destek, ekonomik durum ve aile etkisinin evlilik doyumu üzerindeki rolü. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 23-34.
- Rholes, W. S., Simpson, J. A., & Friedman, M. (2006). Avoidant attachment and the experience of emotions during conflicts. *Journal of Personality and Social Psychology*, 91(2), 245-260.

- Romans, J. S., & DeBord, J. (1995). Development of the relationship beliefs questionnaire. *Psychological Reports*, 76(3), 1248-1250.
- Rushton, J. P., & Nicholson, I. R. (1988). Genetic similarity theory, intelligence, and human mate choice. *Ethology and Sociobiology*, 9(1), 45-58.
- Sabatelli, R. M., & Bartle Haring, S. (2003). Family-of-origin experiences and adjustment in married couples. *Journal of Marriage and Family*, 65(1), 159-169.
- Safaei, S., & Khodabakhshi, A. (2012). A Study Of Sociological Factors Of Superstitions.
- Sancaktar, N. (2016). Yeni evlenen ve uzun süredir evli olan çiftlerin evlilikte problem çözme becerisi düzeylerinin öznel iyi oluş ve evlilik doyumu düzeyleri ile ilişkisinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Saraç, A., Hamamcı, Z., & Güçray, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunun yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43), 69-81.
- Sarı, T. (2008). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, bağlanma boyutları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler. Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sarı, T. (2012). Evli bireylerin ebeveyn algıları, otomatik düşünceleri ve bağlanma stillerinin evlilik doyumu ile ilişkisi. Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sarı, T., & Korkut Owen, F. (2015). Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği'nin geliştirilmesi. *Journal of Human Sciences*, 12(1), 255-276
- Sarı, T., & Korkut Owen, F. (2016). Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların ve bağlanma boyutlarının ilişki doyumu üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(37), 204-216.
- Sarı, T., & Owen, FK. (2016). Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların ve bağlanma boyutlarının ilişki doyumu üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(37), 204-216.
- Schumm, W. R., Webb, F. J., & Bollman, S. R. (1998). Gender and marital satisfaction: Data from the national survey of families and households. *Psychological Reports*, 83(1), 319-327.
- Sezer, Ö., & Yıldırım, O. (2018). Üniversite öğrencilerinin algılanan anne baba tutumlarına göre kendilerini değerlendirmeleri ve kardeş ilişkilerinin incelenmesi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 1(1), 86-117.
- Sezer, Y. Ö. (2010). Ergenlerin kendilik algılarının anne baba tutumları ve bazı faktörlerle ilişkisi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 1-19.

- Shermer, M. (2002). Why people believe weird things. New York: Henry Holt And Company.
- Simon, V. A., & Furman, W. (2010). Interparental conflict and adolescents' romantic relationship conflict. *Journal Of Research on Adolescence: The Official Journal of The Society For Research on Adolescence*, 20(1), 188–209.
- Simpson, J. A. (1990). Influence of attachment styles on romantic relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59(5), 971–980.
- Sinanoğlu, A.F. & Sinanoğlu, A. 2012. 21. Yüzyıl Malatya'sında Batıl İnançlar. *Türklük Bilimi Araştırmaları*. 31: 239-257.
- Sjorup, L. & Christensen, H. R. (2009). *Pieties Gender*. Netherlands: Koninklijke Brill.
- Story, L. B., Karney, B. R., Lawrence, E., & Bradbury, T. N. (2004). interpersonal mediators in the intergenerational transmission of marital dysfunction. *journal of family psychology: JFP: Journal Of The Division of Family Psychology of The American Psychological Association (Division 43)*, 18(3), 519–529.
- Sümer, N., & Güngör, D. (1999). Yetişkin bağlanma stillerinin romantik ilişkilerdeki çatışma çözme davranışları üzerine etkileri. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(44), 35–52.
- Şahan B., ve Kahtalı B. (2021). Konuşma kaygısında ebeveyn tutumları, akılcı olmayan inançlar, toplumsal onay ihtiyacı ve özgüvenin rolü/ konuşma kaygısı üzerinde anne baba tutumları, akılcı olmayan inançlar, sosyal onay ihtiyacı ve benlik saygısının rolü. *Avrupa Alternatif Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 6 (1).
- Şahin, H. (2017). Evli bireylerin otomatik düşünce kalıplarının evlilik uyumu üzerindeki etkisi. Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şahin, R. (2020). Romantik ilişkilerde ebeveyn modeli: algılanan ebeveyn ilişkisi ile evlilik doyumu arasındaki bağlantılar. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 10(3), 120–134.
- Şendil, G., & Korkut, Y. (2008). Evli çiftlerdeki çift uyumu ve evlilik çatışmasının demografik özellikler açısından incelenmesi. *Psikoloji Çalışmaları*, 28, 15-34.
- Şenol, F., & Yıldırım, M. (2020). Ebeveyn evlilik doyumu ile çocukların biyopsikososyal gelişimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 1278-1295.
- Şentürk, E. (2018). Evlilikte özyetkinlik, ebeveyn özyetkinliği, bilişsel duygu düzenleme ve evlilik doyumu arasındaki ilişki. Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Şentürk, Ü. (2012). Parçalanmış aile çocuklarının eğitimdeki başarı/başarısızlık durumu (Malatya örneği 2006). *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 7(29), 105-126.
- Tanhan, F. (2014). Öğretmenlerde irrasyonel inançlar ile cinsiyet ve depresyon ilişkisinin incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (28), 55-73.

- Taş, M. U. (2020). Kadınlarda cinsel mitler, evlilikte güç algısı ve evlilik doyumu. Yüksek lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Taşköprü, M. (2013). Evlilik doyumu ile problem çözme becerileri, stresle başa çıkma ve evlilik süresi arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, İstanbul Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tatarhan, M. (2024). Evli olmayan bireylerin algılanan ebeveyn ilişki tutumları, evlilik rol beklentileri ve evlilik kaygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya.
- Terzi İlhan, S., & Işık, Ş. (2022). Düşük yapmış evli kadınların bağlanma yaralanmaları ile ilişki doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 74-89.
- Tezer, E. (1996). Evlilik ilişkisinden sağlanan doyum: evlilik yaşamı ölçeği. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(7), 1.
- Thibaut, J. W., & Kelley, H. H. (1959). The social psychology of groups. New York: Wiley.
- Tikdari Nejad, A. & Khezri Moghadam, N. (2017). Rasyonel-duygusal davranış terapisine dayalı çiftlerde mantıksız inançlar ve evlilik çatışmaları arasındaki ilişki. *Hasta Güvenliği ve Kalite Geliştirme Dergisi*, 5 (2), 526-530.
- Timm, T. M., & Keiley, M. K. (2011). The effects of differentiation of self, adult attachment, and sexual communication on sexual and marital satisfaction: A Path Analysis. *Journal Of Sex & Marital Therapy*, 37(3), 206-223.
- Tosun, C. & Yazıcı, H. (2021). Algılanan ebeveyn ilişki tutumları ile romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların evlilik rol beklentileri üzerindeki etkisi: geleneksel mi, eşitlikçi mi? *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 32(1), 173-188.
- Tunçel, C. (2014). Cinsiyet, meslek grubu, yaş ve eğitim düzeyi değişkenlerinin, bireylerin batıl inançlara sahip olma düzeyleri üzerindeki etkileri. Yüksek lisans tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Turner, L. A., & Langhinrichsen-Rohling, J. (2011). Attachment, relationship beliefs, and partner-specific assertiveness and psychological aggression among college students. *Partner abuse*, 2(4), 387-403.
- Tutarel Kışlak, Ş., & Çabukça, F. (2002). Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. *Sosyal Politika çalışmaları Dergisi*, 5(5).
- Tutarel Kışlak, Ş. (2004). Evlilik ilişkilerinde doyumun yordayıcıları olarak cinsel uyum ve iletişim becerileri. *Aile ve Toplum Dergisi*, 6(21), 31-42.
- Tuzcu, A. (2017). Evli bireylerde kişilik özelliklerinin evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.
- Tükel, M. (2018). Evli bireylerin evlilikte problem çözme becerilerinin duygusal zekâ ve algılanan ebeveyn ilişkisi yönünden incelenmesi. Yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Tüzemen, A. & Özdağoğlu, A. (2010). Doktora öğrencilerinin eş seçiminde önem verdikleri kriterlerin analitik hiyerarşi süreci yöntemi ile belirlenmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 21(1), 215-232.
- Uğur, E. (2012). Evlilik doyumunu etkileyen faktörlerin çok değişkenli analizi. *Aile Psikolojisi Dergisi*, 3(1), 45-59.
- Urgancı, Ç., & Eker, E. (2018). İstanbul 112 acil sağlık hizmetleri çalışanlarının mesleki tükenmişlik düzeyleri ve algılanan stresle başa çıkmada evlilik doyumunu yordamlama gücü. *Aydın İnsan ve Toplum Dergisi*, 4(2), 35-60.
- Üncü, S. (2007). Duygusal zekâ ve evlilik doyumu ilişkisi. Yüksek lisans tezi, Ankara üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Üngüder, A. (2017). Bireylerin romantik ilişkilerindeki mutluluk düzeyleri ile ilişkilerine yönelik inançları ve yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Bursa.
- Yalçın, B. M ve Karahan, T.F (2007). Çift iletişim programının evlilik uyumuna etkileri. *Amerikan aile hekimliği kurulu dergisi*, 20, 36-44.
- Yalçın, İ., & Tanrikulu, S. (2017). Ebeveyn evliliği algısının bireylerin romantik ilişki tutumları üzerindeki etkisi: bir yol analizi çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 20(39), 23-37.
- Yalçın, S., & Uğur, H. (2020). Çocuklukta yaşanan psiko-duygusal çatışmaların evlilik doyumuna etkisi. *Psikoloji ve Yaşam Dergisi*, 12(1), 67-83.
- Yanar Güngör, Z. (2019). Evli Bireylerde yaşam doyumunun yordayıcısı olarak evlilik doyumu ve bağlanma boyutları. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Yavuzer, H. (2019). *Çocuk psikolojisi*. Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H., & Uçanok, Z. (2015). Evlilik doyumu ve aile işlevselliğinin çocukların psikolojik sağlamlık düzeyine etkisi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 22(1), 17-26.
- Yıldırım, A., & Demir, A. (2013). Evlilik doyumu: Yatırım modeli çerçevesinde bir değerlendirme. *Aile ve Toplum Dergisi*, 9(4), 73-86.
- Yıldız, M. A., & Baytemir, K. (2016). Evli bireylerde evlilik doyumu ile yaşam doyumu arasındaki ilişkide benlik saygısının aracılığı. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1).
- Yıldız, M. A., & Duy, B. (2015). Kök aile ilişkileri ve evlilik doyumu arasındaki ilişkide iletişim örüntülerinin aracılık rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(44), 25-40.
- Yıldız, M. A., & Duy, B. (2019). Evlilikte duygusal destek ve yakınlığın evlilik doyumu üzerindeki rolü. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 875-889.

- Yıldız, M. A., & Tanrıkulu, M. (2012). Yaş ve evlilik doyumu: Farklı yaş gruplarının karşılaştırılması. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 32(1), 75–91.
- Yılmaz, B. (2021). Evlilik biçimi ile aile içi ilişkiler arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 23–35.
- Yılmaz, B. (2021). Romantik ilişki doyumunun yordacıları olarak çocuklukta onaylamayan çevre, rasyonel olmayan inançlar ve empati düzeyi. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, B., Yüksel, M. M., & Muezzin, E. E. (2023). Beliren yetişkinlik döneminde akılcı olmayan inançlar, bilişsel çarpıtmalar, öz yeterlilik ve ilişki doyumunun incelenmesi. *Uluslararası Beşerî Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 9(19), 1-22.
- Yılmaz, E. H. (2022). Algılanan ebeveyn tutumları ile duygusal dışavurum düzeyleri arasındaki ilişki. Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, H., & Büyükcebeci, A. (2019). Bazı pozitif psikoloji kavramları açısından helikopter ebeveyn tutumlarının sonuçları. *Türk Psikolojik Danışmanlık ve Rehberi Dergisi*, 9(54), 707-744.
- Yılmaz, K. (2018). Anne baba tutumlarının ergenlerde benlik saygısına etkisi. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Yılmaz, Y., & Bayraktar, D. (2021). Türkçe Sözlük'te evlilik kavramlarının köken bakımından tasnifi. *Rumeli Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* (9), 19-34.
- Zhumgalbekov, A., & Efilti, E. (2023). Evli bireylerin evlilik uyumu ve yaşam doyumunun incelenmesi. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 1-15.

EKLER

EK-1: Tanıtıcı Bilgi Formu

1.	Yaşınız:
2.	Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek
3.	Eğitim düzeyiniz: () İlkokul () Ortaokul () Lise () Lisans () Lisansüstü
4.	Gelir düzeyiniz: () Geliri giderinden az () Geliri giderine eşit () Geliri giderinden fazla
5.	Eşinizle nasıl evlendiniz? () Görücü usulü () Severe/Flört ederek
6.	Kaç yıllık evlisiniz?
7.	Kaçıncı evliliğiniz? () İlk () İkinci () Üç ve üzeri
8.	Çocuğunuz var mı? () Evet () Hayır
9.	Nasıl bir ailede büyüdünüz? () Çekirdek () Geniş () Parçalanmış (anne veya baba birinin ölü, anne baba boşanmış)
10.	Anne ve Babanızın ilişkisini nasıl tanımlarsınız? () Sıcak, ilgili ve birbirlerine karşı sevgilerini gösterirlerdi. () Sürekli evde çatışmalar ve anlaşmazlıklar olurdu. () Babam anneme fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı. () Annem babama fiziksel, duygusal ve psikolojik şiddet uygulardı. () Birbirlerine şiddet göstermezlerdi ama sevgide göstermezlerdi.

EK-2: Algılanan Ebeveyn İlişkisi Ölçeği

Algılanan Ebeveyn İlişkisi Ölçeği	ANNE				BABA			
Eşiyle ilişkisinde.....	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılıyorum	Biraz Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılıyorum	Biraz Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Her şeyin doğrusunu bildiğini iddia eder.	0	1	2	3	0	1	2	3
2. Dediklerinin olması konusunda ısrarcıdır.	0	1	2	3	0	1	2	3
3. Dediklerinden ve bildiğinden şaşmaz.	0	1	2	3	0	1	2	3
4. Eşiyle arasında yaşadığı sorunları önemsemez.	0	1	2	3	0	1	2	3
5. Eşinin sıkıntılarına duyarsız kalır.	0	1	2	3	0	1	2	3
6. Eşinin fikirlerini önemsemez.	0	1	2	3	0	1	2	3
7. Eşi yeni kıyafet aldığında fark etmez.	0	1	2	3	0	1	2	3
8. Eşi hastalandığında ilgilenmez.	0	1	2	3	0	1	2	3
9. Eşinin ihtiyaç ve isteklerini anlamaz.	0	1	2	3	0	1	2	3
10. Gün içinde eşinin zamanının nasıl geçtiğini hiç sormaz.	0	1	2	3	0	1	2	3
11. Eşinin başardığı hiçbir işi takdir etmez.	0	1	2	3	0	1	2	3
12. Eşini ilgili bir şekilde dinlemez.	0	1	2	3	0	1	2	3
13. Sorunlardan dolayı eşinin incinmesinden aşırı kaygılanır.	0	1	2	3	0	1	2	3
14. Eşinin zor şeyler yapmasına izin vermez.	0	1	2	3	0	1	2	3
15. Eşinin hep zararsız insanlarla ilişki kurmasını ister.	0	1	2	3	0	1	2	3
16. Eşine yardımcı olamadığında kendini huzursuz hisseder	0	1	2	3	0	1	2	3
17. Eşi mutsuz olduğunda çok endişelenir.	0	1	2	3	0	1	2	3

EK-2 (devam): Algılanan ebeveyn ilişkisi ölçeği

18. Eşi sorun yaşadığında hemen müdahale etmeye çalışır.	0	1	2	3		0	1	2	3
19. Onun için eşi ilişkinin önemli bir parçasıdır.	0	1	2	3		0	1	2	3
20. Eşine saygı gösterir.	0	1	2	3		0	1	2	3
21. Eşiyle birlikte zaman geçirebilir.	0	1	2	3		0	1	2	3
22. Eşine özen gösterir.	0	1	2	3		0	1	2	3
23. Eşiyle olan ilişkisini ilgilendiren konulara duyarlıdır.	0	1	2	3		0	1	2	3
24. Eşinin değerli olduğunu hissettirir	0	1	2	3		0	1	2	3
25. Evliliğin devamı için gereken çabayı gösterir	0	1	2	3		0	1	2	3
26. Eşini arkadaşlarına tanıtırken gururlanır.	0	1	2	3		0	1	2	3
27. Eşinin tercihlerine saygı duyar.	0	1	2	3		0	1	2	3
28. Eşinin haklarına ve değerlerine önem verir.	0	1	2	3		0	1	2	3
29. Eşinin siyasal ve sosyal tercihlerine saygı duyar.	0	1	2	3		0	1	2	3
30. Eşinin fikirlerini söylemesine müsaade eder.	0	1	2	3		0	1	2	3
31. Eşi olmadan bir şey yapamaz.	0	1	2	3		0	1	2	3
32. Kendiyle ilgilenmek yerine eşiyle ilgilenmeyi tercih eder.	0	1	2	3		0	1	2	3
33. Eşiyle ilgilenmekten arkadaşlarına vakit ayıramaz.	0	1	2	3		0	1	2	3
34. Eşiyle çok fazla ilgilendiği için diğer işlerini hep aksatır	0	1	2	3		0	1	2	3
35. Eşinin kendisini terk edeceğinden çok kaygılanır.	0	1	2	3		0	1	2	3
36. İş dışında eşi olmadan hiçbir yere gitmek istemez.	0	1	2	3		0	1	2	3
37. Eşinin onayı olmadan bir şey yapmak istemez.	0	1	2	3		0	1	2	3

EK-3: Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Envanteri

	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Birlikte olduğum kişi benimkilerden farklı düşünceler taşır ve bunu rahatlıkla ifade ederse bu hoşuma gider.	1	2	3	4	5
2. Birlikte olduğum kişi benimle herhangi bir konuda zıt fikirlerini tartışırsa buna dayanmam.	1	2	3	4	5
3. Ben ve birlikte olduğum kişi farklı düşünüyorsak, ilişkimizin iyi gitmediğini ve bitebileceğini düşünürüm.	1	2	3	4	5
4. Olaylar hakkında aynı şekilde düşünmüyorsak bu ilişkinin yürütülmesi anlamsızdır.	1	2	3	4	5
5. Birlikte olduğum kişinin benim bütün duygularımı anlamasını beklerim	1	2	3	4	5
6. Eğer birlikte olduğum kişi benim duygularımı kendiliğinden anlamazsa, bu benim için hayal kırıcı olur.	1	2	3	4	5
7. İlişki içinde olan insanlar sanki birbirlerinin zihinlerini okuyormuşçasına birbirlerinin ihtiyaçlarını anlarlar ve duyarlıdırlar.	1	2	3	4	5
8. Birlikte olduğum kişinin duygularıma karşı son derece duyarlı olması ve değişen ihtiyaçlarımı kendiliğinden fark etmesi benim için çok önemlidir.	1	2	3	4	5
9. Birlikte olduğum kişi ben ona anlatmadan ne düşündüğümü ve hissettiğimi anlayabilmelidir.	1	2	3	4	5
10. Birlikte olduğum kişi her zaman benim düşündüğümü ben söylemesem de bilmelidir.	1	2	3	4	5
11. Kadın ve erkek muhtemelen karşı cinsi hiçbir zaman yeteri kadar anlayamayacaktır.	1	2	3	4	5
12. Kadın ve erkek arasındaki biyolojik farklılıklar çiftler arasındaki sorunların temel sebebidir.	1	2	3	4	5
13. Çiftler arasındaki en önemli sorunlardan biri kadın ve erkeğin farklı duygusal ihtiyaçlara sahip olmasıdır.	1	2	3	4	5
14. Birlikte olduğum kişiyi görür görmez heyecanlanmazsam bu ona karşı derin duygular beslemediğim anlamına gelir.	1	2	3	4	5
15. Yakın fiziksel temas asla evlilikten önce yaşanmamalı, yaşanıyorsa o ilişki evliliğe gitmez.	1	2	3	4	5
16. Eğer birlikte olduğum kişi beni gerçekten seviyorsa benden başkalarıyla arkadaşlık etmekten zevk almamalı.	1	2	3	4	5
17. Birlikte olduğum kişi dışında çok sayıda arkadaşım ve serbest zaman etkinliklerim olursa bu ilişkimin iyi gitmediğini gösterir.	1	2	3	4	5
18. Birlikte olduğum kişi bensiz serbest zaman etkinliklerinde bulunmak isterse bu beni yeterince sevmediğini gösterir.	1	2	3	4	5

EK-3 (devam): Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Envanteri

19. Birlikte olduğum kişi her sosyal faaliyete benimle katılmayı istemeli.	1	2	3	4	5
20. Birlikte olduğum kişinin karşı cinsten sosyal arkadaşları olması benimle mutlu olmadığı gösterir.	1	2	3	4	5
21. Birlikte olduğum kişi benimle beraberken her zaman kendini mutlu hissetmeli.	1	2	3	4	5
22. Birlikte olduğum kişi beni çok sevse bile bütün zamanını benimle geçirmek istememesi doğaldır.	1	2	3	4	5
23. Birlikte olduğum kişi bana gittiği yerler ve yaptıkları hakkında ben ona sormadan bilgi vermesini beklerim.	1	2	3	4	5
24. Birlikte olduğum kişi benim istediğim bir şeyi kendisi istemese bile beni mutlu etmek için yapmasını beklerim.	1	2	3	4	5
25. Birlikte olduğum kişiyle konuştuğum zaman bütün yorgunluğum, üzüntüm bitmeli.	1	2	3	4	5
26. Birlikte olduğum kişi bana ihtiyacı olduğu her zaman yanında olmalıyım.	1	2	3	4	5
27. Birlikte olduğum kişi ben her istediğimde/ihtiyaç duyduğumda benim yanımda olabilmeli.	1	2	3	4	5
28. Birlikte olduğum kişiyle her zaman her türlü duygumu ve düşüncemi paylaşmalıyım.	1	2	3	4	5
29. Birlikte olduğum kişi benimle maddi ve manevi her şeyini paylaşmalı.	1	2	3	4	5
30. Eğer birlikte olduğum kişi ilişkiye ciddi yaklaşıyorsa asla yakın fiziksel temas teklif etmez.	1	2	3	4	5

EK-4: Evlilik Yaşamı Ölçeği

1. Evlilikten beklediklerimin çoğu gerçekleşti.

() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum ()
Kesinlikle katılıyorum

2. Evliliğimizdeki engellerin aşılamaz olduğunu düşünüyorum.

() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum ()
Kesinlikle katılıyorum

3. Evliliğimizi çok anlamlı buluyorum.

() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum ()
Kesinlikle katılıyorum

4. Evliliğimizde giderek eksilen heyecan beni rahatsız ediyor.

() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum ()
Kesinlikle katılıyorum

5. Evliliğimiz zaman zaman bana bir yük gibi geliyor.

() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum ()
Kesinlikle katılıyorum

6. Huzurlu bir ev yaşamım var.

() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum ()
Kesinlikle katılıyorum

7. Evliliğimiz her geçen gün daha iyiye doğru gitti.

() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum ()
Kesinlikle katılıyorum

8. Bizim ilişkimiz ideal bir karı-koca ilişkisidir.

() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum ()
Kesinlikle katılıyorum

9. Eşim benim için aynı zamanda iyi bir arkadaşır.

() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum ()
Kesinlikle katılıyorum

10. Baş başa kaldığımız zaman benim canım hiç sıkılmaz.

() Kesinlikle katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle katılıyorum

EK-5: Etik Kurul Onayı

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Sayı : E-34183927-000-00000903396

Konu : Başvurunuz Hk.

Sayın: Tuba YILMAZ

“Evli Bireylerin Algıladıkları Ebeveyn İlişkileri ile Romantik İlişkide Akılcı Olmayan İnançları ve Evlilik Doyumları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi” başlıklı 2023/07-20 protokol numaralı başvuru 26.12.2023 tarihli toplantıda kurulumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere **uygun olduğuna** toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Necmettin AYGÜN
Aksaray Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurul
Başkanı

Ek: İnsan Araştırmaları Etik Kurul Kararı

Evrakın elektronik imzalı suretine <https://e-belge.aksaray.edu.tr> adresinden d8f55ce4-c21f-48c4-8d10-f6524ca4ea8a kodu ile erişebilirsiniz.

Bu Belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: D8F55CE4-C21F-48C4-8D10-F6524CA4EA8A Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/aksaray-universitesi-ebys>

Adres: tarih Bölümü

Telefon No: 2882194 Faks No: 2882125

e-Posta: naygun@aksaray.edu.tr İnternet Adresi:

<https://www.aksaray.edu.tr/>

KEP Adresi:

Ayrıntılı bilgi için: Necmettin AYGÜN

Profesör

Telefon No: 2882194

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAY FORMU

“Evli Bireylerin Algıladıkları Ebeveyn İlişkileri İle Romantik İlişkide Akılcı Olmayan İnançları Ve Evlilik Doyumları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi” isimli bir proje/araştırmada yer almak üzere davet edilmiş bulunmaktasınız. Bu çalışma, araştırma amaçlı olarak yapılmaktadır. Proje/Araştırma'ya katılma konusunda karar vermeden önce Proje/Araştırma'nın neden ve nasıl yapıldığını, sizinle ilgili bilgilerin nasıl kullanılacağını, Proje/Araştırma'nın neler içerdiğini, olası yararlarını, risklerini ve rahatsızlıklarını bilmeniz önemlidir. Lütfen aşağıdaki bilgileri dikkatlice okumak için zaman ayırın. Proje/Araştırma hakkında tam olarak bilgi sahibi olduktan sonra ve sorularınız cevaplandıktan sonra eğer katılmak isterseniz sizden bu formu imzalamanız istenecektir.

a. Proje/Araştırma'nın amaçları ve dayanağı nelerdir, benden başka kaç kişi bu Proje/Araştırma'ya katılacak?

b. Bu Proje/Araştırma'ya katılmalı mıyım? (Bu bölüm aynen korunacaktır)

Bu Proje/Araştırma'da yer alıp almamak tamamen size bağlıdır. Eğer katılmaya karar verirsiniz bu yazılı bilgilendirilmiş olur formu imzalanmak için size verilecektir. Şu anda bu formu imzalarsanız bile istediğiniz herhangi bir zamanda bir neden göstermeksizin Proje/Araştırma'yı bırakmakta özgürsünüz.

c. Bu Proje/Araştırma'ya katılırsam beni neler bekliyor?

d. Proje/Araştırma'nın olası riskleri ve yan etkileri nelerdir, göreceğim olası bir zarar durumunda ne yapılacak?

Bu başlık altında aşağıdaki bilgiler yer almalıdır:

- Görülebilecek komplikasyonlar
- Ortaya çıkabilecek komplikasyonların tedavi edilebilirliği
- Proje/Araştırma'dan dolayı katılımcının göreceği olası bir zararda veya yan etkide bunun sorumluluğunun ve giderilmesi için gerekli her türlü tıbbi müdahalenin yapılacağını; bu konudaki tüm harcamaların üstlenileceğini belirtiniz.

- Muhtemel zarar durumunda gönüllünün veya yakınının bilgi için ilişki kuracağı kişinin ismini veriniz.

e. Proje/Araştırma'da yer almamın yararları nelerdir?

f. Bu Proje/Araştırma'ya katılmamın maliyeti nedir? (Bu bölüm aynen korunacaktır)

Proje/Araştırma'ya katılmakla parasal yük altına girmeyeceksiniz ve size de herhangi bir ödeme yapılmayacaktır.

g. Kişisel bilgilerim nasıl kullanılacak? (Bu bölüm aynen korunacaktır)

Proje/Araştırmadaki araştırmacılar; kişisel bilgilerinizi, fotoğraflarınızı araştırmayı ve istatistiksel analizleri yürütmek için kullanacaktır ancak kimlik bilgileriniz ve fotoğraflarınız çalışma boyunca-sonrasında araştırmacılar tarafından gizli tutulacaktır. Proje/Araştırma'nın sonunda, bu bilgiler hakkında bilgi istemeye hakkınız vardır. Proje/Araştırma sonuçları Proje/Araştırma bitiminde uluslararası veya dünya çapında tıbbi literatürde yayınlanabilecektir ancak kimliğiniz ve fotoğraflarınız izinsiz açıklanmayacak ve yayınlanmayacaktır.

h. Daha fazla bilgi, yardım ve iletişim için kime başvurabilirim?

Proje/araştırma ile ilgili bir sorunuz olduğunda ya da çalışma ile ilgili ek bilgiye gereksiniminiz olduğunuzda aşağıdaki kişi ile lütfen iletişime geçiniz.

ADI : Tuba YILMAZ

GÖREVİ : Hemşire-Ruh Sağlığı Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi

TELEFON : 050

(Katılımcının/Deneğin Beyanı)

Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalından yüksek lisansa öğrencisi, Tuba Yılmaz tarafından bir Proje/Araştırma yapılacağı belirtilerek bu Proje/Araştırma ile ilgili yukarıdaki bilgiler bana aktarıldı ve ilgili metni okudum. Bu bilgilerden sonra böyle bir Proje/Araştırma'ya “katılımcı” olarak davet edildim.

Proje/Araştırma'ya katılmam konusunda zorlayıcı bir davranışla karşılaşmış değilim. Proje/Araştırma'nın yürütülmesi sırasında herhangi bir neden göstermeden Proje/Araştırma'dan çekilebilirim. *(Ancak araştırmacıları zor durumda bırakmamak için Proje/Araştırma'dan çekileceğimi önceden bildirmemim uygun olacağının bilincindeyim).* Ayrıca tıbbi durumuma herhangi bir zarar verilmemesi koşuluyla araştırmacı tarafından Proje/Araştırma dışı da tutulabilirim.

Proje/Araştırma için yapılacak harcamalarla ilgili herhangi bir parasal sorumluluk altına girmiyorum. Bana da bir ödeme yapılmayacaktır.

İster doğrudan, ister dolaylı olsun Proje/Araştırma uygulamasından kaynaklanan nedenlerle meydana gelebilecek herhangi bir sağlık sorununun ortaya çıkması halinde, her türlü tıbbi müdahalenin sağlanacağı konusunda gerekli güvence verildi. (Bu tıbbi müdahalelerle ilgili olarak da parasal bir yük altına girmeyeceğim).

Bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Bu koşullarla söz konusu Proje/Araştırma'ya kendi rızamla, hiç bir baskı ve zorlama olmaksızın, gönüllülük içerisinde katılmayı kabul ediyorum.

İmzalı bu form kağıdının bir kopyası bana verilecektir.

Katılımcı

Adı, soyadı :

Adres :

Tel : İmza : Tarih :/...../.....

Görüşme tanığı

Adı, soyadı :

Adres :

Tel : İmza : Tarih :/...../.....

EK-7: Algılanan Ebeveyn İlişkisi Ölçeği Kullanım İzni

Algılanan ebeveyn ilişkisi ölçeği hk.

Gelen Kutusu

Tuba YILMAZ 22.11.2023

Sayın Eyüp Hocam; Ben Aksaray
Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ruh

Eyüp Çelik 22.11.2023

Alıcılar: ben ▾

merhaba,, ölçeği çalışmanızda kullanabilirsiniz.
başarılar dilerim.

Doç. Dr. Eyüp Çelik
Sakarya Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık

Tuba YILMAZ < [redacted] >, 22 Kas
2023 Çar, 11:59 tarihinde şunu yazdı:

EK-8: Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Envanteri Kullanım İzni

ÖLÇEK İZNİ Gelen Kutusu

Tuba YILMAZ 05.11.2023
Saygı Değer Hocam; Merhabalar Ben
Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri

Tuğba Sarı 08.11.2023
Alıcılar: ben ✓

Merhaba, ekte göndermekteyim. Başarılar diliyorum.

Doç. Dr. Tuğba Sarı

Gönderen: Tuba YILMAZ
<tuğba.yilmaz@aksaray.edu.tr>
Gönderildi: 5 Kasım 2023 Pazar 21:06:07
Kime: Tuğba Sarı
Konu: ÖLÇEK İZNİ

ÖLÇEK İZİNİ

Gelen Kutusu

Tuba YILMAZ 04.11.2023

Saygı Değer Hocam; Ben Aksaray
Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ruh

Esin Tezer 05.11.2023

Alıcılar: ben ▼

Tuba Yılmaz,

Yüksek lisans tezinizde Evlilik Yaşamı Ölçeği'ni
kullanmanızı uygun gördüğümü belirtir,
başarılar dilerim.

Prof. Dr. Esin Tezer (E)

ÖZGEÇMİŞ

Araştırmacı tarihinde da doğmuştur. Liseyi Karaman'da tamamlamıştır. 2016 da Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Hemşirelik Bölümüne başlamış ve 3. Sınıfta Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesine yatay geçiş yaparak lisans öğrenimini tamamlamıştır. 2022 yılında Aksaray Üniversitesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği alanında yüksek lisans programına başlamıştır. Araştırmacı 2022 yılından itibaren Aksaray Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde aktif olarak hemşirelik mesleğini icra etmektedir.

